

Muzeum II Wojny Światowej

Report z działalności
Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
za rok 2018

Report on the activities
of the Museum of the Second World War
in Gdańsk for 2018

Spis treści

Wstęp Dyrektora.....	4
Struktura organizacyjna Muzeum	8
Misja i cele	12
Kalendarium.....	16
Najważniejsze wydarzenia	40
Dział Zbiorów.....	54
Dział Wystaw.....	64
Dział Naukowy	74
Biblioteka	88
Działalność edukacyjna	92
Dział Edukacyjny.....	92
Działalność edukacyjna Muzeum Westerplatte i Wojny 1939	95
Dział Wydarzeń Kulturalnych	102
Dział Dokumentacji Filmowej.....	110
Współpraca zagraniczna	114
Biuro Rzecznika Prasowego	118
Wolontariat.....	126
Dział Marketingu i Sprzedaży	130
Muzeum Westerplatte i Wojny 1939, Oddział Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku	138
Dział Techniczno-Inwestycyjny.....	146

Content

The Director's Introduction.....	5
The Museum's organisational structure	9
Mission and objectives	13
Calendar	16
Most important events	40
Department of Collections.....	60
Department of Exhibitions.....	70
Scientific Department.....	82
Library.....	89
Educational activity.....	98
Educational Department	98
Educational activity of the Museum of Westerplatte and the War of 1939	100
Department of Cultural Events	106
Film Documentation Department.....	111
International cooperation	115
Spokesman Office.....	122
Volunteer work.....	127
Sales Department	134
Museum of Westerplatte and the War of 1939, Branch of the Museum of the Second World War in Gdańsk	142
Technical and Investment Department.....	147

Wstęp Dyrektora

Szanowni Państwo,

Rok 2018 w działalności Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku był ściśle związany z realizacją przedsięwzięć dotyczących narodowych obchodów 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Razem z Państwem radośnie i godnie uczciliśmy święto naszego kraju w myśl hasła: „Mamy Niepodległą!”. Organizowany z tej okazji przez naszą instytucję koncert *100#Wolność* w dniu 13 października

ka był doniosłym momentem w kalendarium wydarzeń kulturalnych nie tylko regionu, ale całego kraju. Przedsięwzięcie to stało na bardzo wysokim poziomie artystycznym z udziałem czołowych artystów polskiej sceny muzycznej, ale również na bardzo zaawansowanym poziomie technicznym, z zastosowaniem najnowszych technik aranżacji scenografii. Uczczenie okrągłej rocznicy odzyskania niepodległości realizowano poprzez liczne wydarzenia, odbywające się w dniach 10-11 listopada - koncert, pokaz filmowy, czy wernisaże wystaw, w tym rzeźbiarskich wizerunków Ojców naszej Niepodległości. Po dziś dzień można podziwiać popiersia Marszałka Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego czy Ignacego Paderewskiego, udając się na zwiedzanie wystawy głównej Muzeum.

Stopniowo, jako jedna z wiodących instytucji w kraju, angażujemy się w wydarzenia na międzynarodowym poziomie. Dowodnie pokazuje to zorganizowane przez Muzeum II Wojny Światowej Forum Muzeów Pól Bitewnych w dniach 4-6 września 2018 r. Był to moment intensywnych obrad i debat o zagadnieniach związanych z opieką instytucji kultury nad miejscami bitew mających realny wpływ na dzieje świata. W kontekście rewitalizacji i zagospodarowaniu takich miejsc, z myślą o naszym wspólnym dziedzictwie - Polu Bitwy na Westerplatte - rozmawialiśmy z przedstawicielami muzeów m.in. z Chin, Czech, Francji czy USA. Już teraz widzimy potrzebę organizacji cyklicznej imprezy, skupiającej podobnie działające placówki, by wspólnie opracowywać nowe rozwiązania i szukać punktów stykowych do budowania narracji dla tak wymagających miejsc, jakimi są pola bitew w dziejach ludzkości. Będziemy odpowiadać na owe zapotrzebowanie.

Miniony rok to także ważna uroczystość w życiu zawodowym Dyrekcji, Pracowników i Przyjaciół naszej placówki - jej 1. urodziny, które obchodziliśmy 6 kwietnia. Była to dobra okazja do podsumowania dotychczasowej działalności Muzeum II Wojny Światowej, ale również do refleksji i wskazania kierunku dalszego rozwoju. Pragniemy być obecni w życiu kulturalnym i naukowym naszego społeczeństwa jako promotorzy „żywych lekcji historii”, dbając o nasze wspólne dziedzictwo i tradycję. Sukces minionego roku w działalności Muzeum pokazuje także fakt, że w 2018 roku naszą placówkę odwiedził milionowy gość. Nie zapominając o pozostałych setkach tysięcy naszych gości chcemy Państwu ogromnie podziękować za tak liczne zainteresowanie opowieścią o II wojnie światowej na naszej wystawie, a jednocześnie zachęcamy do uczestnictwa w organizowanych przez nas wydarzeniach.

Warto choć krótko przedstawić Państwu naszą instytucję poprzez liczby: w minionym roku pozyskaliśmy ponad 4 tysiące nowych eksponatów. Zorganizowaliśmy 15 wystaw czasowych w obiekcie i na zewnątrz, także we współpracy z naszymi partnerami. Zasoby biblioteki Muzeum powiększyły się o ponad 1300 pozycji, związanych z II wojną światową. W ramach prawie 500 zajęć edukacyjnych wzięto udział około 12 tysięcy uczestników.

W ramach swojej działalności Muzeum, siłą naszych Pracowników i Gości, pragnie nieustannie się rozwijać. Poprzez działalność wystawienniczą wzbogacamy narrację o II wojnie światowej. W organizowanych przez Muzeum kilkudziesięciu spotkaniach - konferencjach, debatach i spotkaniach z historią - chcemy żywo uczestniczyć w naukowej dyskusji o historii XX wieku. Poprzez doniosłe wydarzenia, organizowane przez naszą instytucję, chcemy inspirować i poszukiwać nowych rozwiązań, będąc wzorem funkcjonowania dla innych placówek w kraju, a także poza jego granicami.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z wynikami naszej pracy. Jej rezultaty są naszą wizytówką, a także zachętą do podjęcia kolejnych wyzwań.

Dr Karol Nawrocki,
Dyrektor Muzeum II Wojny Światowej.

The Director's Introduction

Ladies and Gentlemen,

For the Museum of the Second World War in Gdańsk, the year 2018 was closely associated with the endeavours connected with the national celebrations of the 100th anniversary of Poland regaining independence. Together, we joyfully and proudly celebrated our national festivities following the motto: "We're Independent!". The *100#Wolność (100#Freedom)* concert, organised by our institution on 13 October on this occasion, was a solemn moment in the schedule of cultural events, not only of our region, but the whole country. Both the artistic and the technical level of the event was very high; it was participated by leading Polish musicians and took advantage of state-of-the-art scenography arrangement technologies. The important anniversary of regaining independence was celebrated during numerous events held on 10-11 November: concert, film screening, exhibition previews, including sculptures of the Fathers of our Independence. We can still admire the busts of Marshal Józef Piłsudski, Roman Dmowski and Ignacy Paderewski at the Museum's Main Exhibition.

Being one of leading institutions in Poland, we are gradually engaging in events at the international level. It can be best demonstrated by the World Battlefield Museums Forum organised by the Museum of the Second World War between 4-6 September 2018. It provided intense discussions and debates devoted to the issues connected with the cultural institutions' care of the locations of battles which had influenced the history of the world in a very real manner. We spoke to the representatives of the Museums from China, the Czech Republic, France and the USA, amongst others, discussing the revitalisation and development of such places, with our common heritage in mind. We can already see the need to organise a cyclic event bringing together similarly operating institutions to develop new solutions together and to look for common grounds for building a narrative for such demanding places as battlefields in the history of humankind. We shall address this need.

Last year brought also a memorable event for Directors, Employees and Friends of our institution – its first anniversary which we celebrated on 6 April. It provided a great opportunity to sum up the activities of the Museum of the Second World War so far, but also to reflect and set the direction of further development. We want to participate in the cultural and academic life of our society, playing the part of promoters of "live history lessons", nurturing our common heritage and tradition. Another success of the Museum consists in the fact that in 2018 the institution was visited by one millionth guest. Not forgetting all of the other hundreds of thousands of our visitors, we would like to greatly thank you for such large interest in the story of WW2 shown at our exhibition. We would also like to invite you to take part in our events.

It is worthwhile briefly introducing our institution to you through numbers: last year, we gained over 4,000 new exhibits. We organised 15 temporary exhibitions inside and outside our building, also in cooperation with our partners. Resources of the Museum's library grew by over 1,300 new positions connected with WW2. Ca. 12,000 people participated in nearly 500 educational events.

Within its activities, the Museum wishes to grow constantly, thanks to the strength of our Employees and Guests. We are enriching the WW2 narrative through our exhibition activities. Through dozens of meetings organised by the Museum: conferences, debates and encounters with history, we would like to take active part in the academic discussion on the history of the 20th century. Thanks to significant events organised by our institution, we want to inspire and seek new solutions, providing a model of functioning for other institutions in Poland, but also abroad.

I encourage you to see the results of our work. They are our pride, but also an encouragement to tackle further challenges.

Karol Nawrocki, PhD
Director of the Museum of the Second World War

MIIW

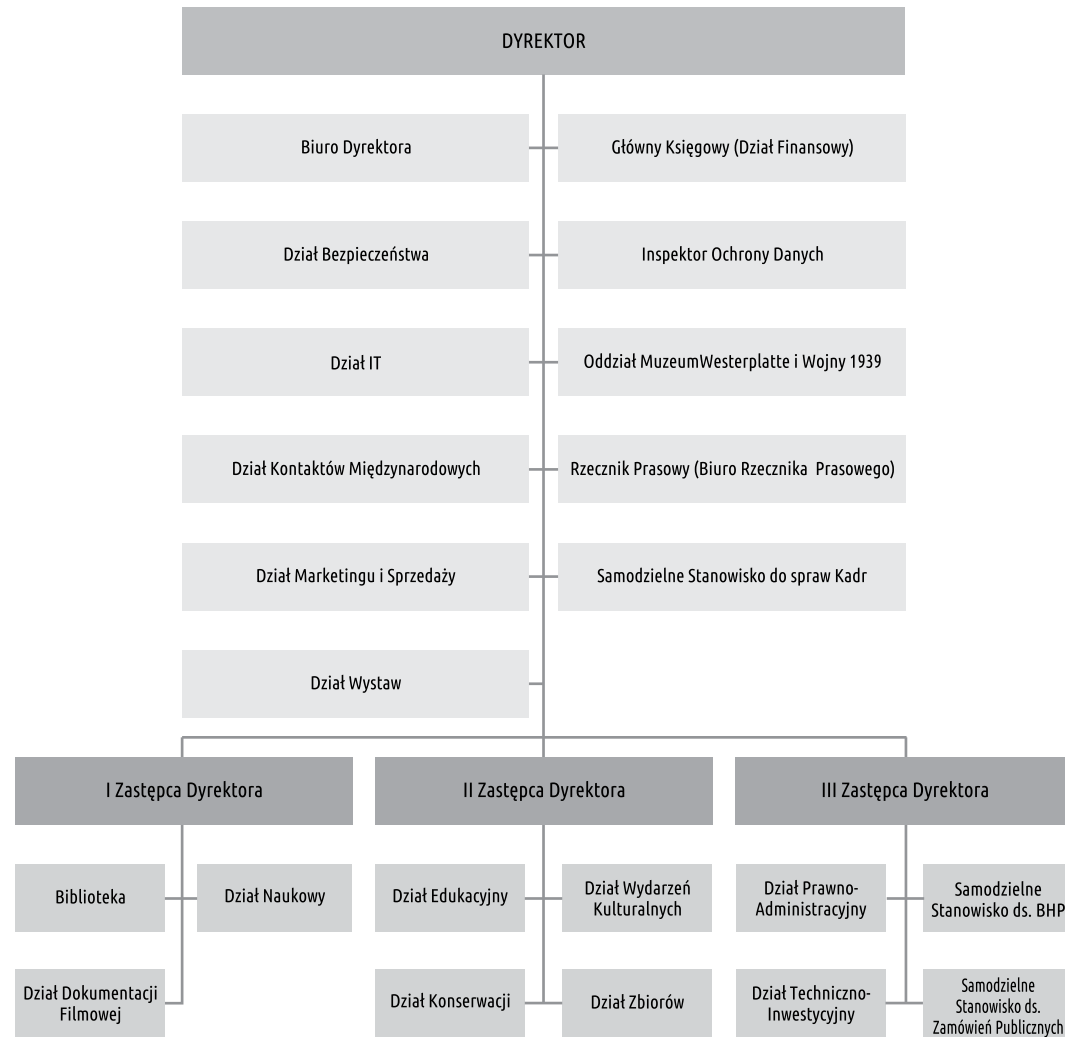
Muzeum II Wojny Światowej

Struktura organizacyjna
Muzeum

The Museum's organisational
structure

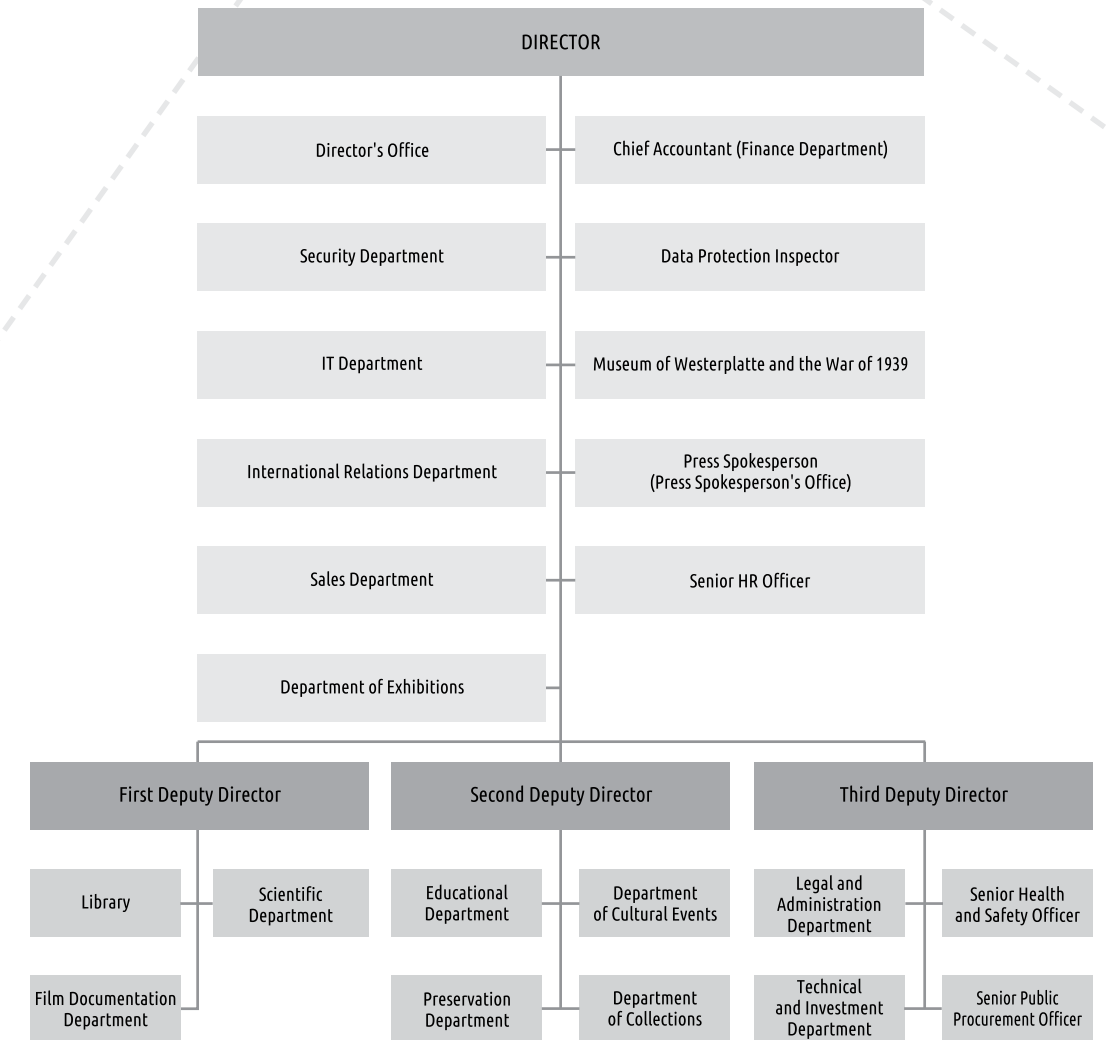
Struktura organizacyjna Muzeum

W celu optymalizacji pracy Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, a także w związku pojawiającymi się nowymi wyzwaniami, Dyrektor dr Karol Nawrocki zarządzeniem 55/2018 z dnia 29 listopada 2018 r. wprowadził Regulamin Organizacyjny Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku ustalający nową strukturę organizacyjną pracowników.

The Museum's organisational structure

In order to optimise the work of the Museum of the Second World War, as well as due to emerging new challenges, the Director, Karol Nawrocki, PhD, with ordinance No. 55/2018 of 29 November 2018, introduced the Organisational Regulations of the Museum of the Second World War in Gdańsk, establishing a new organisational structure of the employees.

MIW

Muzeum II Wojny Światowej

Misja i cele

Mission and objectives

Misja i cele

Misją Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku jest kształtowanie narracji historycznej, dzięki której w nowoczesny sposób II wojna światowa została ukazana z perspektywy wyjątkowego doświadczenia Polaków, z uwzględnieniem zarówno ówczesnej wielkiej polityki, jak i przede wszystkim postaw ludzi względem wojennej rzeczywistości i koszmaru okupacji Rzeczypospolitej przez dwa totalitarne reżimy. W tworzonej przez nas opowieści nie brakuje również wojennych losów innych narodów zaangażowanych w największy konflikt zbrojny XX w.

Poprzez naszą działalność chcemy kształtować świadomość nie tylko Polaków, ale również naszych zagranicznych gości. Jesteśmy jedynym Muzeum w Europie, które w całościowy sposób przedstawia przebieg i charakter tego konfliktu. Naszą misją jest mowa o ofiarach II wojny światowej, a także jej bohaterach, często zapomnianych i zepchniętych na margines historii.

Dyrekcja

- dr Karol Nawrocki
- dr hab. Grzegorz Berendt, prof. UG – I zastępca
- dr Tomasz Szturo – od 1 lutego 2018 r. – II zastępca
- Julia Katarzyna Olechno – III zastępca

Pracownicy

Według stanu na grudzień 2018 r. w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku zatrudnionych było 121 pracowników, co przełożyło się na łącznie 116,40 etatu.

Informacja finansowa

Budżet Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku w 2018 r. stanowił sumę środków przyznanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach dotacji z budżetu państwa. W jego skład wchodzi:

- **18 149 924 zł** – dotacja podmiotowa na wydatki bieżące, w tym:

ochrona, udostępnianie, digitalizacja i popularyzacja zasobów dóbr kultury i propagowanie wiedzy o dziedzictwie kulturowym, gromadzenie, przechowywanie i badanie dóbr kultury, rewaloryzacja oraz konserwacja obiektów i materialnych dóbr kultury, opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz grobami i cmentarzami wojennymi, upamiętnianie wydarzeń historycznych.

- **500 000 zł** – dotacja celowa na wydatki bieżące, w tym na koncert w 100-lecie odzyskania niepodległości.

- **92 423 zł** – dotacja celowa inwestycyjna na „Zagospodarowanie skwerku przy siedzibie Muzeum”.

Ponadto budżet Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku opiera się na środkach własnych instytucji, z których 5 585 361 zł zostało rozdzielone między wydatki bieżące, a 1 853 140 zł na wydatki inwestycyjne.

Mission and objectives

The mission of the Museum of the Second World War is to shape the historical narrative so that the Second World War is presented in a modern way, from the perspective of the unique experience of the Poles, taking into account the world of politics of the time, and above all people's attitudes towards the realities of war and horrors of the occupation of the Republic of Poland by two totalitarian regimes. Our narrative covers also the story of wartime fates of other nations involved in this greatest armed conflict of the 20th century.

We want to use our activities to shape the awareness of not only Poles, but also our guests from abroad. We are the only museum in Europe comprehensively presenting the course and character of this conflict. Our mission is to speak about the victims of WW2, as well as its heroes, who are frequently forgotten and pushed to the margins of history.

Directors

- Karol Nawrocki, PhD
- Grzegorz Berendt, PhD, Professor of the University of Gdańsk - 1st Deputy Director
- Tomasz Szturo, PhD - 2nd Deputy Director since the 1 February 2018
- Julia Katarzyna Olechno – 3rd Deputy Director

Employees

In December 2018, the Museum of the Second World War in Gdańsk employed 121 employees, accounting for the total of 116.40 full-time equivalents.

Financial information

In 2018, the budget of the Museum of the Second World War in Gdańsk constituted the sum of funds allocated by the Minister of Culture and National Heritage under a grant from the state budget. It includes:

- **PLN 18,149,924** - earmarked subsidy for current expenditure, including:

protection, provision of access to, digitisation and dissemination of cultural assets and promotion of knowledge about cultural heritage, collecting, storing and studying cultural assets, revaluation and preservation of objects and material assets, care of sites of national remembrance as well as wartime graves and cemeteries, commemorating historical events.

- **PLN 500,000** - designated subsidy for current expenditure, including concert on the 100th anniversary of regaining independence.

- **PLN 92,423** - designated investment subsidy for “Developing the square next to the Museum’s HQ”.

Moreover, the budget of the Museum of the Second World War in Gdańsk relies on the institution's own resources, of which PLN 5,585,361 has been allocated to current expenditure, and PLN 1,853,140, to investment expenditure.

MiW

Muzeum II Wojny Światowej

Kalendarium
Calendar

STYCZEŃ / JANUARY

10.01

10 stycznia – otwarcie Biblioteki w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku połączone z promocją książki Artura Jendrzejewskiego *Polsko, ile Ty mnie kosztowałaś...* Wywiadowcza działalność oficera Armii Krajowej Stefana Ignaszaka „Nordyka”.

10 January – opening of the Library of the Museum of the Second World War in Gdańsk and promotion of Artur Jendrzejewski's book *Polsko, ile Ty mnie kosztowałaś...* *Wywiadowcza działalność oficera Armii Krajowej Stefana Ignaszaka "Nordyka"* (Poland, How Much You Have Cost Me... Intelligence Activity of Stefan "Nordyk" Ignaczak, Officer of the Home Army).

23.01

23 stycznia – promocja książki Tomasza Glinieckiego *Echa pancernego rajdu. Propaganda wojenna i kreacja mitów wyzwoleńczych na podstawie operacji mławsko-elbląskiej Armii Czerwonej w 1945 roku* oraz projekcja filmu *Róża* w reż. Wojciecha Smarzowskiego.

23 January – promotion of Tomasz Gliniecki's book *Echa pancernego rajdu. Propaganda wojenna i kreacja mitów wyzwoleńczych na podstawie operacji mławsko-elbląskiej Armii Czerwonej w 1945 roku* (Echoes of the Armoured Raid. Wartime Propaganda and Creation of Liberation Myths Based on the Red Army's Mława-Elbląg Operation n 1945), and screening of the film *Róża* directed by Wojciech Smarzowski.

25.01

25 stycznia – udział dyrektora dr. Karola Nawrockiego w VI debacie belwederskiej historyków *Przed wszystkim legiony...*

25 January – participation of the Director, Karol Nawrocki, PhD, in the 6th Belvedere debate of historians *Przed wszystkim legiony... (First of All, Legions...)*.

26.01

26 stycznia – wizyta Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dr. Jarosława Gowina.

26 January – visit of the Deputy Prime Minister, Minister of Science and Higher Education, Jarosław Gowin, PhD.

26.01

26 stycznia – odstonięcie ekspozycji miesiąca – przedmiotów związanych z ppłk. Przemysławem Kraczkiewiczem.

26 January - unveiling of the exhibit of the month - objects connected with Lieutenant Colonel Przemysław Kraczkiewicz.

26.01

26 stycznia – świąteczno-noworoczny koncert charytatywny Chóru Music Everywhere *Na całej połaci śnieg*.

26 January – Christmas/New Year's charity concert of the Music Everywhere Choir *Na całej połaci śnieg* (Snow on the entire stretch of land).

27.01

27 stycznia – dr Karol Nawrocki laureatem tytułu Osobowość Roku 2017 w kategorii kultura plebiscytu „Dziennika Bałtyckiego”.

27 January - Karol Nawrocki, PhD, named the 2017 Personality of the Year in the "Culture" category in *Dziennik Bałtycki's* plebiscite.

LUTY / FEBRUARY

2.02

2 lutego – decyzją premiera Mateusza Morawieckiego dr hab. Grzegorz Berendt, prof. UG został powołany do zespołu ds. dialogu z Izraelem.

2 February – appointment of Grzegorz Berendt, PhD, Professor of the University of Gdańsk as a member of the team for dialogue with Israel, by the decision of PM Mateusz Morawiecki.

7.02

7 lutego – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński powołał członków Rady Muzeum przy Muzeum II Wojny Światowej na kadencję w latach 2018–2022.

7 February – the Minister of Culture and National Heritage, Professor Piotr Gliński, appointed members of the Museum Council at the Museum of the Second World War for the years 2018–2022.

10.02

10 lutego – koncert Andrzeja Kołakowskiego pt. *Pieśni z ziemi niehumannej. Koncert w 78. rocznicę wielkich deportacji.*

10 February – concert of Andrzej Kołakowski *Pieśni z ziemi niehumannej. Koncert w 78. rocznicę wielkich deportacji* (Songs from the Inhuman Land. Concert on the 78th Anniversary of the Great Deportations).

12.02

12 lutego – otwarcie wystawy czasowej Milion zza oceanu/A Million overseas w Konsulacie Generalnym RP w Nowym Jorku.

12 February – opening of a temporary exhibition Milion zza oceanu/A Million Overseas in the Consulate General of the Republic of Poland in New York.

13.02

13 lutego – pokaz filmu *Zamach*, reż. Jerzy Passendorfer, 1958, połączony z dyskusją.

13 February – screening of the film *Zamach (Coup)* directed by Jerzy Passendorfer, 1985 and discussion.

21.02

21 lutego – wizyta delegacji Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku w The National WWII Museum w Nowym Orleanie.

21 February – visit of the delegation of the Museum of the Second World War in Gdańsk to The National WWII Museum in New Orleans.

22.02

22 lutego – projekcja i dyskusja wokół filmu *Wołyń* w reż. Wojciecha Smarzowskiego zorganizowana w ramach obchodów 75. rocznicy ludobójstwa na Wołyniu.

22 February – screening and discussion of the film *Wołyń* directed by Wojciech Smarzowski, organised as part of the commemorations of the 75th anniversary of the massacre in Volhynia.

25.02

25 lutego – koncert premierowy *Panny Wyklęte – Panny Sprawiedliwe wśród Narodów Świata.*

25 February - premiere concert *Panny Wyklęte – Panny Sprawiedliwe wśród Narodów Świata (Maidens Cursed - Maidens Righteous Among the Nations).*

26.02

26 lutego – wizyta przedstawicieli Archiwum Prezydenta Republiki Kazachstanu.

26 February - visit of the representatives of the Archive of the President of the Republic of Kazakhstan.

26.02

26 lutego – wizyta delegacji Muzeum II Wojny Światowej w Pacific Historic Parks w Pearl Harbor.

26 February - visit of the delegation of the Museum of the Second World War in Gdańsk to the Pacific Historic Parks in Pearl Harbor.

MARZEC / MARCH

1.03

1 marca – udział dr. Karola Nawrockiego w uroczystym Apelu Pamięci na Cmentarzu Garnizonowym w Gdańsku z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych.

1 March – participation of Karol Nawrocki, PhD, in the solemn Memorial Appeal on the Garrison Cemetery in Gdańsk on the National Day of Remembrance of the Cursed Soldiers.

3.03

3 marca – uroczyste wręczenie umów absolwentom kolejnej edycji kursu dla kandydatów na przewodników po Muzeum.

3 March – ceremony of presenting contracts to the graduates of yet another edition of the Museum guide course.

3.03

3 marca – odsłonięcie eksponatu miesiąca – przedmiotów związanych z pomocą polskiej rodziny udzieloną rodzinie żydowskiej.

3 March – unveiling of the exhibit of the month - objects associated with the aid provided by a Polish family to a Jewish family.

3.03

3 marca – premiera spektaklu *Zło dobrem zwyciężali...* powstałego jako rezultat projektu historyczno-edukacyjnego „Zmieniając perspektywę”.

3 March – premiere of a show *They Defeated the Evil with the Good* created in the course of the historical/educational project *Zmieniając perspektywę* (*Changing the Perspective*).

4.03

4 marca – projekcja filmu *Jak być kochaną* w reż. Wojciecha J. Hasa połączona ze spotkaniem z Barbarą Krafftówną.

4 March – screening of the film *How to Be Loved* directed by Wojciech J. Has and a meeting with Barbara Krafftówna.

8.03

8 marca – promocja książki ks. dr. Jarosława Wąsowicza *Danuta Siedzikówna, ps. „Inka” (1928–1946). Pamięć i tożsamość* połączona ze spotkaniem z autorem.

8 March – promotion of a book by priest Jarosław Wąsowicz, PhD, *Danuta Siedzikówna, ps. „Inka” (1928–1946). Pamięć i tożsamość* [*Danuta Siedzikówna, alias “Inka” (1928–1946). Memory and Identity*] and a meeting with the author.

3.03

8 marca – półmilionowy zwiedzający Muzeum.

8 March – 500,000th visitor to the Museum

20.03

20 marca – finał konkursów historycznych *Bohaterowie II wojny na Pomorzu Gdańskim* oraz *II wojna światowa na Pomorzu Gdańskim*.

20 March - finale of historical competitions *Bohaterowie II wojny na Pomorzu Gdańskim* (*Heroes of the Second World War in Pomerelia*) and *II wojna światowa na Pomorzu Gdańskim* (*The Second World War in Pomerelia*).

24.03

24 marca – wernisaż wystawy czasowej *Polacy ratujący Żydów podczas okupacji niemieckiej*.

24 March – preview of a temporary exhibition *Polacy ratujący Żydów podczas okupacji niemieckiej (Poles Saving Jews during World War II)*.

24.03

24 marca – *Wielkanocny Koncert Dobroczynny* na rzecz Hospicjum w Wilnie z udziałem Zespołu Tańca Ludowego Perła z Niemenczyzna oraz Zespołu Wokalnego Mejszagolanki.

24 March – *Wielkanocny Koncert Dobroczynny (Easter Charity Concert)* for the hospice in Vilnius, with the participation of a Folk Dance Group from Nemenčinė and a Vocal Group Mejszagolanki.

27-28.03

27-28 marca – spektakl *Blizny pamięci – rzecz o Janie Karskim* w reż. Jerzego Zelnika.

27-28 March – show *Blizny pamięci – rzecz o Janie Karskim (Scars of Memory – A Thing about Jan Karski)* directed by Jerzy Zelnik.

30.03

30 marca – uruchomienie pierwszej w Polsce strefy wirtualnej rzeczywistości zbudowanej w placówce muzealnej.

30 March – launching the very first virtual reality zone built in a museum institution in Poland.

30.03

30 marca – zakończenie I etapu zmian na wystawie głównej.

30 March – finishing the first stage of changes to the main exhibition.

KWIECIEŃ / APRIL

6-8.04

6-8 kwietnia – pierwsze urodziny Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku.

6-8 April – the first anniversary of the establishment of the Museum of the Second World War in Gdańsk.

10.04-10.06

10 kwietnia-10 czerwca – pokaz filmów dokumentalnych poświęconych działalności Ireny Sendlerowej.

10 April-10 June - screenings of films devoted to Irena Sendler.

12.04

12 kwietnia – otwarcie wystawy czasowej *Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski”* w siedzibie Muzeum Stutthof w Sztutowie.

12 April – opening of a temporary exhibition *Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski” (Secret Military Organisation “Pomeranian Griffin”)* in Stutthof Museum HQ in Sztutowo.

12.04

12 kwietnia – wykład dr. Krzysztofa Osińskiego *Wokół postaci Mariana Rejewskiego – pogromcy Enigmy*, połączone ze spotkaniem z Janiną Sylwestrzak, córką Mariana Rejewskiego.

12 April – lecture of Krzysztof Osiński, PhD, *Wokół postaci Mariana Rejewskiego – pogromcy Enigmy (On Marian Rejewski - the Enigma Breaker)* and a meeting with Janina Sylwestrzak, Marian Rejewski's daughter.

KWIECIEŃ / APRIL

13.04

13 kwietnia – prezentacja eksponatu miesiąca – przedmiotów związanych z rtm. rez. Aleksandrem Kornelem Kowalem.

13 April – unveiling of the exhibit of the month - objects connected with Rotmaster Aleksander Kornel Kowal.

19.04

19 kwietnia – konferencja naukowa *Konformiści czy przestępcy w togach? Sędziowie i prokuratorzy utrwalający reżim komunistyczny*.

19 April – academic conference *Konformiści czy przestępcy w togach? Sędziowie i prokuratorzy utrwalający reżim komunistyczny (Opportunists or Criminals in Togas? Judges and Prosecutors Consolidating the Communist Regime)*.

19.04

19 kwietnia – otwarcie wystawy czasowej *Świat utracony. Żydzi polscy*.

19 April – opening of a temporary exhibition *Świat utracony. Żydzi polscy (Lost World. Polish Jews)*.

20.04

20 kwietnia – prelekcja dr. Bartosza Filipa oraz projekcja filmu *Niedokończony film* w reż. Yael Hersonski.

20 April – lecture of Bartosz Filip, PhD, and screening of *A Film Unfinished* directed by Yael Hersonski.

26.04

26 kwietnia – udział dyrekcji Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku w konferencji poświęconej setnej rocznicy odzyskania niepodległości zorganizowanej na Kazachskim Uniwersytecie Narodowym im. Al-Farabiego w Ałmaty.

26 April – participation of the management of the Museum of the Second World War in Gdańsk in a conference devoted to the 100th anniversary of regaining independence organised at Al-Farabi Kazakh National University in Almaty.

26.04

26 kwietnia – otwarcie wystawy *Armia Andersa – Szlak Nadziei* w Centralnym Państwowym Muzeum Republiki Kazachstanu w Ałmaty.

26 April – opening of an exhibition *Armia Andersa – Szlak Nadziei (Anders's Army - Route of Hope)* in the Central National Museum of the Republic of Kazakhstan in Almaty.

26.04

26 kwietnia – spotkanie z Łukaszem Ksytą, autorem książki *Major Hubal – historia prawdziwa* połączone z projekcją filmu *Hubal* w reż. Bohdana Poręby.

26 April – meeting with Łukasz Ksyta, author of the book *Major Hubal – historia prawdziwa (Major Hubal - the True Story)* and screening of the film *Hubal* directed by Bohdan Poręba.

27.04

27 kwietnia – wizyta dyrekcji Muzeum w Archiwum Prezydenta Republiki Kazachstanu.

27 April – visit of the Museum's management to the Archive of the President of the Republic of Kazakhstan.

26.04

28 kwietnia – uhonorowanie dr. Karola Nawrockiego medalem Za Pomoc Polakom w Kazachstanie.

28 April – honouring Karol Nawrocki, PhD, with a medal For the Assistance to Poles in Kazakhstan.

MAJ / MAY

18.05

18 maja – prezentacja eksponatu miesiąca – obrazu Matki Boskiej wykonanego przez żołnierzy 2. Korpusu Polskiego.

18 May – unveiling of the exhibit of the month - painting of Mary, Mother of Jesus by the soldiers of the 2nd Polish Corps.

24.05

24 maja – wykład prof. Stephena Hicksa *Filozofowie i narodziny narodowego socjalizmu*.

24 May – lecture by Professor Stephen Hicks *Filozofowie i narodziny narodowego socjalizmu (Philosophers and the Birth of National Socialism)*.

25.05

25 maja – konferencja naukowa *Świadectwa i świadkowie. Zbrodnia katyńska 1940 r.*

25 May – academic conference *Świadectwa i świadkowie. Zbrodnia katyńska 1940 r. (Testimonies and Witnesses. The Katyn Massacre of 1940)*.

25.05

25 maja – drugie posiedzenie Rady Muzeum przy Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku.

25 May – second meeting of the Museum Council at the Museum of the Second World War in Gdańsk.

25.05

25 maja – otwarcie wystawy czasowej *Bokserzy w piekle obozów*.

25 May – opening of a temporary exhibition *Bokserzy w piekle obozów (Boxers in the Hell of the Camps)*.

26.05

26 maja – inscenizacja *Walcz lub umieraj!* – krótkiej formy teatralnej przypominającej sylwetkę Tadeusza Pietrzykowskiego „Teddy’ego”, polskiego boksera walczącego na ringu w obozach koncentracyjnych.

26 May – stage adaptation of *Walcz lub umieraj! (Fight or Die!)* - a short drama devoted to Tadeusz “Teddy” Pietrzykowski, Polish boxer fighting in the ring in concentration camps.

26.05

26 maja – dyskusja i pokaz filmu *Bokser i śmierć* w reż. Petera Solana.

26 May – discussion and screening of the film *The Boxer and Death* directed by Peter Solan.

CZERWIEC / JUNE

1.06

1 czerwca – wizyta dyrektora Port of Humanity Tsuruga Museum Nishikawy Akinoriego.

1 June – visit of the Director of the Port of Humanity Tsuruga Museum, Nishikawa Akinori.

4.06

4 czerwca – uroczyste otwarcie wystawy *Pancerne Skrzydła* w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki w Warszawie.

4 June – official opening of an exhibition *Pancerne Skrzydła (Armoured Wings)* in Przystanek Historia Centrum Edukacyjne im. Janusza Kurtyki (History Stop, Janusz Kurtyka Educational Centre) in Warsaw.

6.06

6 czerwca – pierwsze spotkanie Rady Naukowej czasopiisma naukowego „Wojna i Pamięć”.

6 June – first meeting of the Scientific Council of the *Wojna i Pamięć (War and Memory)* scientific magazine.

6.06

6 czerwca – rozpoczęcie trzeciego etapu badań archeologicznych na Westerplatte.

6 June – start of the third stage of archaeological research on Westerplatte.

9.06

9 czerwca – otwarcie wystawy czasowej *Adwokaci w służbie Ojczyźnie*.

9 June – opening of a temporary exhibition *Adwokaci w służbie Ojczyźnie (Lawyers in the Service of the Homeland)*.

14-15.06

14–15 czerwca – konferencja naukowa *Materialne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych*.

14-15 June – academic conference *Material Remnants of the 20th Century Conflicts and Crimes in the Light of Latest Archaeological Research*.

19.06

19 czerwca – prezentacja eksponatu miesiąca – piłki oraz plakatu informującego o meczu Polska–Anglia rozegranym w Bagdadzie w 1943 r.

19 June – unveiling of the exhibit of the month - ball and poster informing about Poland-England match held in Baghdad in 1943.

21.06

21 czerwca – otwarcie wystawy czasowej *Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski”*.

21 June – opening of a temporary exhibition *Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski” (Secret Military Organisation “Pomeranian Griffin”)*.

21.06

21 czerwca – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego promującego Rok Ireny Sendlerowej.

21 June – results of the art competition promoting the Year of Irena Sendler.

26-38.06

26–28 czerwca – konferencja naukowa *Dąbrowszczacy w trzech odstonach: wojna domowa, II wojna światowa, PRL*.

26–28 June – academic conference *Dąbrowszczacy w trzech odstonach: wojna domowa, II wojna światowa, PRL (Dąbrowski Brigade in Three Acts: Civil War, WW2, the Polish People's Republic)*.

CZERWIEC / JUNE

30.06 - 1.07

30 czerwca – 1 lipca – spektakle konkursowe w ramach Festiwalu Teatru Polskiego Radia i Teatru Telewizji Polskiej „Dwa Teatry”.

30 June – 1 July – competition shows during the Festival of the Polish Radio Theatre and the Polish Television Theatre *Two Theatres*.

LIPIEC / JULY

6.07

6 lipca – prezentacja pojazdu Willys MB – nabytku kolekcji militariów Muzeum.

6 July – presentation of the Willys MB vehicle – a new exhibit of the Museum's collection of military accessories.

6.07

6 lipca – otwarcie wystawy czasowej *Milion zza oceanu* / *A Million overseas*.

6 July – opening of a temporary exhibition *Milion zza oceanu* / *A Million Overseas*.

6.07

6 lipca – koncert Reprezentacyjnego Polskiego Zespołu Pieśni i Tańca Wileńszczyzna.

6 July – concert of Reprezentacyjny Polski Zespół Pieśni i Tańca Wileńszczyzna (Vilnius Region Polish Representative Song and Dance Group).

11.07

11 lipca – prezentacja eksponatu miesiąca – dyptyku *Wołyń* autorstwa Moniki Duliasz.

11 July – presentation of the exhibit of the month – Monika Duliasz's diptych *Volhynia*.

6.07

20 lipca – wizyta Franka J. Finvera – radcy ds. kultury i prasy w Ambasadzie USA w Warszawie.

20 July – visit of Frank J. Finver, an adviser for culture and press in the US embassy in Warsaw.

24 lipca – uroczyste obchody Święta Policji na placu przed Muzeum.

24 July – celebrations of the Police Day in the square in front of the Museum.

24.07

24 lipca – otwarcie wystawy czasowej *Losy policjantów w czasie II wojny światowej*.

24 July – opening of a temporary exhibition *Losy policjantów w czasie II wojny światowej* (*The fate of the Policemen during World War II*).

27.07

27 lipca – wizyta delegacji z Muzeum Wojny i Oporu Narodu Chińskiego przeciwko Japońskiej Agresji w Pekinie i podpisanie umowy o współpracy.

27 July – visit of representatives of the Museum of the War of Chinese People's Resistance Against Japanese Aggression and signing a cooperation agreement.

SIERPIEŃ / AUGUST

1.08

1 sierpnia – uroczystości upamiętniające 74. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego.

1 August – commemoration of the 74th anniversary of the outbreak of the Warsaw Uprising.

1.08

1 sierpnia – otwarcie wystawy czasowej *Solidarność i Wsparcie* przygotowanej przez Muzeum Dulag 121 w Pruszkowie.

1 August – opening of a temporary exhibition *Solidarność i Wsparcie (Solidarity and Support)* prepared by Dulag 121 Museum in Pruszków.

4.08

4 sierpnia – uroczystość odsłonięcia pomnika Żołnierzy Wyklętych w Gdańsku.

4 August – unveiling of a monument of the Cursed Soldiers in Gdańsk.

8.08

8 sierpnia – wykład prof. Marka Jana Chodakiewicza *Obraz polskiego doświadczenia wojennego na wystawie głównej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku*.

8 August – lecture by Professor Marek Jan Chodakiewicz *Obraz polskiego doświadczenia wojennego na wystawie głównej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku (Image of the Polish War Experience at the Main Exhibition at the Museum of the Second World War in Gdańsk)*.

15.08

15 sierpnia – transmisja widowiska *Wolność we krwi*.

15 August – broadcast of the show *Wolność we krwi (Freedom in Blood)*.

15.08

31 sierpnia – III Koncert Niepodległości Westerplatte.

31 August – 3rd Independence Concert Westerplatte.

WRZESIEŃ / SEPTEMBER

1.09

1 września – koncert *W hołdzie wolności* z okazji obchodów 79. rocznicy wybuchu II wojny światowej.

1 September – concert *W hołdzie wolności (Tribute to Freedom)* as part of the commemoration of the 79th anniversary of the outbreak of World War II.

1.09

1 września – prezentacja komiksu wojennego *Westerplatte. Załoga śmierci* połączona ze spotkaniem z jego autorami – Mariuszem Wójtowiczem-Podhorskim i Krzysztofem Wyrzykowskim.

1 September – presentation of a war comic book *Westerplatte. Załoga śmierci (Westerplatte. The Crew of Death)* and a meeting with its authors: Mariusz Wójtowicz-Podhorski and Krzysztof Wyrzykowski.

WRZESIEŃ / SEPTEMBER

1.09

1 września – otwarcie wystawy czasowej *Służba Celno-Skarbowa w zmieniającej się Rzeczypospolitej Polskiej* przygotowanej przez Izbę Administracji Skarbowej w Gdańsku.

1 September – opening of a temporary exhibition *Służba Celno-Skarbowa w zmieniającej się Rzeczypospolitej Polskiej (Customs and Revenue Service in the Changing Republic of Poland)* prepared by the Tax Administration Chamber in Gdańsk.

1.09

4 września – otwarcie wystawy czasowej *Bądźcie bez litości! Bądźcie brutalni! Zniszczenie Polski jest naszym pierwszym zadaniem. Agresja na Polskę 1939.*

4 September – opening of a temporary exhibition *Bądźcie bez litości! Bądźcie brutalni! Zniszczenie Polski jest naszym pierwszym zadaniem. Agresja na Polskę 1939 (Be Merciless! Be Brutal! The Destruction of Poland is Our First Task. Aggression against Poland 1939).*

4.09

4 września – prezentacja eksponatu miesiąca – przodka artyleryjskiego armaty 75 mm wz. 1897/16.

4 September – presentation of the exhibit of the month – artillery predecessor of 75 mm gun model 1897/16.

4-6.09

4-6 września – międzynarodowa konferencja *Światowe Forum Muzeów Pól Bitewnych.*

4-6 September – international conference, *The World Battlefield Museums Forum.*

11.09

11 września – otwarcie wystawy czasowej *Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska)* połączone ze spotkaniem z Anną Fenby Taylor, wnuczką Zofii Kossak.

11 September - opening of a temporary exhibition *Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska)* [Yes, Yes; No, No. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska)] and a meeting with Anna Fenby Taylor, Zofia Kossak's granddaughter.

27.09

27 września – wykład Leszka Żebrowskiego zorganizowany w ramach *Akcji Niepodległość.*

27 September – lecture of Leszek Żebrowski organised as part of the *Action - Independence.*

17.09

17 września – prezentacja albumu dr. Dmitriya Panto i Wojciecha Łukaszuna *Okupacja sowiecka ziem polskich w latach 1939–1941.*

17 September – presentation of an album by Dmitriy Panto, PhD, and Wojciech Łukaszun *Okupacja sowiecka ziem polskich w latach 1939–1941 (Soviet Occupation of Polish Lands in 1939-1941).*

18.09

18 września – spotkanie autorskie z Markiem Franczakiem i prezentacja jego książki *Mój ojciec – sierżant Laluś.*

18 September – meeting with Marek Franczak and presentation of his book *Mój ojciec – sierżant Laluś (Sergeant Laluś - My Father).*

18-21.09

18-21 września – pokazy filmów i spotkania z autorami w ramach 43. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych pod hasłem „100 lat Niepodległości”.

18-21 September – screenings of films and meetings with authors within the 43rd Polish Film Festival under the motto *100 Years of Independence.*

PAŹDZIERNIK / OCTOBER

1.10

1 października – Turniej Piłki Nożnej z okazji 79. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego.

1 October – football tournament on the 79th anniversary of the birth of the Polish Underground State.

10 października – prezentacja książki *Powstanie Warszawskie 1944. Zarys działań natury wojskowej* Adama Borkiewicza w opracowaniu naukowym Katarzyny Utrackiej.

10 October - presentation of Adam Borkiewicz's book *Powstanie Warszawskie 1944. Zarys działań natury wojskowej (Warsaw Uprising 1944. Outline of Military Operations)* elaborated scientifically by Katarzyna Utracka.

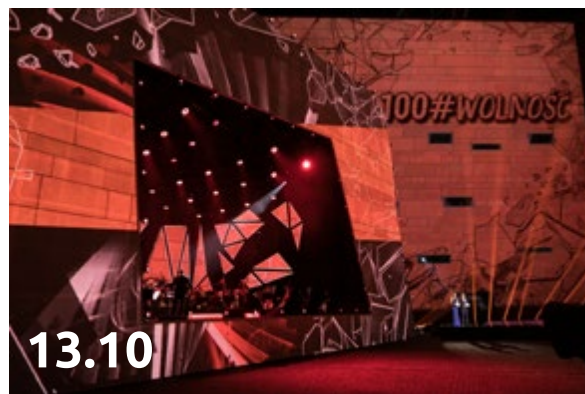
PAŹDZIERNIK / OCTOBER

12.10

12 października – otwarcie wystawy czasowej *Pancerne Skrzydła*.

12 October – opening of a temporary exhibition *Pancerne Skrzydła (Armoured Wings)*.

13.10

13 października – koncert *100#Wolność*.

13 October – concert *100#Wolność (100#Freedom)*.

24.10

24 października – projekcja filmu *Walcząc za innych, umierając za Polskę* i spotkanie z jego reżyserem Bartem Verstocktem.

24 October – screening of the film *Fighting for Others, Dying for Poland* and a meeting with its director Bart Verstockt.

25.10

25 października – prezentacja książki *Walka o panowanie w głębinach. Historia powstania U-Boota typu XXI* autorstwa Marcina Westphala.

25 October – presentation of Marcin Westphala's book *Walka o panowanie w głębinach. Historia powstania U-Boota typu XXI (Fight for the Rule of the Deep. How Type XXI Submarine Was Created)*.

LISTOPAD / NOVEMBER

10–11 listopada – Weekend Niepodległości.

10–11 November – Independence Weekend.

13.11

13 listopada – ogłoszenie konkursu na logo 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej.

13 November – announcement of a competition for a logo of the 80th anniversary of the outbreak of World War II.

18 listopada – wizyta narodowej reprezentacji Polski w piłce nożnej.

18 November 2018 – visit of the Polish national football team.

22.11

22 listopada – prezentacja broszury Wojciecha Turka *18. Pułk Ułanów Pomorskich*.

22 November – presentation of Wojciech Turek's brochure *18. Pułk Ułanów Pomorskich (18th Pomeranian Uhlan Regiment)*.

24.11

24 listopada – milionowy zwiedzający Muzeum.

24 November – 1,000,000th visitor to the Museum.

LISTOPAD / NOVEMBER

24.11

24 listopada – wizyta szefów misji dyplomatycznych.

24 November – visit of the heads of the diplomatic missions.

29.11

29 listopada – prezentacja komiksu *Irena Sendlerowa i łyżeczka życia* Oliwii Gałki-Olejko i Janusza Wyrzykowskiego.

29 November – presentation of Oliwia Gałka-Olejko and Janusz Wyrzykowski's comic book *Irena Sendlerowa i łyżeczka życia* (*Irena Sendler and the Spoon of Life*).

GRUDZIEŃ / DECEMBER

15.12

15 grudnia – koncert Andrzeja Nowaka & Złych Psów *Piękna Nasza Polska Cała*.

15 December – concert by Andrzej Nowak & Złe Psy *Piękna Nasza Polska Cała* (*Beautiful our Whole Poland*).

19.12

19 grudnia – ogłoszenie konkursu na projekt i wykonanie pomnika rtm. Witolda Pileckiego przy Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku.

19 December - announcement of the competition for the design of a monument of Cavalry Captain Witold Pilecki next to the Museum of the Second World War in Gdańsk.

MIIW

Muzeum II Wojny Światowej

Najważniejsze wydarzenia

Most important events

Urodziny Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

Trzydniowe świętowanie uświetniło 1. urodziny Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Oprócz tradycyjnego tortu, 6 kwietnia 2018 r. odbyła się konferencja prasowa, w trakcie której dyrektor Muzeum dr Karol Nawrocki podsumował rok działalności instytucji przedstawiając największe sukcesy oraz plany na nadchodzące miesiące.

Tego samego dnia na placu przed budynkiem zaprezentowano eksponat roku – amerykański wielozadaniowy lekki samochód ciężarowy Dodge WC 52.

Ponadto w ramach rocznicowych obchodów 7–8 kwietnia zorganizowano pokaz komedii muzycznych z okresu II Rzeczypospolitej *Ach, jak przyjemnie kotysać się wśród fal...* Wieczorem 7 kwietnia odbył się również koncert zespołu Bellcanti *Nasza jest noc* oparty na twórczości polskich artystów lat dwudziestych i trzydziestych.

The Museum of the Second World War in Gdańsk turns one

3 days of celebrations added splendour to the first anniversary of the establishment of the Museum of the Second World War in Gdańsk. Besides a traditional birthday cake, a press conference was held on 6 April 2018 during which the Museum's Director, Karol Nawrocki, PhD, summed up the first year of the institution's operations, presenting its greatest successes and plans for the months to come. The very same day, the exhibit of the year was presented in the square in front of the building – an American multipurpose light truck Dodge WC 52. Moreover, a screening of musical comedies from the times of the Second Polish Republic *Ach, jak przyjemnie kotysać się wśród fal...* (*Oh, How Pleasant it is to Roll on the Waves*)

was organised as part of the anniversary celebrations on 7 and 8 April. In the evening of 7 April, Bellcanti's concert *Nasza jest noc* (*Ours Is the Night*) based on the works of Polish artists from 1920s and 1930s was also held.

Noc Muzeów 2018

Jak co roku, także tym razem Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku wzięło udział w ogólnopolskiej akcji *Noc Muzeów*. Wszelkie atrakcje związane z tym przedsięwzięciem odbywały się w dwóch miejscach – w siedzibie i na placu przed Muzeum oraz w okolicy budynku zabytkowej Elektrowni wchodzącej w skład Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte usytuowanej na terenie Morskiego Oddziału Straży Granicznej.

W trakcie *Nocy Muzeów* Muzeum odwiedziło 2550 osób. Między godziną 19:00 a 1:00 bilet na wystawę kosztował symboliczną złotówkę. Na placu przed budynkiem odbył się pokaz zabytkowych samochodów. Dodatkowo zwiedzający mogli zobaczyć Dodge'a z czasów II wojny światowej, pomalowanego w barwy 2. Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Oprócz tego goście mieli do dyspozycji umundurowanie żołnierza tejże jednostki, które można było przymierzyć i zrobić sobie w nim pamiątkowe zdjęcie. Inną z atrakcji było zwiedzanie miejsc na co dzień dostępnych jedynie pracownikom Działu Inwestycyjno-Technicznego. Ponadto pomieszczenia wystawy głównej zostały zaaranżowane jako przestrzeń

gry zatytułowanej *Polskie Drogi*. Jej uczestnicy stawali się żołnierzami września 1939 r., którzy w zależności od podjętych decyzji, mogli poznać różne losów Polaków walczących na frontach II wojny światowej.

Tego wieczoru ponad 700 osób skorzystało również z atrakcji przygotowanych przez pracowników Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Goście mieli okazję spotkać rekonstruktorów Wojska Polskiego z czasów II Rzeczypospolitej. Na najmłodszych czekała moc atrakcji, m.in. szkolenie z obsługi armaty polowej wz. 1926 oraz armaty przeciwpancernej Bofors wz. 1936 wyprodukowanej w 1939 r. Dokładnie taki sam model był wykorzystywany w trakcie obrony Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Rekonstruktorzy przeprowadzili ponadto improwizowany pobór do wojska, który pozwolił zwiedzającym jeszcze bardziej wyobrazić sobie realia II wojny światowej. Chętni mogli nauczyć się podstaw musztry, strzelania, szermierki bagnetem, a także zapoznać się z bronią, mundurami i elementami wyposażenia żołnierzy załogi Składnicy na Westerplatte i Legionów Polskich.

Night of Museums 2018

As every year, also in 2018 the Museum of the Second World War in Gdańsk participated in the nationwide initiative *Night of Museums*. All the attractions envisaged within this event were taking place in two locations: in the Museum's headquarters and in the square before the Museum as well as close to the building of the historical Power Plant, which is a part of the Military Transit Depot on Westerplatte located within the premises of the Marine Unit of the Border Guard.

The Museum was visited by 2,550 people during the *Night of Museums*. Between 7:00 pm and 1:00 am, ticket to the exhibition cost symbolic PLN 1. Antique cars were displayed in the square in front of the building. Additionally, the visitors had a chance to see a Dodge from the times of WW2 under the colours of the 2nd Corps of the Polish Armed Forces in the West. What is more, the guests could try this unit's uniform on and have a commemorative photograph taken wearing it. Another attraction consisted in visiting places which are normally accessible only to the employees of the Technical and Investment Department. Moreover, the halls

of the Main Exhibition were arranged so that a game entitled *Polish Roads* could be organised there. Players became the soldiers from September 1939, who (depending on their decisions) could get to know various fates of Poles fighting on the fronts of WW2.

That evening, over 700 people took also the advantage of attractions prepared by the employees of the Museum of Westerplatte and the War of 1939, a branch of the Museum of the Second World War in Gdańsk. The guests met reenactors of the Polish Army from the times of the Second Polish Republic. There was a plethora of attractions for the youngest, including a training in using the field gun model 1926 and the Bofors anti-tank gun model 1936 produced in 1939. Exactly the same model was used during the defence of the Military Transit Depot on Westerplatte. Reenactors carried out also an improvised call-up, which allowed the visitors

to imagine the realities of WW2 even better. Volunteers could learn the basics of a drill, shooting, bayonet fencing, as well as see the arms, uniforms and elements of the equipment of the soldiers from the Depot on Westerplatte and the Polish Legions.

Teddy – Bokser z Auschwitz

W celu upamiętnienia postaci Tadeusza „Teddy’ego” Pietrzykowskiego, jak również innych pięściarzy walczących o przetrwanie na bokserkich ringach w obozach koncentracyjnych, 25 maja 2018 r. otwarto wystawę czasową *Bokserzy w piekle obozów*. Było to pierwsze z wydarzeń przygotowanych przez Muzeum w ramach eventu zatytułowanego *Teddy – Bokser z Auschwitz*.

Kolejną z inicjatyw podjętych w celu upamiętnienia bohaterskich pięściarzy była projekcja filmu Petera Solana *Bokser i śmierć* z 1962 r. poprzedzona rozmową dyrektora Muzeum dr. Karola Nawrockiego z filmoznawcą, dr. hab. Krzysztofem Kornackim, prof. UG oraz Marcinem Marczakiem, zawodowym bokserem. Wydarzenie to zostało poprzedzone inscenizacją *Walcz lub umieraj!* zorganizowaną w jednym z gdańskich klubów bokserkich.

Teddy – the Boxer from Auschwitz

To commemorate Tadeusz “Teddy” Pietrzykowski, as well as other boxers who fought in the boxing rings of concentration camps, a temporary exhibition *Boxers in the Hell of the Camps* was opened on 25 May 2018. It was the first one of events prepared by the Museum within the event entitled *Teddy - Boxer from Auschwitz*.

Another initiative undertaken in order to commemorate the heroic boxers consisted in screening of Peter Solan's 1962 film *The Boxer and Death*, preceded by a discussion between the Museum's Director, Karol Nawrocki, PhD, film expert Professor Krzysztof Kornacki, PhD, from the University of Gdańsk, and Marcin Marczak, a professional boxer. The event was preceded by a show *Fight or Die!* organised in one of boxing clubs in Gdańsk.

Konferencja Materialne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych

W dniach 14–15 czerwca 2018 r. Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, we współpracy z Pomorskim Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Gdańsku, zorganizowało konferencję naukową pt. *Materialne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych*.

W konferencji objętej patronatem naukowym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, Instytut Archeologii i Etnologii PAN oraz Uniwersytet Gdański wzięło udział ponad 20 prelegentów reprezentujących różne dyscypliny naukowe. Podczas wystąpień przedstawiono rezultaty dotychczasowych prac oraz nakreślono możliwe kierunki przyszłych badań. Nie zabrakło również dyskusji nad sposobami wykorzystania dwudziestowiecznych artefaktów w pracy muzealników.

Pokłosie konferencji stanowić będzie publikacja pod tym samym tytułem, której wydanie planowane jest na drugą połowę 2019 r. Składać się na nią będzie siedemnaście artykułów, wpisanych w następujące panele tematyczne: *Archeologia współczesności. Problematyka, możliwości i wyzwania; Archeologia miejsc pamięci i miejsc zbrodni; Archeologia przestrzeni walki; Westerplatte – Pomnik Historii. Archeologia jako wstęp do badań interdyscyplinarnych*.

Conference Material Remains of the 20th-Century Conflicts and Crimes in the Light of Latest Archaeological Research

On 14-15 June, the Museum of the Second World War in Gdańsk, in cooperation with the Pomeranian Province Heritage Monuments Protection Office in Gdańsk, organised an academic conference entitled *Material Remains of the 20th-Century Conflicts and Crimes in the Light of Latest Archaeological Research*.

The conference held under the patronage of the National Heritage Board of Poland, the Institute of Archaeology and Ethnology PAS and the University of Gdańsk was attended by over 20 speakers representing various research disciplines. The speeches presented the results of works conducted to date and outlined possible directions of future studies. There was also a discussion on the ways in which 20th-century artefacts were used in the work of the museum experts.

The conference will be followed with a publication under the same title, which is planned for H2 2019. It will include 17 articles within the following thematic panels: *Archaeology of the present. Problems, possibilities and challenges; Archaeology of the sites of memory and sites of the crimes; Archaeology of the fight space; Westerplatte – A Monument to History. Archaeology as an introduction to interdisciplinary studies*.

Światowe Forum Muzeów Pól Bitewnych

Światowe Forum Muzeów Pól Bitewnych to międzynarodowa konferencja, która odbyła się w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku w dniach 4–6 września 2018 r. Było to pierwsze wydarzenie wpisujące się w cykl przedsięwzięć związanych z obchodami 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Całość organizacji oraz idea konferencji należała bezpośrednio do dyrekcji i pracowników Muzeum. Pomysł zwołania forum instytucji zajmujących się historycznymi polami bitew powstał z potrzeby stworzenia i wypracowania właściwego, nowoczesnego i opartego na światowym doświadczeniu schematu zagospodarowania i rewitalizacji Pola Bitwy na Westerplatte. Konferencja stała się okazją do wymiany doświadczeń oraz nawiązania kontaktów mających na celu wypracowanie koncepcji, standardów, a także metod sprawowania odpowiedniej opieki nad miejscami, gdzie rozegrały się bitwy realnie wpływające na losy świata.

Forum zorganizowano w siedzibie Muzeum w formie trzydniowej konferencji wypełnionej wystąpieniami prelegentów oraz panelami dyskusyjnymi. Do udziału zaproszono gości z Polski i zagranicy. Uczestnicy reprezentowali instytucje bezpośrednio związane z opieką nad kluczowymi dla historii międzynarodowych konfliktów militarnych polami bitew. Używając zapewnionych im nowoczesnych technologii multimedialnych i audiowizualnych, przedstawiali swoje doświadczenia uwzględniające m.in. znaczenie historyczne starć, sposób zagospodarowania miejsc ich zaistnienia, a także aspekty memoratywne i edukacyjne. Oprócz tego omawiano sposoby finansowania przedsięwzięć prowadzonych na terenach pól bitewnych oraz zwrócono uwagę na problem wypracowania równowagi między zachowaniem powagi miejsc przelewu krwi, a ich atrakcyjnością turystyczną. Wśród prelegentów zna-

ły się osoby związane z muzeami: Pearl Harbor i Gettysburga (Stany Zjednoczone), Maratonu (Grecja), Mémorial 1815 Waterloo (Belgia), Gallipoli (Turcja), Verdun (Francja), Mostu Marco Polo (Chiny), Beresteczka (Ukraina), Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Warny i Szypki (Bułgaria) oraz bitew husyckich (Czechy). Obecnie w przygotowaniu jest również publikacja pokonferencyjna zawierająca wszystkie wystąpienia oraz materiały dodatkowe i foto-relacje. Jej wydanie planowane jest w 2019 r.

The World Battlefield Museums Forum

The World Battlefield Museums Forum is an international conference held in the Museum of the Second World War in Gdańsk between 4 and 6 September 2018. It was the very first event from the cycle of projects connected with the commemoration of the 80th anniversary of the outbreak of WW2. The Museum's management and employees were directly responsible for the entire organisation of and the idea behind the conference. The idea to hold a forum bringing together institutions which take care of historical battlefields was born out of the need to create and develop a proper, modern scheme based on global experiences concerning the development and revitalisation of the Westerplatte battlefield. The conference provided an opportunity for sharing experiences and establishing contacts aimed at developing concepts, standards, as well as methods of looking after sites of battles which had a real influence on the fate of the world.

The Forum held in the Museum's HQ took the form of a 3-day conference full of speeches and discussion panels. Guests from Poland and abroad were invited to take part in the event. The attendees presented institutions directly connected with the care of battlefields which played a key role in the history of international military conflicts. They used provided state-of-the-art multimedia and audiovisual technologies to present their experiences, taking into account the historical significance of the battles, the way their locations have been developed, as well as commemorative and educational aspects. Moreover, methods of financing ventures on the battlefields were discussed, and attention was also drawn to the problem of reaching balance between maintaining the solemn character of places where blood had been shed and their attractiveness from the point of view of tourism.

The list of speakers included experts from the museums: Pearl Harbor and Gettysburg (USA), Marathon (Greece), Mémorial 1815 Waterloo (Belgium), Gallipoli (Turkey), Verdun (France), Marco Polo Bridge (China), Berestechko (Ukraine), Banská Bystrica (Slovakia), Varna and Shipka Pass (Bulgaria) and Hussite battles (Czech Republic). A post-conference publication is being prepared right now with all the speeches, extra materials and pictures. Its publication is planned for 2019.

Uroczystość upamiętniająca 74. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku uczciło 74. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego. Z tej okazji zorganizowano wiele wydarzeń, w tym m.in. projekcję filmu *Miasto '44* w reż. Jana Komasy. Dzięki wsparciu wolontariuszy aktywnie działających przy Muzeum tuż przed godziną „W” setki mieszkańców Gdańska oraz turystów otrzymało biało-czerwone opaski ze znakiem Polski Walczącej. Akcja została objęta patronatem wojewody pomorskiego Dariusza Drelich.

Celebrations commemorating the 74th anniversary of the outbreak of Warsaw Uprising

Museum of the Second World War in Gdańsk commemorated the 74th anniversary of the outbreak of Warsaw Uprising. Numerous events were held, including the screening of the film *Warsaw 44* directed by Jan Komasa. Thanks to the support provided by the Museum's active volunteers, hundreds of the inhabitants of Gdańsk and tourists received, right before the "W" Hour, white and red bands with the Anchor emblem. The initiative was held under the patronage of the Pomeranian Voivod, Dariusz Drelich.

Koncert 100#Wolność

W ramach wydarzeń towarzyszących obchodom 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości Muzeum, – przy współpracy z Telewizją Polską, 13 października 2018 r. na placu przed swoją siedzibą zorganizowało koncert *100#Wolność*. Wydarzenie to dodatkowo uświetniło uroczystości związane z sześćdziesięcioleciem TVP Gdańsk, której materiały archiwalne wyświetlano w czasie przedsięwzięcia. Na scenie wystąpili m.in. Orkiestra Polskiej Filharmonii Bałtyckiej, Monika Borzym, Ania Karwan, L.U.C., Piotr Cugowski, Halina Mlynkowa oraz Damian Ukeje. Wydarzenie było muzyczną podróżą przez 100 lat niepodległej Polski. W repertuarze, obok pieśni legionów, pojawiły się inne wielkie przeboje i standardy muzyki polskiej.

Oprócz walorów artystycznych, koncert został przygotowany na bardzo wysokim poziomie technicznym, m.in. dzięki wykorzystaniu nowatorskich technologii aranżacji scenografii (tzw. videomappingu). Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Jarosław Sellin – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

100#Freedom concert

As part of events accompanying the celebrations of the 100th anniversary of Poland regaining independence, the Museum organised (in cooperation with the Polish Television) *100#Wolność (100#Freedom)* concert held on 13 October 2018 in the square in front of the Museum's HQ. The event added additional splendour to the celebrations of the 60th anniversary of the establishment of Polish Television (TVP) Gdańsk, whose archival materials were screened during the concert. List of artists taking part in the concert included, inter alia: Orchestra of the Polish Baltic Philharmonic, Monika Borzym, Ania Karwan, L.U.C., Piotr Cugowski, Halina Mlynkowa and Damian Ukeje. The event constituted a journey through 100 years of Polish independence. The repertoire included Legions' songs and other big hits as well as standard pieces of the Polish music.

The concert was characterised not only by its artistic values, but also an extremely high technical level, among other things thanks to the use of innovative scenography arrangement technologies (so-called videomapping). The event was held under the honorary patronage of Jarosław Sellin, Secretary of State at the Ministry of Culture and National Heritage.

Weekend niepodległości Weekend of Independence

Z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości 10–11 listopada 2018 r. w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku zorganizowano szereg wydarzeń mających na celu uczczenie tego wielkiego jubileuszu.

W związku z tym odbyły się wernisaże dwóch wystaw – *W drodze do niepodległości. Kanadyjski przystanek OBÓZ KOŚCIUSZKO w Niagara-on-the-Lake 1917–1919* autorstwa dr Anitty Maksymowicz z Muzeum Ziemi Lubuskiej oraz pokazu rzeźbiarskich wizerunków *Ojców polskiej Niepodległości* wykonanych przez Eliasza Dyrowa. Ponadto Muzeum wzięło udział w ogólnopolskiej akcji *Niepodległa do hymnu*, której celem było wspólne odśpiewanie *Mazurek Dąbrowskiego* w wielu miejscach na całym świecie. Zebranych gościom towarzyszył Chór Soli Deo dbający tego dnia o oprawę muzyczną. Ponadto swój jazzowy recital zaprezentowała Ewa Rzeszotarska, która przypomniała patriotyczne pieśni w nowych aranżacjach. Odbył się również przegląd filmowy – w ramach którego pokazano cztery obrazy: *Cud nad Wisłą* z 1921 r., w reż. Ryszarda Bolesławskiego, *Szaleńcy* z 1928 r. w reż. Leonarda Buczkowskiego, *Każdemu wolno kochać* z 1933 r., w reż. Mieczysława Krawicza, *Rapsodia Bałtyku* z 1935 r., w reż. L. Buczkowskiego.

A range of events aimed at commemorating the jubilee were held on 10 and 11 November 2018 on the occasion of the 100th anniversary of Poland regaining independence.

Thus, previews of two exhibitions were held: *W drodze do niepodległości. Kanadyjski przystanek OBÓZ KOŚCIUSZKO w Niagara-on-the-Lake 1917–1919* (On the Road to Independence. Canadian stop KOŚCIUSZKO CAMP in Niagara-on-the-Lake 1917–1919) by Anitta Maksymowicz, PhD, from the Lubusz District Museum (Muzeum Ziemi Lubuskiej), as well as a display of sculptural images *Ojcowie polskiej Niepodległości* (Fathers of Polish Independence) by Eliasz Dyrow. Additionally, the Museum participated in the nationwide initiative *Niepodległa do hymnu* (Independent, to the Anthem) aimed at singing *Mazurek Dąbrowskiego* [the national anthem of Poland] in many places around the world. The guests were accompanied by Soli Deo Choir, which took care of the musical aspects. Moreover, Ewa Rzeszotarska, presented her jazz recital, recalling patriotic songs in new arrangements. There was also a film overview with screenings of four movies: *Cud nad Wisłą* (Miracle on Vistula) from 1921 directed by Ryszard Bolesławski, *Szaleńcy* (Daredevils) from 1928 directed by Leonard Buczkowski, *Każdemu wolno kochać* (Everyone is Free to Love) from 1933 directed by Mieczysław Krawicz, and *Rapsodia Bałtyku* (The Baltic Rhapsody) from 1935 directed by L. Buczkowski.

Milionowy gość Guest number one million

Szczególną datą w dziejach Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku jest 24 listopada 2018 r. Tego dnia instytucję odwiedził milionowy gość wyłoniony na podstawie obliczeń systemu sprzedaży biletów. Wyjątkowy zwiedzający został obdarowany wieloma upominkami przygotowanymi wspólnie z partnerami Muzeum, wśród których można wymienić PLL LOT, Red is Bad, COBI czy Bałtyk. Oprawę muzyczną, na którą składały się szlagiery z lat międzywojennych, zapewnił kwartet smyczkowy. Wydarzenie było poprzedzone dużą akcją promocyjną oraz marketingową, co spowodowało zauważalny wzrost zainteresowania placówką w social mediach.

24 November 2018 is a special date in the history of the Museum of the Second World War in Gdańsk. On that day, the institution was visited by guest number 1,000,000 (determined based on the calculations of the ticket sales system). The special visitor received many gifts prepared in cooperation with the Museum's partners, inter alia PLL LOT, Red is Bad, COBI and Bałtyk. The music, including hits from the interwar period, was provided by a string quartet. The event was preceded by an extensive promotional and marketing campaign, leading to a visible growth in the interest in the institution in social media.

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

「 Dział Zbiorów 」

Dział Zbiorów zajmuje się pozyskiwaniem, ewidencjonowaniem oraz gromadzeniem eksponatów. Składają się na nie dary, zakupy oraz depozyty, które są przechowywane w magazynach, opracowywane merytorycznie oraz poddawane procesowi digitalizacji. Dzięki współpracy z Działem Wystaw obiekty są prezentowane na wystawach oraz w ramach innych projektów wystawienniczych, nie tylko w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku.

Do obowiązków Działu należy udzielanie licencji na korzystanie z fotografii znajdujących się w zbiorach Muzeum, przeprowadzanie kwerend wewnętrznych i zewnętrznych, a także wypożyczanie eksponatów z innych placówek, m.in. Instytutu Pamięi Narodowej, Narodowego Muzeum Morskiego czy Europejskiego Centrum Solidarności.

Kolekcja Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. liczyła 50213 obiektów, w tym 28340 nabytych w drodze zakupów i 21873 darów. Zbiory powiększyły się o 4054 nowe eksponaty, z czego 2560 otrzymano jako darowizny, a 1494 zakupiono. Ponadto 136 obiektów pozyskano w formie depozytu.

Wśród eksponatów pozyskanych w 2018 r. należy wymienić:

- amerykański samochód osobowo-terenowy konstrukcji amerykańskiej Willys MB;

- amerykański wielozadaniowy lekki samochód ciężarowy Dodge WC 52;

- album z 80 fotografiami należący do niemieckiego żołnierza, na których przedstawiono m.in.: Gdańsk, Hel i Westerplatte w 1939 r.;

- krzyż wraz z pokrowcem wykonany przez polskich jeńców wojennych przetrzymywanych w niemieckim Stalagu XI B;
- dzwon alarmowy Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwgazowej używany w Wilnie w okresie międzywojennym;
- drewnianą skrzynię z lekami pochodzącą ze szpitala Najświętszej Marii Panny prowadzonego przez siostry Boromeuszki na Dolnym Mieście w Gdańsku;

- korespondencję i pamiętnik Stefanii Zawierowskiej – sanitariuszki i łączniczki biorącej udział w Powstaniu Warszawskim;

- ręcznie haftowane obrazy z wizerunkami Józefa Piłsudskiego i gen. Edwarda Rydza-Śmigłego wykonane w okresie międzywojennym przez Alinę Ogińską.

Dział Zbiorów prowadzi również ewidencję obiektów, która realizowana jest za pomocą Elektronicznego Systemu Ewidencji Zbiorów Muzealnych ZEUS, dostosowanego i rozbudowanego według potrzeb Muzeum. Program stanowi podstawowe narzędzie pracy będące kompleksową bazą danych oraz pozwala na opracowanie eksponatów według przepisów polskiego prawa, edycję inwentarza muzealnego i tworzenie kart ewidencyjnych obiektów. Baza umożliwia także prowadzenie kwerend w zbiorach oraz jest jednym z głównych narzędzi, dzięki którym można ustalić lokalizację topograficzną obiektów.

Zadaniem realizowanym w 2018 r. była digitalizacja eksponatów oraz wykonywanie zdjęć na potrzeby zadań innych działów Muzeum. W ciągu roku wykonano 2035 fotografii obiektów stanowiących ich dokumentację oraz 1828 zdjęć eksponatów na potrzeby Działu Wystaw, Konserwacji czy Biura Rzecznika Prasowego.

W ramach kontynuacji rozpoczętego w 2017 r. cyklu Ekspozycji miesięca w 2018 r. zaprezentowano następujące obiekty:

- portret ppłk. Przemysława Kraczkiewicza – organizatora konspiracyjnej produkcji broni i materiałów wybuchowych na potrzeby Armii Krajowej wykonany w czasie pobytu w niemieckiej niewoli oraz pistolet maszynowy Sten i order Virtuti Militari należący do podpułkownika;
- ozdobny kilim należący do żydowskiej rodziny Jomtow (Jomtef), która w latach 1942–1944 była ukrywana przez polską rodzinę Joniuków oraz obwieszczenie nie-

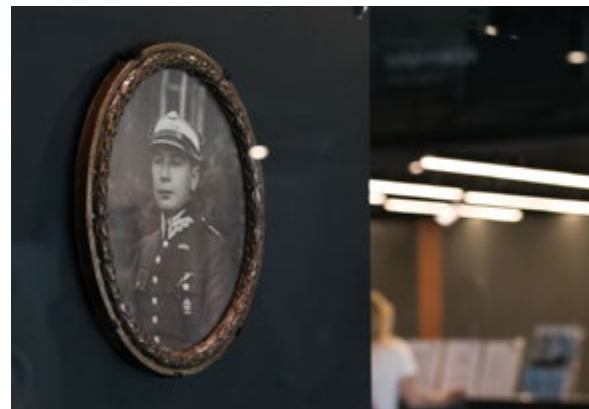

mieckich władz okupacyjnych opublikowane w Częstochowie we wrześniu 1942 r. informujące o karze śmierci dla Żydów, którzy bez pozwolenia opuszczą obszar getta, a także ostrzegające przed konsekwencjami za udzielenie im pomocy;

- wielozadaniowy lekki samochód ciężarowy Dodge WC 52 wyprodukowany w 1945 r. i w tym samym roku przetransportowany ze Stanów Zjednoczonych do Europy, gdzie najprawdopodobniej był wykorzystywany w walkach we Francji. Tam również zakończył swój

szlak bojowy. Obecnie samochód posiada oznaczenia 1. Brygady Strzelców Karpackich wchodzącej w skład 3. Dywizji Strzelców Karpackich;

- fotografie i listy należące do rtm. Kornela Kowala, jednej z ofiar zbrodni katyńskiej;

- oprawiony w ramę obraz Matki Boskiej Częstochowskiej stanowiący część ołtarza polowego używanego w czasie bitwy o Monte Cassino w maju 1944 r.;

- brytyjską piłkę futbolową i plakat informujący o meczu pomiędzy reprezentacją Armii Polskiej na Wschodzie i drużyną armii brytyjskiej, który odbył się w Bagdadzie 24 stycznia 1943 r. i jest uznawany jest za pierwszy od września 1939 r. występ polskiej reprezentacji narodowej, w którym Polacy odnieśli spektakularne zwycięstwo, pokonując armię brytyjską 4:0;

- instalację artystyczną Wołyn autorstwa Moniki Duliasz upamiętniającą zbrodnię wołyńską z lat 1943–1944;
- przodek artyleryjski armaty 75 mm wz. 1897/16 odnaleziony na polu bitwy pod Pszczyną, która odbyła się 2 września 1939 r.

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

Department of Collections

The Department of Collections acquires, records and gathers exhibits. These include gifts, purchases and deposits which are stored in storage rooms, analysed in terms of their substance, and then digitalised. Thanks to the cooperation with the Department of Exhibitions, these objects are presented at exhibitions as well as within other exhibition projects, not only in the Museum of the Second World War in Gdańsk.

The Department's duties cover issuing licences for the use of photographs from the Museum's collections, carrying out internal and external preliminary surveys, as well as renting exhibits from other institutions, inter alia the Institute of National Remembrance, National Maritime Museum, or the European Solidarity Centre.

As of 31 December 2018, the collection of the Museum of the Second World War in Gdańsk consisted of 50,213 objects, including 28,340 purchased objects and 21,873 gifts. The collections gained 4,054 new exhibits, including 2,560 gifts and 1,494 purchased objects. Additionally, 136 exhibits were acquired as deposits.

Amongst the exhibits acquired in 2018, the following should be named:

- American passenger/off-road vehicle of American construction Willys MB;
- American multipurpose light truck Dodge WC 52;
- album including 80 photographs belonging to a German soldier depicting, inter alia: Gdańsk, Hel and Westerplatte in 1939;
- cross with a case made by Polish prisoners of war held in the German Stalag XI-B;
- alarm bell of the Air and Chemical Defence League used in Vilnius in the interwar period;
- wooden chest with medicines from the Holy Virgin Mary hospital run by the Sisters of Mercy of St. Borromeo in Gdańsk's Dolne Miasto;
- correspondence and diary of Stefania Zawierowska -

nurse and messenger participating in the Warsaw Uprising;

- hand-embroidered images depicting Józef Piłsudski and General Edward Rydz-Śmigły made in the interwar period by Alina Ogińska.

The Department of Collections is also carrying out an inventory of objects, which is possible thanks to the Electronic Inventory System of the Museum's Collections, ZEUS, adapted and developed according to the Museum's needs. The programme provides a basic work tool in the form of a comprehensive database and allows the analysis of the exhibits in accordance with the provisions of the Polish law, editing the museum inventory and creating inventory cards of the objects. Moreover, the base also makes it possible to carry out preliminary surveys in the collections and is one of the basic tools allowing the determination of the topographic location of objects.

The task carried out in 2018 consisted in digitalising exhibits and taking pictures for other Museum's departments. 2,035 pictures of objects were taken in 2018, providing the documentation of objects, as well as 1,828 pictures of exhibits for the needs of the Department of Collections, Department of Conservation and the Spokesperson's Office.

Under the continuation of the Exhibit of the month cycle, which had been initiated in 2017, the following objects were presented:

- picture of Lieutenant Colonel Przemysław Kraczkiewicz - organiser of an underground production of weapon and explosives for the Home Army in German captivity, as well as the Sten machine gun and the Virtuti Militari order belonging to the Lieutenant Colonel;
- decorative kilim belonging to a Jewish family Jomtow (Jomtef), whose members were hidden between 1942 and 1944 by a Polish family named Joniuk, and an announcement of the German occupational authorities published in Częstochowa in September 1942, declaring death penalty for Jews who left

the ghetto without a permission and warning about the consequences for anyone helping them;

- multipurpose light truck Dodge WC 52 produced in 1945 and transported the very same year from the USA to Europe where it was most probably used in the fights in France. This was where its combat trail. Currently, the vehicle bears the designations of the 1st Carpathian Rifle Brigade - part of the 3rd Carpathian Rifle Division;
- photographs and letters belonging to Cavalry Captain Kornel Kowal, one of the victims of the Katyn massacre;
- framed painting of the Black Madonna of Częstochowa - part of a field altar used during the Battle of Monte Cassino in May 1944;
- British football and poster informing about a match between the Polish Armed Forces in the East team and the British Army team, which was held in Baghdad on 24 January 1943 and is recognised as the first match of the Polish national team since September 1939 where the Poles gained a spectacular victory defeating the British Army 4:0;
- artistic installation Volhynia by Monika Duliasz commemorating the Massacres in Volhynia in 1943–1944;
- artillery ancestor of the 75 mm gun model 1897/16 found on the battlefield of the Battle of Pszczyzna (2 September 1939).

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

Dział Wystaw

Dział Wystaw zajmuje się realizacją nowych projektów wystawienniczych mających na celu upowszechnianie wiedzy na temat II wojny światowej. Jednym z zadań sześcioposobowego zespołu jest przygotowywanie nowych ekspozycji czasowych, które są prezentowane w Muzeum oraz u partnerów instytucjonalnych. Konceptcje wystaw tworzą pracownicy działu przy współpracy z pozostałymi działami. Część projektów jest współrealizowana dzięki kooperacji z instytucjami krajowymi i zagranicznymi.

Do innych obowiązków pracowników Działu Wystaw należy opieka nad wystawą główną, w tym kontrolowanie jej stanu technicznego, a także odnawianie licencji na wykorzystywane w jej ramach materiały audiowizualne oraz ikonograficzne. Ponadto zespół przygotowuje i koordynuje wizyty studyjne dla gości z Polski i zza granicy, które są okazją do wymiany doświadczeń i informacji.

Najważniejszymi wystawami czasowymi eksponowanymi w 2018 r. w sali wystaw czasowych były:

- *Milion zza oceanu/A Million overseas* – ekspozycja dostępna od 6 lipca do 31 grudnia powstała dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Historycznym Wielka Czerwona Jedynka. Wystawa opowiadała o losach Amerykanów polskiego pochodzenia i Polakach walczących w armii Stanów Zjednoczonych Ameryki w trakcie II wojny światowej. Kuratorami wystawy byli Bartłomiej Garba, dr Andrzej Hoja, Piotr Langenfeld oraz Marek Zambrzycki;

- *Adwokaci w służbie Ojczyźnie* – ekspozycja dostępna od 9 czerwca do 31 października była rezultatem kooperacji z Naczelną Radą Adwokacką, przygotowana została dla uczczenia stulecia polskiej adwokatury. W ramach wystawy, oprócz wojennych losów adwokatów, w tym ich udziału w ruchu oporu i poniesionych strat, został przedstawiony wkład adwokatury w tworzenie polskiej państwowości w okresie międzywojennym. Opowiedziano również o działalności adwokatów na rzecz obrony opozycjonistów i zaangażowaniu w tworzenie demokratycznego państwa w latach dziewięćdziesiątych XX w. Kuratorem wystawy był mec. Krzysztof Golec;

- *Pancerne skrzydła* – ekspozycja dostępna od 4 czerwca do 28 lipca w Przystanku Historia Centrum Edukacyjnym im. Janusza Kurtyki w Warszawie oraz od 16 października do 31 grudnia w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. W 2019 r. wystawa ma być prezentowana na terenie Flandrii. Pancerne skrzydła są owocem współpracy Muzeum z Przedstawicielstwem Generalnym Rządu Flandrii w Polsce, Instytutem Pamięci Narodowej oraz Narodowym Instytutem Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą. Wystawa opowiada o roli 1. Dywizji Pancerniej gen. Maczka w wyzwaniu Flandrii. Kuratorami ekspozycji byli Ryszard Mozgol oraz Dirk Verbeke;

- wystawa rzeźb przedstawiających *Ojców polskiej Niepodległości* prezentowana od 10 listopada. Popiersia autorstwa Eliasza Dyrowa przedstawiają Romana Dmowskiego, Józefa Hallera, Ignacego Jana Paderewskiego, Wincentego Witosa, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Daszyńskiego oraz Wojciecha Korfanteo.

Wystawy planszowe prezentowane bądź przygotowane przez Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku:

- Milion zza oceanu/A Million overseas* – wystawa prezentowana w Konsulacie Generalnym RP w Nowym Jorku w dniach 12–20 lutego, Narodowym Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Doylestown w dniach 14 kwietnia – 15 maja oraz w siedzibie Stowarzyszenia Weteranów Armii Polskiej w Ameryce – 5 sierpnia;

- Na nieludzkiej ziemi. Jeńcy polscy w ZSRR* – wystawa prezentowana w Muzeum w dniach 15 lutego – 13 marca. Wystawa została poświęcona polskim jeńcom wojennym przebywającym w niewoli sowieckiej. Ekspozycja udostępniona przez Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu;

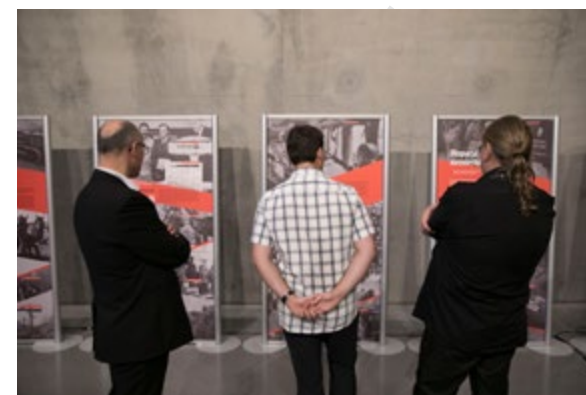
- Świat utracony. Żydzi polscy. Fotografie z lat 1918–1939* – wystawa prezentowana od 19 kwietnia do 30 maja będąca wypożyczeniem z Żydowskiego Instytutu Historycznego.

- Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski”* – wystawa prezentowana od 12 kwietnia do 31 maja w Sztutowie oraz od 21 czerwca do 19 lipca w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Ekspozycja przygotowana dzięki współpracy z Muzeum Stutthof;

- Losy policjantów w czasie II wojny światowej* – wystawa prezentowana w Muzeum w dniach 24 lipca – 27 sierpnia w Muzeum;

- Solidarność i wsparcie* – wystawa opowiadająca o ofiarach Powstania Warszawskiego prezentowana w dniach 1 – 31 sierpnia. Ekspozycja przygotowana została przez Muzeum Duląg 121 w Pruszkowie;

- Służba Celno-Skarbowa w zmieniającej się Rzeczpospolitej Polskiej* – wystawa prezentowana od 31 sierpnia do 30 września. Ekspozycja została przygotowana przez Izbę Administracji Skarbowej w Gdańsku;

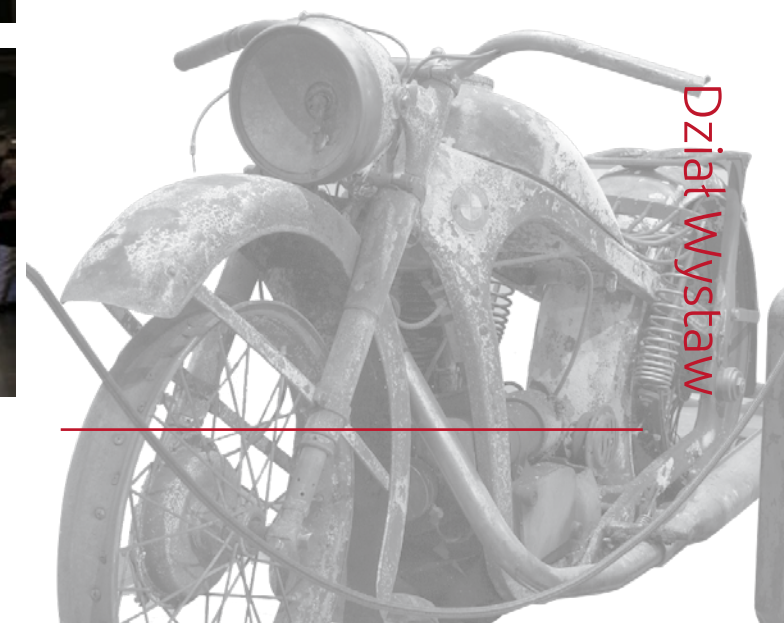

- Bądźcie bez litości! Bądźcie brutalni! Zniszczenie Polski jest naszym pierwszym zadaniem. Agresja na Polskę 1939* – wystawa przedstawiająca w syntetyczny sposób historię Polaków w czasie niemieckiej i sowieckiej agresji we wrześniu 1939 r. Ekspozycja prezentowana w dniach 4 – 30 września;

- Gallipoli 100 lat po bitwie* – wystawa prezentowana w dniach 4 – 6 września przygotowana przez Instytut Yunusa Emre Centrum Kultury Tureckiej w Warszawie;

- W drodze do niepodległości* – wystawa ukazująca polską drogę do niepodległości, przygotowana przez Bank Poczty SA oraz PERN SA przy wsparciu merytorycznym Narodowego Archiwum Cyfrowego i Archiwum Akt Nowych. Ekspozycja była dostępna dla zwiedzających od 28 do 30 września;

- W drodze do niepodległości. Kanadyjski przystanek OBÓZ KOŚCIUSZKO w Niagara-on-the-Lake 1917 – 1919* – ekspozycja autorstwa dr Anitty Maksymowicz z Muzeum Ziemi Lubuskiej prezentowana od 11 listopada do 31 grudnia. Na planszach przedstawiono historię obozu szkoleniowego „Kościszko” stworzonego na potrzeby ochotników do Armii Polskiej we Francji w miejscowości Niagara-on-the-Lake w Ontario w Kanadzie.

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

Department of Exhibitions

The Department of Exhibitions implements new exhibition projects aimed at disseminating the knowledge about WW2. One of the tasks of this team of 6 consists in preparing new temporary exhibitions, which are presented at the Museum and at its institutional partners. The concepts of exhibitions are created by the Department's employees supported by other departments. Some projects are co-implemented thanks to the collaboration with Polish and foreign institutions.

Other duties of employees from the Department of Exhibition consist in the care of the Main Exhibition, including the control over its technical condition as well as renewing licences to use audiovisual and iconographic materials within the Main Exhibition. Moreover, the team prepares and coordinates study tours for guests from Poland and abroad, providing an opportunity to share experiences and information.

Major temporary exhibitions held in 2018 in the temporary exhibitions hall:

- *Milion zza oceanu/A Million Overseas*: exhibition available between 6 July and 31 December, prepared in cooperation with the Big Red One historical association. The exhibition depicted the fate of the Americans of Polish origin and Poles fighting in the US army during WW2. The custodians of the exhibition: Bartłomiej Garba, Andrzej Hoja, PhD, Piotr Langenfeld and Marek Zambrzycki;
- *Adwokaci w służbie Ojczyźnie (Lawyers in the Service of the Homeland)*: exhibition available between 9 June and 31 October was a result of the cooperation with the Supreme Bar Council. It was prepared to celebrate 100 years of the Polish Bar. The exhibition depicted the wartime fate of lawyers, including their participation in the resistance and their losses, as well as the Bar's contribution in creating Polish state in the interwar period. Moreover, the exhibition told the story of the lawyers' activities in the defence of the members of opposition and their engagement in the establishment of the democratic state in the 1990s. The custodian of the exhibition: solicitor Krzysztof Golec;

- *Pancerne skrzydła (Armoured Wings)*: exhibition available between the 4 June and 28 July in Przystanek Historia Centrum Edukacyjne im. Janusza Kurtyki (History Stop, Janusz Kurtyka Educational Centre) in Warsaw and between 16 October and 31 December in the Museum of the Second World War in Gdańsk. The exhibition will be presented in Flanders in 2019. The Armoured Wings exhibition was prepared by the Museum in cooperation with the General Representation of the Government of Flanders in Poland, the Institute of National Remembrance and The National Institute of Polish Cultural Heritage Abroad. The exhibition presents the role of General Maczek's 1st Polish Armoured Division in liberating Flanders. The custodians of the exhibition: Ryszard Mozgol and Dirk Verbeke;

- exhibition of sculptures presenting the *Fathers of Polish Independence* open from 10 November. Busts by Eliasz Dyrow depict Roman Dmowski, Józef Haller, Ignacy Jan Paderewski, Wincenty Witos, Józef Piłsudski, Ignacy Daszyński and Wojciech Korfanty.

Display-board exhibitions presented or prepared by the Museum of the Second World War in Gdańsk:

- *Milion zza oceanu/A Million Overseas*: exhibition presented in the Consulate General of the Republic of Poland in New York between 12 and 20 February, in the National Shrine of Our Lady of Czestochowa in Doylestown between 14 April and 15 May, as well as in the seat of the Polish Army Veterans' Association in America on 5 August;
- *Na nieludzkiej ziemi. Jeńcy polscy w ZSRR (In the Inhumane Land. Polish Prisoners in the USSR)*: exhibition presented at the Museum between 15 February and 13 March. The exhibition was devoted to the Polish prisoners-of-war kept captive by the Soviets. The exhibition was made available by the Central Museum of Prisoners-of-War in Łambinowice-Opole;
- *Świat utracony. Żydzi polscy. Fotografie z lat 1918–1939 (Lost World. Polish Jews. 1918-1939 Photographs)*: exhibition presented between 19 April and 30 May - rental from the Jewish Historical Institute.

tal from the Jewish Historical Institute.

- *Tajna Organizacja Wojskowa „Gryf Pomorski” (Secret Military Organisation “Pomeranian Griffin”)*: exhibition presented between 12 April and 31 May in Sztutowo and between 21 June and 19 July in the Museum of the Second World War in Gdańsk. Exhibition prepared in cooperation with Stutthof Museum;
- *Losy policjantów w czasie II wojny światowej (The Fate of Policemen during World War II)*: exhibition presented in the Museum between 24 July and 27 August;
- *Solidarność i wsparcie (Solidarity and Support)*: exhibition telling the story of the victims of the Warsaw Uprising presented between 1 and 31 August. Prepared by Dulag 121 Museum in Pruszków;
- *Służba Celno-Skarbowa w zmieniającej się Rzeczpospolitej Polskiej (Customs and Revenue Service in the Changing Republic of Poland)*: exhibition presented between 31 August and 30 September, prepared by the Tax Administration Chamber in Gdańsk;
- *Bądźcie bez litości! Bądźcie brutalni! Zniszczenie Polski jest naszym pierwszym zadaniem. Agresja na Polskę 1939 (Be Merciless! Be Brutal! The Destruction of Poland is Our First Task. Aggression against Poland 1939)*: exhibition presenting in a synthetic manner the history of Poles during the German and Soviet aggression in September 1939. Presented between 4 and 30 September;
- *Gallipoli 100 lat po bitwie (Gallipoli 100 Years after the Battle)*: exhibition presented between 4 and 6 September, prepared by the Yunus Emre Institute, Turkish Culture Centre in Warsaw;
- *W drodze do niepodległości (On the Road to Independence)*: exhibition depicting the Polish road to independence prepared by Bank Pocztowy SA and PERN SA with substantial support provided by the National Digital Archives and the New Files Archives. The exhibition was available to visitors between 28 and 30 September;
- *W drodze do niepodległości. Kanadyjski przystanek OBÓZ KOŚCIUSZKO w Niagara-on-the-Lake 1917 – 1919*

(On the Road to Independence. Canadian stop KOŚCIUSZKO CAMP in Niagara-on-the-Lake 1917–1919): exhibition by Anitta Maksymowicz, PhD, from the Lubusz District Museum (Muzeum Ziemi Lubuskiej), presented between 11 November and 31 December. The boards depicted the history of the “Kosciuszko” training camp established for the volunteers of the Polish Army in France in the town of Niagara-on-the-Lake in Ontario, Canada.

MiW

Muzeum II Wojny Światowej

Dział Naukowy

Pracownicy Działu Naukowego Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku zajmują się prowadzeniem badań naukowych dotyczących różnych aspektów genezy, przebiegu i konsekwencji II wojny światowej. Ponadto, za sprawą połączenia w październiku 2018 r. z Działem Wydawniczym do nowych obowiązków dotychczas wydawanie publikacji przygotowywanych przez Muzeum. Dodatkowo jego pracownicy organizują i biorą udział w konferencjach naukowych, na których jest poruszana tematyka zbieżna z działalnością instytucji. W ramach swoich zadań Dział Naukowy zajmuje się również popularyzacją wiedzy o okresie II wojny światowej poprzez organizację wykładów otwartych, promocji książek, pokazów filmowych itp.

Pracownicy Działu dokonują stałej ewaluacji wystawy głównej, także od strony merytorycznej. W tym celu współpracują m.in. przy pozyskiwaniu nowych eksponatów. Dział Naukowy ma swój merytoryczny wkład w tworzenie wszystkich wystaw czasowych prezentowanych w Muzeum. Pracownicy przygotowują również kwerendy naukowe na zlecenie kierownictwa Muzeum oraz podmiotów zewnętrznych.

Projekty badawcze

W 2018 r. pracownicy Działu Naukowego Muzeum II Wojny Światowej prowadzili prace nad następującymi projektami badawczymi:

- *Los mniejszości polskiej w III Rzeszy do września 1939 r.* – badania prowadzone przez Wojciecha Grotta podsumowane artykułem naukowym pt. *Szykany i represje stosowane wobec ludności polsko-kaszubskiej w powiatach bytowskim i lęborskim w latach 1933–1939.*
- *Los mniejszości polskiej w Związku Sowieckim przed 1939 r.* – kwerenda prowadzona przez dr. Dmitriya Panto w celu przygotowania do druku wydawnictwa źródłowego pt. *Deportacje obywateli polskich do Kazachstanu (1920–1950). Dokumenty ze zbiorów Prezydenta Republiki Kazachstanu.*
- *Niemiecka okupacja ziem polskich* – badania i kwerenda kontynuowane przez dr. Dmitriya Panto oraz Wojciecha Łukaszuna dotyczące okupacji niemieckiej polskich Kresów Wschodnich. Rezultatem tych prac będzie wydany w 2021 r. album *Okupacja niemiecka wschodnich ziem polskich w latach 1941-1944.*
- *Terror w niemieckich obozach koncentracyjnych i zagłady* – kwerenda prowadzona przez Wirginię Węglińską w celu udokumentowania losów polskich więźniarek osadzonych w KL Stutthof.
- *Terror w niemieckich obozach koncentracyjnych* – dr Marcin Kłodziński i Wirginia Węglińska kontynuowali prace nad przygotowaniem publikacji książkowej poświęconej polskim więźniarkom represjonowanym w KL Ravensbrück. Efektem realizowanych prac badawczych będzie m.in. szczegółowy opis tragicznego losu Polek w tym obozie oraz przedstawienie imiennej listy polskich więźniarek, które poniosły w nim śmierć.
- *Konspiracja antyniemiecka na ziemiach wcielonych do Rzeszy (ludzie, struktura, walka)* – badania prowadzone przez dr. Marka Szymaniaka mająca na celu przygotowa-

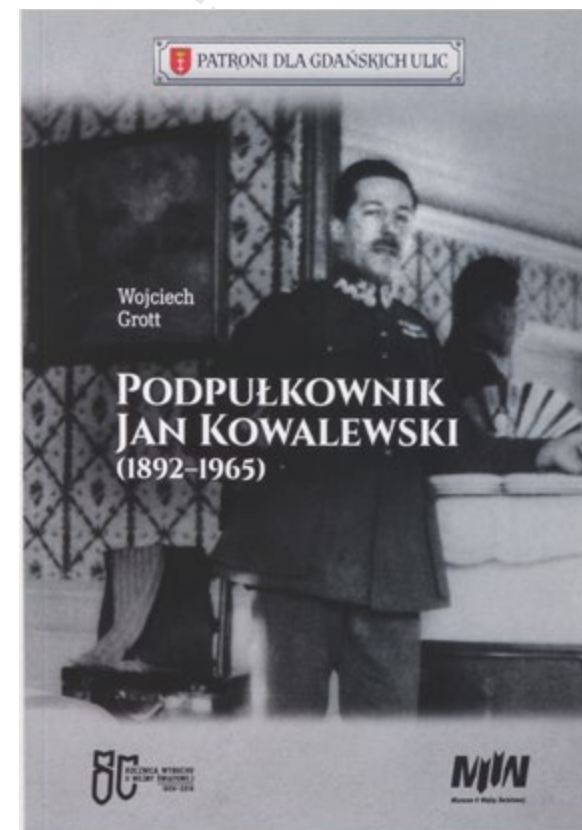
nie książki o szefie wywiadu Okręgu Pomorze ZWZ-AK mjr. Józefie Grussie.

- *Przesiedlenia i migracje polityczne ludności po II wojnie światowej* – kwerenda prowadzona przez Wojciecha Grotta dotycząca przekształceń narodowościowych w dawnych Prusach Wschodnich na przykładzie powiatu suskiego w latach 1945–1947. Rezultatem tej pracy będzie artykuł naukowy.

Publikacje pracowników

Publikacje pracowników Działu Naukowego przygotowywane do wydania poza realizacją projektów naukowych:

- Grott Wojciech, *Obraz hiszpańskiej wojny domowej w przedwojennej prasie pomorskiej* [w:] *Dąbrowszczacy z perspektywy czasu*, red. Daniel Czerwiński [publikacja pokonferencyjna przygotowywana przez Oddział IPN w Gdańsku];
- Grott Wojciech, *Podpułkownik Jan Kowalewski (1892–1965)*, seria Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku „Patroni dla gdańskich ulic”;
- Kłodziński Marcin, *Legenda osierocona. Początki tworzenia mitu dąbrowszczaków w tzw. Polsce Ludowej* [w:] *Dąbrowszczacy z perspektywy czasu*, red. Daniel Czerwiński, [publikacja pokonferencyjna przygotowywana przez Oddział IPN w Gdańsku];
- Szymaniak Marek, *Obraz wojny domowej w Hiszpanii na wystawie głównej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku* [w:] *Dąbrowszczacy z perspektywy czasu*, red. Daniel Czerwiński [publikacja pokonferencyjna przygotowywana przez gdański Oddział IPN w Gdańsku];
- Szymaniak Marek, *Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” w województwie gdańskim* [w:] *Obszar Zachodni Zrzeszenia WiN* [publikacja pokonferencyjna przygotowywana do druku przez Oddział IPN w Warszawie].

Konferencje naukowe

Dział Naukowy zorganizował ogólnopolską konferencję naukową pt. *Materialne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych*, która odbyła się w dniach 14–15 czerwca 2018 r. w sali konferencyjnej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Wzięło w niej udział ponad 20 prelegentów specjalizujących się w zakresie archeologii współczesności. Konferencję zorganizowano we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Gdańsku. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Jarosław Sellin,

sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Druk materiałów pokonferencyjnych został przewidziany na 2019 r.

W dniach 26–28 czerwca w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku oraz Oddział IPN w Gdańsku zorganizowali międzynarodową konferencję naukową *Dąbrowszczacy w trzech odstępach: wojna domowa, II wojna światowa, PRL*. W ciągu trzech dni obrad, prowadzonych na sali konferencyjnej Muzeum, wygłoszono ponad 30 referatów, w których poruszono szerokie spektrum problematyki wiążącej się z istotą aktywności Brygad Międzynarodowych w czasie wojny domowej w Hiszpanii, pamięcią o tym konflikcie oraz jego konsekwencjach. W 2019 r. przewidywane jest wydanie publikacji pokonferencyjnej.

Popularyzacja historii

W zakresie popularyzowania wiedzy o historii II wojny światowej Dział Naukowy organizował wykłady otwarte, promocje książek oraz pokazy filmów w ramach cyklu *Spotkania z Historią*.

- 23 stycznia 2018 r. – prezentacja książki dr. Tomasza Glinieckiego *Echa pancernego rajdu. Propaganda wojenna i kreacja mitów wyzwoleniczych na podstawie operacji mławsko-elbląskiej w 1945 roku*, wydanej przez Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku w 2017 r. Rozmowę z autorem przeprowadził dr Marek Szymaniak – kierownik Działu Naukowego;
- 13 lutego 2018 r. – pokaz filmu *Zamach* (reż. Jerzy Passendorfer, 1958) połączony z dyskusją z udziałem Wirginii Węglińskiej oraz dr. Piotra Kurpieskiego z Katedry Wiedzy o Filmie i Kulturze Audiowizualnej Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego;
- 4 marca 2018 r. – pokaz filmu *Jak być kochaną* (reż. Wojciech J. Has, 1962) połączony ze spotkaniem z Barbarą Krafftówną, które poprowadziła Wirginia Węglińska;

- 12 kwietnia 2018 r. – wykład dr. Krzysztofa Osińskiego (IPN), *Wokół postaci Mariana Rejewskiego – pogromcy Enigmy* połączony z projekcją filmu *Kryptolog* (TVP Bydgoszcz, 2018), oraz rozmową z Janiną Sylwestrzak, córką Mariana Rejewskiego;
- 26 kwietnia 2018 r. – spotkanie z Łukaszem Ksytą i prezentacja książki *Mjr Henryk Dobrzański „Hubal”. Historia prawdziwa* połączony z projekcją filmu *Hubal* (reż. Bohdan Poręba, 1973).
- 24 maja 2018 r. – wykład otwarty prof. Stephena Hicksa z Uniwersytetu Rockford *Filozofowie i narodziny narodowego socjalizmu* połączony z dyskusją z udziałem dr. hab. Piotra Marka Kostyły z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego;
- 8 sierpnia 2018 r. – prelekcja prof. Marka Jana Chodakiewicza z Institute of World Politics w Waszyngtonie *Obraz polskiego doświadczenia wojennego na wystawie głównej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku*, połączona z dyskusją wokół tytułowego zagadnienia;
- 11 września 2018 r. – otwarcie wystawy czasowej *Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska)* połączona ze spotkaniem z Anną Fenby Taylor, wnuczką Zofii Kossak (Szczuckiej-Szatkowskiej);

- 18 września 2018 r. – spotkanie z Markiem Franczakiem, synem sierż. Józefa Franczaka „Lalusia”, połączony z promocją książki *Mój ojciec – sierżant Lalus* i rozmową z Kajetanem Rajskim z Fundacji Kwartalnika Wyklęci;

- 10 października 2018 r. – prezentacja książki Adama Borkiewicza *Powstanie Warszawskie 1944. Zarys działań natury wojskowej* wydanej przez Muzeum Powstania Warszawskiego, połączona ze spotkaniem z Katarzyną

Utracką, redaktorką nowego wydania tego dzieła;

- 22 listopada 2018 r. – promocja broszury Wojciecha Turka *18. Pułk Ułanów Pomorskich*, będącej częścią serii wydawniczej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku „Patroni dla Gdańskich Ulic”;
- 29 listopada 2018 r. – prezentacja komiksu Oliwii Gałki-Olejko i Janusza Wyrzykowskiego *Irena Sendlerowa i tyżeczka życia* połączona ze spotkaniem z autorem rysunków Januszem Wyrzykowskim i Elżbietą Olczak z Działu Edukacyjnego, pomysłodawczynią serii komiksów.

Zmiany na wystawie głównej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

W 2018 r. zrealizowano pierwszy etap zmian na wystawie głównej. Podstawą całościowej koncepcji tej części procesu poprawiania błędów i uzupełnień pierwotnej wersji ekspozycji było wprowadzenie wątków, które dotąd nie były prezentowane w ogóle, bądź – ze względu na historyczną wagę danego tematu – wymagały wydobycia go

z dotychczasowego marginesu opowieści do poziomu zauważalnego dla zwiedzających. Podczas dokonanej ewaluacji najwięcej tego rodzaju mankamentów dostrzeżono na płaszczyźnie prezentacji polskiego doświadczenia wojennego i okotowojennego.

Wyżej wymienione poprawki i uzupełnienia odnosiły się do przedstawienia wątków, które wcześniej:

I. Zostały całkowicie pominięte na wystawie głównej, np.:

- operacja (anty)polska NKWD (1937–1938);
- niemieckie represje wobec Polaków w Wolnym Mieście Gdańsku;

w zmienionym przedstawieniu Niemcy nie są już uznawani za „ofiary wojny”. Ponadto zwiększono dwukrotnie liczbę państw ujętych w nowym zestawieniu, a oprócz wartości bezwzględnych zaprezentowano statystyki strat osobowych również w wartościach względnych. Oddają one procentowy odsetek poniesionych strat przez dany kraj w porównaniu ze stanem jego przedwojennej populacji.

Opracowanie merytoryczne wystaw czasowych

Pracownicy Działu Naukowego w 2018 r. brali udział w merytorycznym przygotowaniu następujących wystaw czasowych:

- *Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej* – opracowanie: Wirginia Węglińska, Wojciech Grott, Marcin Kłodziński;
- *Boks w obozowym piekle* – opracowanie: Wojciech Grott, współpraca: Wirginia Węglińska, Marcin Kłodziński;
- *Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczucka-Szatowska)* – scenariusz i opracowanie: Wirginia Węglińska, Wojciech Grott, Marcin Kłodziński, Dmitriy Panto, współpraca: Marek Szymaniak.

- tragiczna historia rodziny Ulmów;
- postać o. Maksymiliana Kolbe;
- kaźń duchowieństwa chrześcijańskiego w obozach koncentracyjnych
- właściwa liczba zaprzysiężonych przedstawicieli Armii Krajowej.

II. Były przedstawione na wystawie głównej w niedostatecznie dostrzegalnym przez widza stopniu:

- mjr Henryk Dobrzański „Hubal”;
- rtm. Witold Pilecki w Auschwitz;
- postać kpt. Antoniego Kasztelana (po zmianach pamiętki po kapitanie nie są już prezentowane w tym samym miejscu, w którym w pierwotnej wersji ekspozycji wyeksponowano dokumenty po niemieckim pseudonaukowcu Rudolfie Spannerze);
- cichociemni;
- Irena Sendlerowa;
- życiorys Mariana Rejewskiego jako polskiego kryptologa, który złamał niemiecki szyfr Enigmy;
- piętno wojny – syndrom KZ.

III. Wprowadzono także nowe ujęcie prezentacji statystyk strat osobowych poniesionych przez dane państwa w czasie II wojny światowej. W porównaniu z uprzednim,

Działalność wydawnicza

W 2018 r. Muzeum wydało 7 tytułów, na które złożyły się 2 monografie naukowe, 1 katalog wystawy, 1 komiks, 1 album (w dwóch wersjach językowych) oraz 2 broszury popularno-naukowe:

- komiks *Irena Sendlerowa i łyczeczka życia*, scen. Oliwia Gałka-Olejko, rys. Janusz Wyrzykowski, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-05-4, ss. 40;
- Gąsiorowski Andrzej, *Polska Armia Ludowa 1943–1945. Studia. Fakty–mity–tajemnice*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65-957-04-7, ss. 804;
- Kopka Bogusław, Kosiński Paweł, *Poland First to Fight*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-07-8, ss. 68;
- Łukasz Wojciech, Panto Dmitriy, *Okupacja sowiecka ziem polskich w latach 1939–1941*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-06-1, ss. 144;
- Łukasz Wojciech, Panto Dmitriy, *Советская оккупация польских территорий в 1939–1941 гг.*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-09-2, ss. 144;

- katalog wystawy *Milion zza oceanu. Amerykanie polskiego pochodzenia w armii USA w czasie II wojny światowej*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-10-8, ss. 123;
- Strebel Bernhard, *KL Ravensbrück. Historia kompleksu obozów*, słowo wstępne Germaine Tillion, słowo wstępne do wyd. pol. Alicja Gawlikowska-Świerczyńska, Joanna Muszkowska-Penson, tłum. A. Milewska, M. Kurkowska, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-03-0, ss. 803;
- Turek Wojciech, *18. Pułk Ułanów Pomorskich*, seria: „Patroni dla gdańskich ulic”, z. 1, Gdańsk 2018, ss. 24; ISBN: 978-83-65957-08-5;

MjW

Muzeum II Wojny Światowej

Scientific Department

Employees of the Scientific Department of the Museum of the Second World War in Gdańsk carry out scientific research devoted to various aspects of the genesis, course and consequences of WW2. Moreover, following the fusion with the Editorial Department in October 2018, the Department's duties now also include releasing the Museum's publications. Additionally, its employees organise and take part in academic conferences discussing topics consistent with the Museum's operations. The Scientific Department also popularises the knowledge of WW2 by organising open lectures, promotions of books, screenings of films, etc.

The Department's employees are constantly evaluating the Main Exhibition, also from the point of view of its contents. To that end, they cooperate among other things to acquire new exhibits. The Scientific Department plays a substantial part in creating all temporary exhibitions displayed at the Museum. The employees also prepare scientific queries ordered by the Museum's management and external entities.

Research projects

In 2018, the employees of the Scientific Department of the Museum of the Second World War worked on the following research projects:

- *Los mniejszości polskiej w III Rzeszy do września 1939 r. (Fate of the Polish Minority in Nazi Germany until September 1939)*: research carried out by Wojciech Grott, summed up with a scientific article *Szykany i represje stosowane wobec ludności polsko-kaszubskiej w powiatach bytowskim i lęborskim w latach 1933–1939 (Harassments and Repressions Towards the Polish-Kashubian People in Bytów and Lębork Counties Between 1933 and 1939)*.
- *Los mniejszości polskiej w Związku Radzieckim przed 1939 r. (The Fate of the Polish Minority in the Soviet Union before 1939)*: preliminary survey by Dmitriy Panto, PhD, carried out to prepare source material for print,

entitled *Deportacje obywateli polskich do Kazachstanu (1920–1950). Dokumenty ze zbiorów Prezydenta Republiki Kazachstanu [Deportations of the Polish Citizens to Kazakhstan (1920–1950). Documents from the Collections of the President of the Republic of Kazakhstan]*.

- *Niemiecka okupacja ziem polskich (German Occupation of Polish Territories)*: research and query continued by Dmitriy Panto, PhD, and Wojciech Łukaszun devoted to the German occupation of the Polish Eastern Borderlands. The research will be concluded with an album published in 2019, entitled *Okupacja niemiecka wschodnich ziem polskich w latach 1941–1944 (German Occupation of the Polish Eastern Territories 1941–1944)*.
- *Terror w niemieckich obozach koncentracyjnych i zagłady (Terror in German Concentration and Extermination Camps)*: preliminary survey carried out by Wirginia Węglińska to document the fate of Polish female prisoners in the Stutthof concentration camp.
- *Terror w niemieckich obozach koncentracyjnych (Terror in German Concentration Camps)*: Marcin Kłodziński, PhD, and Wirginia Węglińska continued the work to prepare a book devoted to the Polish female prisoners persecuted in the Ravensbrück concentration camp. The research will be concluded with, inter alia, a detailed description of the tragic fate of Polish women in this camp and presenting a list of names of the Polish female prisoners who lost their lives there.
- *Konspiracja antyniemiecka na ziemiach wcielonych do Rzeszy (ludzie, struktura, walka) [Anti-German Conspiracy in the Territories Incorporated in the Reich (People, Structure, Fight)]*: research carried out by Marek Szymaniak, PhD, aimed at preparing a book about the chief of the intelligence of the Pomerania District's Union of Armed Struggle-Home Army, major Józef Gruss.
- *Przesiedlenia i migracje polityczne ludności po II wojnie światowej (Resettlements and Political Migrations after the Second World War)*: preliminary survey carried out by Wojciech Grott on the national transformations in former East Prussia on the example of the Sucha coun-

ty between 1945 and 1947. The work will be concluded with a scientific article.

Employees' publications

Publications of the Scientific Department's employees prepared for publication outside the implementation of scientific projects:

- Grott, Wojciech, *Obraz hiszpańskiej wojny domowej w przedwojennej prasie pomorskiej* [in:] *Dąbrowszczacy z perspektywy czasu*, ed. Daniel Czerwiński [post-conference publication prepared by the Institute of National Remembrance branch in Gdańsk];
- Grott, Wojciech, *Podpułkownik Jan Kowalewski (1892–1965)*, series of the Museum of the Second World War in Gdańsk *Patroni dla gdańskich ulic (Patrons for Gdańsk Streets)*;
- Kłodziński, Marcin, *Legenda osierocona. Początki tworzenia mitu dąbrowszczaków w tzw. Polsce Ludowej* [in:] *Dąbrowszczacy z perspektywy czasu*, ed. Daniel Czerwiński, [post-conference publication prepared by the Institute of National Remembrance branch in Gdańsk];
- Szymaniak, Marek, *Obraz wojny domowej w Hiszpanii na wystawie głównej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku* [in:] *Dąbrowszczacy z perspektywy czasu*, ed. Daniel Czerwiński [post-conference publication prepared by the Institute of National Remembrance branch in Gdańsk];
- Szymaniak, Marek, *Zrzeszenie "Wolność i Niezawisłość" w województwie gdańskim* [in:] *Obszar Zachodni Zrzeszenia WiN* [post-conference publication prepared for print by the Institute of National Remembrance branch in Warsaw].

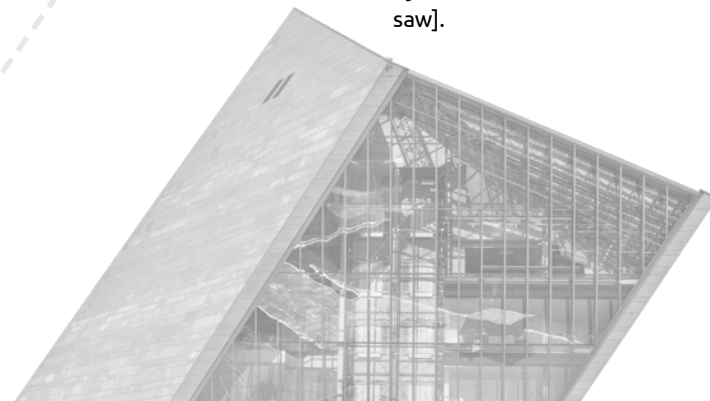
Academic conferences

On 14-15 June, the Scientific Department organised an academic conference entitled *Materialne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych (Material Remains of the 20th Century Conflicts and Crimes in the Light of Latest Archaeological Researches)*, which was held in the conference room of the Museum of the Second World War in Gdańsk. It was attended by 20+ speakers specialising in archaeology of the present day. The Conference was organised in cooperation with the Pomeranian Province Heritage Monuments Protection Office in Gdańsk. It was held under the honorary patronage of Jarostaw Sellin, Secretary of State at the Ministry of Culture and National Heritage. The publication of post-conference materials was planned for 2019.

On 26-28 June, the Museum of the Second World War in Gdańsk and the Gdańsk branch of the Institute of National Remembrance organised an academic conference *Dąbrowszczacy w trzech odstonach: wojna domowa, II wojna światowa, PRL (Dąbrowski Brigade in Three Acts: Civil War, WW2, the Polish People's Republic)*. During three days of debates held in the Museum's conference room more than 30 papers were presented, discussing a wide range of subjects connected with the activities of the International Brigades during the Spanish Civil War, remembering this conflict and its consequences. The publication of the post-conference material is planned for 2019.

Popularisation of history

In order to spread the knowledge of the history of WW2, the Scientific Department organised, within the *Meetings with History* cycle, open lectures, pro-

motions of books, and screenings of films.

- 23 January 2018 - presentation of a book by Tomasz Gliniecki, PhD, *Echa pancernego rajdu. Propaganda wojenna i kreacja mitów wyzwolenieczych na podstawie operacji mławsko-elbląskiej Armii Czerwonej w 1945 roku*, (*Echoes of the Armoured Raid. Wartime Propaganda and Creation of Liberation Myths Based on Mława-Elbląg Operation in 1945*) published by the Museum of the Second World War in Gdańsk in 2017. Marek Szymaniak, PhD, Manager of the Scientific Department, conducted an interview with the author.
- 13 February 2018 - screening of the film *Zamach (Coup)* (directed by Jerzy Passendorfer, 1958) and a discussion participated by Wirginia Węglińska and Piotr Kurpieski, PhD, from the Department of Film Studies and Audiovisual Culture, Faculty of Languages, University of Gdańsk;
- 4 March 2018 - screening of the film *How to Be Loved* (directed by Wojciech J. Has, 1962) and a meeting with Barbara Krafftówna, conducted by Wirginia Węglińska;
- 12 April 2018 - lecture by Krzysztof Osiński, PhD (Institute of National Remembrance), *Wokół postaci Mariana Rejewskiego – pogromcy Enigmy (On Marian Rejewski - the Enigma Breaker)*, screening of the film *Kryptolog (Cryptologist)* (TVP Bydgoszcz, 2018) and a meeting with Janina Sylwestrzak, Marian Rejewski's daughter;
- 26 April 2018 - meeting with Łukasz Ksyta, presentation of the book *Mjr Henryk Dobrzański „Hubal”. Historia prawdziwa (Major Hubal - the True Story)* and screening of the film *Hubal* (directed by Bohdan Poręba, 1973).
- 24 May 2018 - open lecture of professor Stephen Hicks from the Rockford University *Filozofowie i narodziny narodowego socjalizmu (Philosophers and the Birth of National Socialism)* and discussion with the participation of Professor Piotr Marek Kostyło, PhD from Kazimierz Wielki University;
- 8 August 2018 - lecture by Professor Marek Jan Chodakiewicz from the Institute of World Politics

in Washington *Obraz polskiego doświadczenia wojennego na wystawie głównej Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku (Image of the Polish War Experience at the Main Exhibition at the Museum of the Second World War in Gdańsk)* and a discussion devoted to this issue;

- 11 September 2018 - opening of a temporary exhibition *Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska) [Yes, Yes; No, No. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska)]* and a meeting with Anna Fenby Taylor, granddaughter of Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska);
- 18 September 2018 - meeting with Marek Franczak, son of Sergeant Józef Franczak “Laluś”, promotion of the book *Mój ojciec – sierżant Laluś (Sergeant Laluś - My Father)* and a discussion with Kajetan Rajski from the Wyklęci Quarterly Foundation;
- 10 October 2018 - presentation of Adam Borkiewicz's book *Powstanie Warszawskie 1944. Zarys działań natury wojskowej (Warsaw Uprising 1944. Outline of Military Operations)* published by the Warsaw Rising Museum and a meeting with Katarzyna Utracka, editor of the new edition of this work;
- 22 November 2018 - presentation of Wojciech Turek's brochure *18. Pułk Ułanów Pomorskich (18th Pomeranian Uhlan Regiment)* - part of the Museum of the Second World War in Gdańsk's editorial series *Patroni dla gdańskich ulic (Patrons for Gdańsk Streets)*;
- 29 November 2018 - presentation of Oliwia Gałka-Olejko and Janusz Wyrzykowski's comic book *Irena Sendlerowa i łyżeczka życia (Irena Sendler and the Spoon of Life)* and a meeting with the author of the illustrations Janusz Wyrzykowski as well as Elżbieta Olczak from the Educational Department, originator of the series of comic books.

Changes to the Main Exhibition at the Museum of the Second World War in Gdańsk

2018 saw the first stage of changes introduced to the Main Exhibition. The idea behind this stage of the process of correcting the errors and complementing the original version of the exhibition was based on introducing themes which hadn't been presented before at all, or which required the issue to be highlighted enough for it to be noticed by visitors (due to the historical significance of the certain topic). During the evaluation, the greatest number of such drawbacks was identified in the way the Polish wartime war-related experience was presented.

The above mentioned corrections and complements referred to the presentation of the threats, which previously:

I. Were completely omitted at the Main Exhibition, e.g.:

- NKVD anti-Polish operation (1937-1938);
- German repressions against the Poles in the Free City of Gdańsk;
- history of the Ulma family;
- figure of Father Maksymilian Kolbe;
- correct number of sworn representatives of the Home Army.

II. Were presented at the Main Exhibition in an insufficiently noticeable manner:

- Major Henryk Dobrzański “Hubal”;
- Cavalry Captain Witold Pilecki in Auschwitz;
- figure of Captain Antoni Kasztelan (after the changes, the Captain's mementos are no longer displayed in the same place where documents of the Ger-

man pseudo-scientist Rudolf Spanner were exposed at the original exhibition);

- cichociemni [soldiers trained in the West and parachuted over Nazi-occupied Poland to join the resistance forces];
- Irena Sendler;
- biography of Marian Rejewski as a Polish cryptologist who broke the German Enigma code;
- mark of the war - survivor guilt.

III. A new depiction was introduced for the statistics of personal losses suffered by a certain state during WW2. Compared to the previous one, the changed presentation no longer shows the Germans as the "victims of war". Moreover, the number of states covered by the new list was doubled, and absolute values of personal losses were presented along the relative value statistics. They represent a percentage of losses incurred by a given state compared to its pre-war population.

Content-related preparation of temporary exhibitions.

In 2018, the employees of the Scientific Department took part in the content-related preparation of the following exhibitions:

- *Polacy ratujący Żydów w czasie II wojny światowej (Poles Saving Jews during WW2)* - prepared by: Wirginia Węglińska, Wojciech Grott, Marcin Kłodziński;
- *Boks w obozowym piekle (Box in the Hell of the Camps)* - prepared by: Wojciech Grott, cooperation: Wirginia Węglińska, Marcin Kłodziński;
- *Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczuca-Szatkowska) [Yes, Yes; No, No. Zofia Kossak (Szczuca-Szatkowska)]* - script and preparation by: Wirginia Węglińska, Wojciech Grott, Marcin Kłodziński, Dmitriy Panto, cooperation: Marek Szymaniak.

Editorial activities

In 2018, the Museum published 7 titles, including 2 academic monographs, 1 exhibition catalogue, 1 comic book, 1 album (in two language versions), and 2 popular science brochures:

- comic book *Irena Sendlerowa i tyżeczka życia*, text: Oliwia Gałka-Olejko, illustrations: Janusz Wyrzykowski, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-05-4, p. 40;
- Gąsiorowski Andrzej, *Polska Armia Ludowa 1943–1945. Studia. Fakty–mity–tajemnice*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65-957-04-7, p. 804;
- Kopka Bogusław, Kosiński Paweł, *Poland First to Fight*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-07-8, p. 68;
- Łukaszun Wojciech, Panto Dmitriy, *Okupacja sowiecka ziem polskich w latach 1939–1941*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-06-1, p. 144;
- Łukaszun Wojciech, Panto Dmitriy, *Советская оккупация польских территорий в 1939–1941 гг.*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-09-2, p. 144;
- catalogue of the exhibition *Milion zza oceanu. Amerykanie polskiego pochodzenia w armii USA w czasie II wojny światowej*, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-10-8, p. 123;
- Strelbel Bernhard, *KL Ravensbrück. Historia kompleksu obozów*, introduction Germaine Tillion, introduction to the Polish edition Alicja Gawlikowska-Świerczyńska, Joanna Muszkowska-Penson, translated by A. Milewska, M. Kurkowska, Gdańsk 2018, ISBN: 978-83-65957-03-0, p. 803;
- Turek Wojciech, *18. Pułk Ułanów Pomorskich*, series: „Patroni dla gdańskich ulic”, z. 1, Gdańsk 2018, p. 24; ISBN: 978-83-65957-08-5;

MiW

Muzeum II Wojny Światowej

Biblioteka
Library

Biblioteka Muzeum zajmuje się gromadzeniem zbiorów bibliotecznych i udostępnianiem ich czytelnikom. W 2018 r. powiększyła swoją kolekcję o 1314 jednostek inwentarzowych, w tym 582 w formie m.in. darów oraz 732 jako zakupy. Do końca roku zgromadziła łącznie 21 996 pozycji związanych z tematyką II wojny światowej i jej następstw. Ponadto w jej zbiorach znajdują się publikacje dotyczące wiedzy specjalistycznej z zakresu konserwacji, restauracji oraz zabezpieczeń muzealiów. Biblioteka gromadzi również materiały pomocnicze do pracy w poszczególnych działach Muzeum, które zostały wydane w ponad 30 językach (m.in.: polskim, angielskim, niemieckim, francuskim, rosyjskim, włoskim, hiszpańskim, czeskim, litewskim, estońskim, łotewskim, fińskim, ukraińskim, norweskim, rumuńskim, słowackim, koreańskim, chorwackim, luksemburskim, białoruskim, kaszubskim, portugalskim, serbskim, tureckim, węgierskim, kirgiskim, duńskim, japońskim, szwedzkim i kazachskim).

W 2018 r. czytelnicy skorzystali z niemal 1400 publikacji. Kamieniem milowym w działalności Biblioteki było jej otwarcie dla wszystkich czytelników 10 stycznia 2018 r. Uroczystość została połączona z promocją książki Artura Jendrzejewskiego *Polsko, ile Ty mnie kosztowałaś... Wywiadowcza działalność oficera Armii Krajowej Stefana Ignaszaka „Nurdyka”*.

W 2018 r. do zadań Biblioteki należało:

- pozyskiwanie publikacji poprzez zakupy, darowizny oraz w inny sposób;
- opracowywanie, ewidencja i zabezpieczenie nowych nabytków;
- przejęcie zbiorów bibliotecznych po byłej Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (ponad 6800 jednostek inwentarzowych);
- udostępnianie zbiorów czytelnikom;
- udzielanie informacji bibliograficznych i opracowywanie tematycznych zestawień bibliograficznych dla użytkowników Biblioteki;

- przeprowadzenie skontrum.

W przestrzeni Biblioteki stworzono stanowiska komputerowe, przy których wolontariusze spisują notacje świadków historii pozyskane w czasie spotkań organizowanych przez Dział Dokumentacji Filmowej. W ramach 228 dyżurów wolontariusze spisali 562 godziny nagrań głosowych, które następnie są wykorzystywane przy realizacjach filmowych.

The Museum's Library gathers library collections and shares them with the readers. In 2018, its collection grew by 1,314 inventory units, including 582 in the form of gifts, among other things, and 732 purchases. By the end of the year, the Museum's library collection included the total of 21,996 publications related to World War II and its aftermath. Moreover, its collection includes publications concerning specialist knowledge on preservation, renovation and protection of exhibits. The Library collects also auxiliary materials used in the work of various departments of the Museum, published in over 30 languages (inter alia Polish, English, German, French, Russian, Italian, Spanish, Czech, Lithuanian, Estonian, Latvian, Finnish, Ukrainian, Norwegian, Romanian, Slovak, Korean, Croatian, Luxembourgian, Belarusian, Kashubian, Portuguese, Serbian, Turkish, Hungarian, Kyrgyz, Danish, Japanese, Swedish and Kazakh).

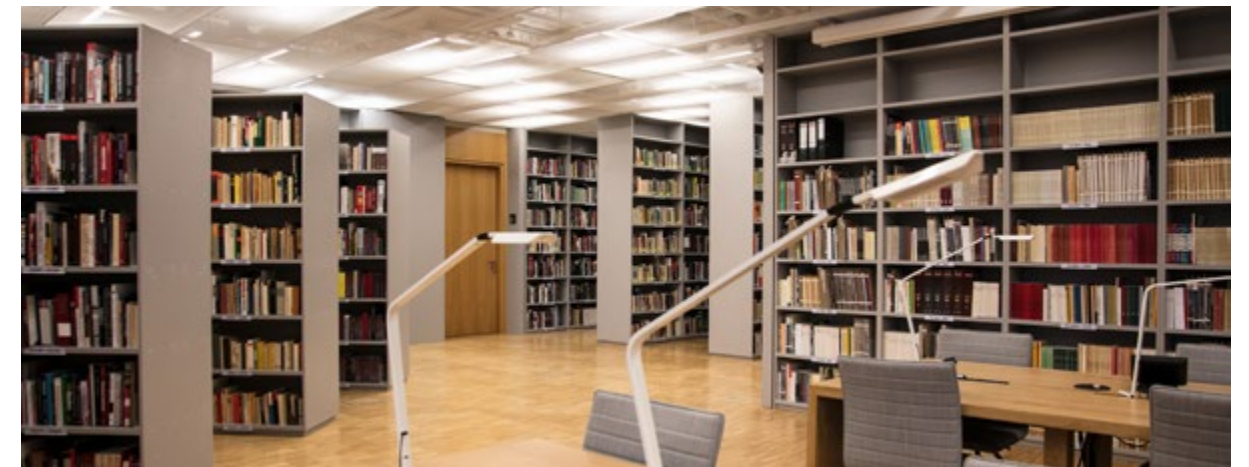
In 2018, the readers took advantage of nearly 1,400 publications. 10 January 2018 was a milestone in the Library's operations. On this day, it was opened to all readers. The ceremony was accompanied by the promotion of Artur Jendrzejewski's book *Polsko, ile Ty mnie kosztowałaś... Wywiadowcza działalność oficera Armii Krajowej*

Stefana Ignaszaka "Nurdyka" (Poland, How Much You Cost Me... Intelligence Activity of Stefan "Nurdyk" Ignaczak, Officer of the Home Army).

In 2018, the Library's tasks included:

- acquiring publications through purchases, gifts, and in another manner;
- analysis, inventorying and preservation of new acquisitions;
- taking over the collection of the library of the former Council for the Protection of Struggle and Martyrdom Sites (over 6,800 inventory units);
- making the collections available to the readers;
- providing bibliographic information and elaborating thematic bibliographic lists for the Library's users;
- carrying out stock checks.

Computer workstations were set up within the Library. These are used by volunteers to write down notations of the witnesses to history acquired during meetings organised by the Film Documentation Department. During 228 shifts, volunteers transcribed 562 hours of voice recordings, to be later used in films.

MiW

Muzeum II Wojny Światowej

Działalność edukacyjna

Dział Edukacyjny

Dział Edukacyjny zatrudnia pięcioro pracowników, którzy dzięki licznym projektom lekcji muzealnych przybliżają tematykę II wojny światowej w interesujący i przystępny sposób. Treści zajęć są dostosowane do grupy wiekowej odbiorców. Dzięki temu również uczniowie młodszych klas mają szansę zaznajomić się z tematyką II wojny światowej.

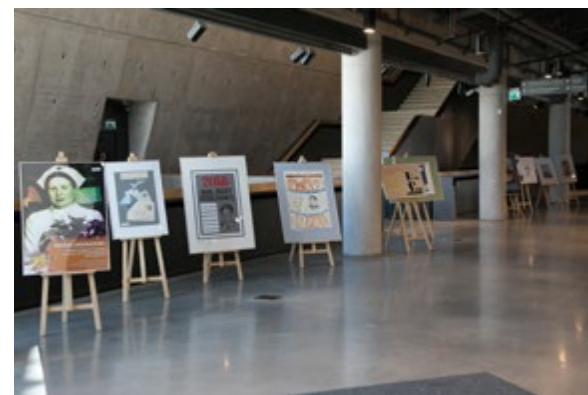
W 2018 r. edukatorzy przeprowadzili 481 zajęć, w których udział wzięło 11 699 osób. Oferta Działu składa się z 11 lekcji muzealnych prowadzonych na wystawie głównej, a także 3 warsztatów odbywających się w salach edukacyjnych. Najpopularniejszymi zajęciami dla dzieci w przedziale wiekowym do 12 lat były *Podróż w czasie. Historia pewnej rodziny (1939–1945)*. Uczniowie klas VII–VIII oraz gimnazjaliści najchętniej brali udział w lekcjach *Wrzesień 1939 rok. Trudne losy cywilów oraz Sekrety Enigmy*, które w 2015 r. otrzymały wyróżnienie w kategorii Edukacja w ramach XXXVI edycji konkursu *Sybilli*. Prowadzone są również zajęcia w języku angielskim – *Bunt przeciwko złu. Różne formy oporu wobec Niemców w okupowanej Europie*. Obecnie pracownicy poszerzają ofertę o kolejne lekcje i warsztaty w językach obcych.

Kolejną aktywnością Działu jest prowadzenie zajęć specjalnych. Ich uczestnikami są osoby niepełnosprawne, studenci kształtujący się w kierunku nauczania historii i wiedzy o społeczeństwie, a także nauczyciele z kraju i zagranicy poznający sposób przedstawiania i edukacji dotyczącej zagadnień wojennych na wystawie głównej oraz w trakcie zajęć. Ponadto przygotowano specjalny cykl spotkań z osadzonymi w areszcie śledczym w Gdańsku, zainicjowany przez ich wychowawców.

Rok Ireny Sendlerowej w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

Ubiegły rok został ogłoszony Rokiem Ireny Sendlerowej. Dział Edukacyjny w ramach swojej działalności postanowił przybliżyć tę wybitną postać, przygotowując wiele projektów. Ich celem było rozpowszechnianie wiedzy o jej czynach oraz kierowanej przez nią sieci pomocy złożonej z setek ludzi, którzy z narażeniem życia decydowali się pomóc prześladowanym i przeznaczonym przez Niemców do eksterminacji żydowskim dzieciom.

Pierwszą inicjatywą była publikacja komiksu *Irena Sendlerowa i łyżeczka życia* opowiadającego o losach jednego z ocalałych dzieci, a także przybliżającego podejmo-

wą przez nią działalność konspiracyjną. Ponadto przygotowano 20 pokazów filmu *Historia Ireny Sendlerowej* w reż. Andrzeja Wolfa, w których wzięło udział 878 osób. Muzeum zorganizowało również konkurs plastyczny na plakat promujący Rok Ireny Sendlerowej. Uczniowie klas VII i VIII szkoły podstawowej oraz II i III gimnazjum zgłosili łącznie 52 prace. Zwycięski projekt został przygotowany przez ucznia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Legionów Polskich w Legionowie. Dla laureatów przygotowano wartościowe nagrody, a przygotowane przez nich plakaty zaprezentowano na pokonkursowej wystawie.

Aby w merytoryczny sposób zapoznać młodzież z sylwetką Ireny Sendlerowej, przygotowano specjalne warsztaty *Irena Sendlerowa i sieć pomocy*. Ich tematyka skupiła się nie tylko na postawie bohaterki, ale także na procesie ratowania żydowskich dzieci z getta warszawskiego. Łącznie w 20 warsztatach udział wzięło 481 uczestników. Z powodu dużego zainteresowania postanowiono kontynuować te zajęcia również w 2019 r.

Podsumowaniem wszystkich działań związanych z Rokiem Ireny Sendlerowej było przygotowanie broszury składającej się z biogramu bohaterki oraz ikonografii z nią związanej. Zaprezentowano w niej również sylwetki jej współpracowniczek. Folder wzbogacono o skan plakatu, który zwyciężył w konkursie plastycznym zorganizowanym przez Muzeum.

Nowe zajęcia edukacyjne

W 2018 r. oferta zajęć prowadzonych przez Dział Edukacyjny powiększyła się o 7 nowych tematów. Dla dzieci w wieku 4–6 lat przygotowano lekcję *Niedźwiedź Wojtek z Armii Andersa*. W trakcie warsztatów uczestnicy poznają historię i przygody bohaterskiego misia, który w latach 1942–1945 towarzyszył polskim żołnierzom Armii Andersa podczas pokonywania całego szlaku bojowego. Oprócz zaznajomienia się z przygodami Wojtka dzieci poznają również życie polskich żołnierzy. Kolejnymi warsztata-

mi przybliżającymi historię tego niezwykłego żołnierza są *Niedźwiedź Wojtek na bojowym szlaku Armii Andersa*. Na zajęciach dzieci zapoznają się z losami misia na podstawie przytaczanych fragmentów książki *Dziadek i Niedźwiedek* Łukasza Wierzbickiego. Warsztaty są adresowane do uczniów klas I–IV szkoły podstawowej.

Bohaterowie znani i nieznani z czasu okupacji Polski (1939–1945) to zajęcia poświęcone osobom, które przeciwstawiły się terrorowi, przemocy i prześladowaniom w okupowanej przez Niemców Polsce. Przedstawiane

są na nich różne formy buntu przeciwko złu, nie tylko związane z bezpośrednią walką. Zajęcia przygotowane są dla uczniów na dwóch etapach edukacji – dla klas IV–VI oraz VII–VIII szkoły podstawowej. Młodszy uczestnicy mają okazję zapoznać się z postaciami o. Maksymiliana Kolbego, Janusza Korczaka, Stefanii Wilczyńskiej, Alka Dawidowskiego oraz Jana Piwnika. Starsi zaś mogą dowiedzieć się o Elżbiecie Zawackiej, Irenie Sendlerowej, Witoldzie Pileckim, Henryku Dobrzańskim, Antonim Pajdaku i Marianie Rejewskim.

Aby przybliżyć działalność Polskiego Państwa Podziemnego oraz osób, które działały w jego strukturach, powstały warsztaty *Polskie Państwo Podziemne – fenomen w czasie II wojny światowej*. Zajęcia są przeznaczone

dla młodzieży uczęszczającej do klas VII i VIII szkoły podstawowej.

Celem zajęć *Irena Sendlerowa i sieć pomocy* skierowanych do uczniów klas V–VII szkoły podstawowej jest zapoznanie młodzieży z tematyką Holocaustu oraz przybliżenie postaci Ireny Sendlerowej. Przedstawione są na nich realia życia w warszawskim getcie, a także losy ocalonych dzieci. Ponadto uczniowie dowiadują się o liczbie osób, które były niezbędne do skutecznego niesienia pomocy

najmłodszym. Na podstawie analizy i interpretacji informacji uzyskanych ze źródeł pisanych młodzież ma możliwość samodzielnego odtworzenia siatki osób i kontaktów zaangażowanych w organizowaną przez Irenę Sendlerową akcję ratunku dla zagrożonych dzieci.

Kolejnymi zajęciami, które poruszają tematykę oporu, są *Bunt przeciw złu. Różne formy oporu wobec Niemiec w okupowanej Europie*. Oprócz wybitnych Polaków, takich jak Jan Karski, Elżbieta Zawacka, Maciej Aleksy Dawidow-

ski oraz Irena Sendlerowa, przedstawieni są również bohaterowie z innych europejskich państw – Rudolph Clevringa, Sophie Scholl, a także Etty Hillesum. Są to postaci, które w różnych miejscach Europy, kierując się różnymi powodami, zdecydowały się przeciwstawić złu, przemocy i terrorowi. Uczniowie podzieleni na grupy zdobywają informacje na temat danego bohatera, po czym prezentują jego sylwetkę pozostałym uczestnikom warsztatów. Są to zajęcia skierowane do młodzieży szkolnej uczęszczającej do klas VII i VIII szkoły podstawowej.

Działalność edukacyjna Muzeum Westerplatte i Wojny 1939

Muzeum Westerplatte i Wojny 1939, będące oddziałem Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, w 2018 r. przeprowadziło na wystawie czasowej zajęcia *Westerplatte w 7 odsłonach*, które cieszyły się bardzo dużą popularnością wśród młodych uczestników. Ponadto przygotowano zajęcia wyjazdowe dla szkół z Trójmiasta i okolic. Pracownicy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 przeprowadzają także zajęcia w sali edukacyjnej na Westerplatte oraz oprowadzają grupy po terenie dawnej Wojskowej Składnicy Tranzytowej. W 2018 r. podjęto przygotowania do uruchomienia oferty edukacyjnej możliwej do prowadzenia w całości w siedzibie oddziału, a także prace nad stworzeniem gadżetów edukacyjnych związanych z historią obrony Westerplatte oraz Wojskiem Polskim z czasów II Rzeczypospolitej.

MIIN

Muzeum II Wojny Światowej

Educational activity

Educational Department

The Educational Department employs five people spreading the knowledge about WW2 via numerous projects of museum lessons carried out in an interesting and easily understood way. The content of the classes is adapted to the age of participants. As a result, also younger pupils have a chance to get to know WW2.

In 2018, educators provided 481 classes participated by 11,699 people. The Department's offer envisages 11 museum lessons at the Main Exhibition, as well as 3 workshops in the educational rooms. The most popular class for children under 12 was *Podróż w czasie. Historia pewnej rodziny (1939–1945)* [*Travel in Time. A Story of a Certain Family (1939–1945)*]. Pupils from grades 7th–8th as well as junior high school pupils were most eager to attend the lessons *Wrzesień 1939 rok. Trudne losy cywilów (September 1939. Difficult Lives of Civilians)* and *Sekrety Enigmy (Secrets of the Enigma Machine)*, which received a distinction in 2015 in the 36th edition of the Sybilla competition in the Education category. There are also classes in English: *Bunt przeciwko złu. Różne formy oporu wobec Niemców w okupowanej Europie (Rebellion Against Evil. Various Forms of Resistance to Germans in the Occupied Europe)*. Now, the employ-

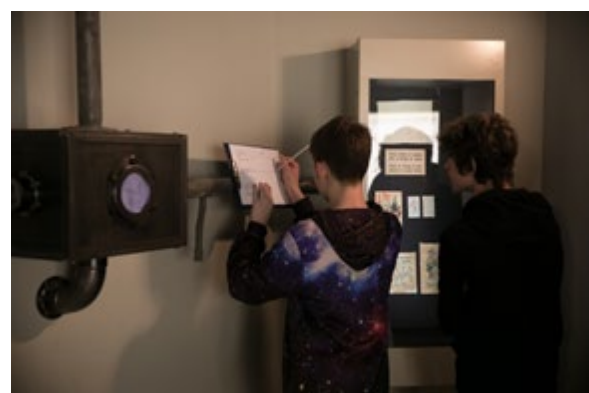
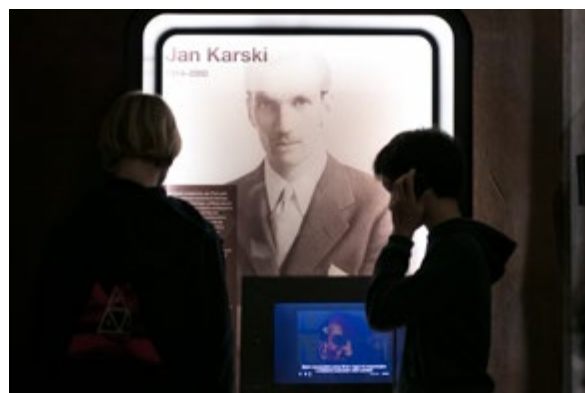
ees are expanding the offer to include further lessons and workshops in foreign languages.

Special classes are yet another activity of the Department. They are attended by the disabled, students studying to teach history and social studies, as well as teachers from Poland and abroad learning about the ways in which wartime issues are presented and taught at the Main Exhibition and during the classes. Moreover, a special cycle of meetings with prisoners detailed in custody in Gdańsk, initiated by their tutors, has been prepared.

The year of Irena Sendler in the Museum of the Second World War in Gdańsk

Last year was announced the Year of Irena Sendler. The Educational Department decided to share the knowledge about this prominent figure by preparing numerous projects. The aim was to spread the knowledge about her deeds and the aid network she led, composed of hundreds of people who had risked their lives to help the persecuted Jewish children who were destined to be exterminated by the Germans.

The first initiative consisted in the publication of the comic book *Irena Sendlerowa i tyżeczka życia*

(*Irena Sendler and the Spoon of Life*) telling the story of one of the saved children as well as her conspiracy activities. Moreover, 20 screenings of the film *Historia Ireny Sendlerowej (The Story of Irena Sendler)* directed by Andrzej Wolf were prepared and were participated by 878 people. The Museum organised also an art contest for a poster promoting the Year of Irena Sendler. The total of 52 works prepared by 7th- and 8th-grade primary school pupils as well as 2nd- and 3rd-grade lower secondary school pupils were entered. The winning design was prepared by a pupil from Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Legionów Polskich (Polish Legions School and Kindergarten Complex) in Legionowo. The winners received valuable prizes and their posters were presented at a post-competition exhibition.

In order to present the figure of Irena Sendler to the pupils in a substantive manner, special workshops were prepared, namely *Irena Sendlerowa i sieć pomocy (Irena Sendler and the Aid Network)*. They focused not only on the attitude of the heroine, but also on the process of saving the Jewish children from the Warsaw Ghetto. 20 workshops were attended by 481 pupils in total. Due to great interest, these classes will continue also in 2019.

All the activities connected with the Year of Irena Sendler were summed up in a brochure including the biographical sketch of the heroine and iconography connected with her. Her collaborators were also presented there. The brochure included also a scan of the winning poster from the art contest organised by the Museum.

New educational classes

In 2018, the offer of the Educational Department's classes was enriched with 7 new topics. Lesson *Niedźwiedź Wojtek z Armii Andersa (Wojtek the Bear from the Anders' Army)* was prepared for children aged 4-6. Participants of the workshops learn the story and adventures of the heroic bear who accompanied the Polish soldiers from the Anders' Army between 1942 and 1945 throughout their battle trail. Besides getting to know Wojtek's adventures, the children also learn about the lives of Polish soldiers. *Niedźwiedź Wojtek na bojowym szlaku Armii Andersa (Wojtek the Bear on the Battle Trail of the Anders' Army)* was another workshop devoted to the story of this extraordinary soldier. During the classes, the children learn the story of the bear based on quoted fragments of Łukasz Wierzbicki's book *Dziadek i Niedźwiadek (Grandpa and the Bear)*. The workshops are addressed to the 1st-4th-grade primary school pupils.

Bohaterowie znani i nieznanzi z czasu okupacji Polski (1939–1945) [Heroes Known and Unknown from the Times of the Occupation of Poland (1939-1945)] is a class devoted to people opposing terror, violence and persecution in German-occupied Poland. They present various forms of rebellion against evil, not only direct fight. Classes are prepared for pupils at 2 stages of education: for 4th-6th grades and 7th-8th grades of the primary school. Younger participants can learn about Father Maksymilian Kolbe, Janusz Korczak, Stefania Wilczyńska, Alek Dawidowski and Jan Piwnik. Meanwhile, older pupils can hear about Elżbieta Zawacka, Irena Sendler, Witold Pilecki, Henryk Dobrzański, Antoni Pajdak and Marian Rejewski.

In order to spread the knowledge about the Polish Underground State and people, who acted in its structures, workshops were created, entitled *Polskie Państwo Podziemne – fenomen w czasie II wojny światowej (The Polish Underground State - Phenomenon During WW2)*. These are classes for pupils from 7th and 8th grades of the pri-

mary school.

Classes *Irena Sendlerowa i sieć pomocy (Irena Sendler and the Aid Network)* are addressed to the 5th-7th-grade primary school pupils and cover the issue of the Holocaust and the figure of Irena Sendler. They present the reality of living in the Warsaw Ghetto and the fates of the children saved. Moreover, the pupils learn about the number of people required to successfully help the youngest. Based on the analysis and interpretation of information from written sources, the teenagers can personally recreate the network of people and contacts engaged in the aid for threatened children, organised by Irena Sendler.

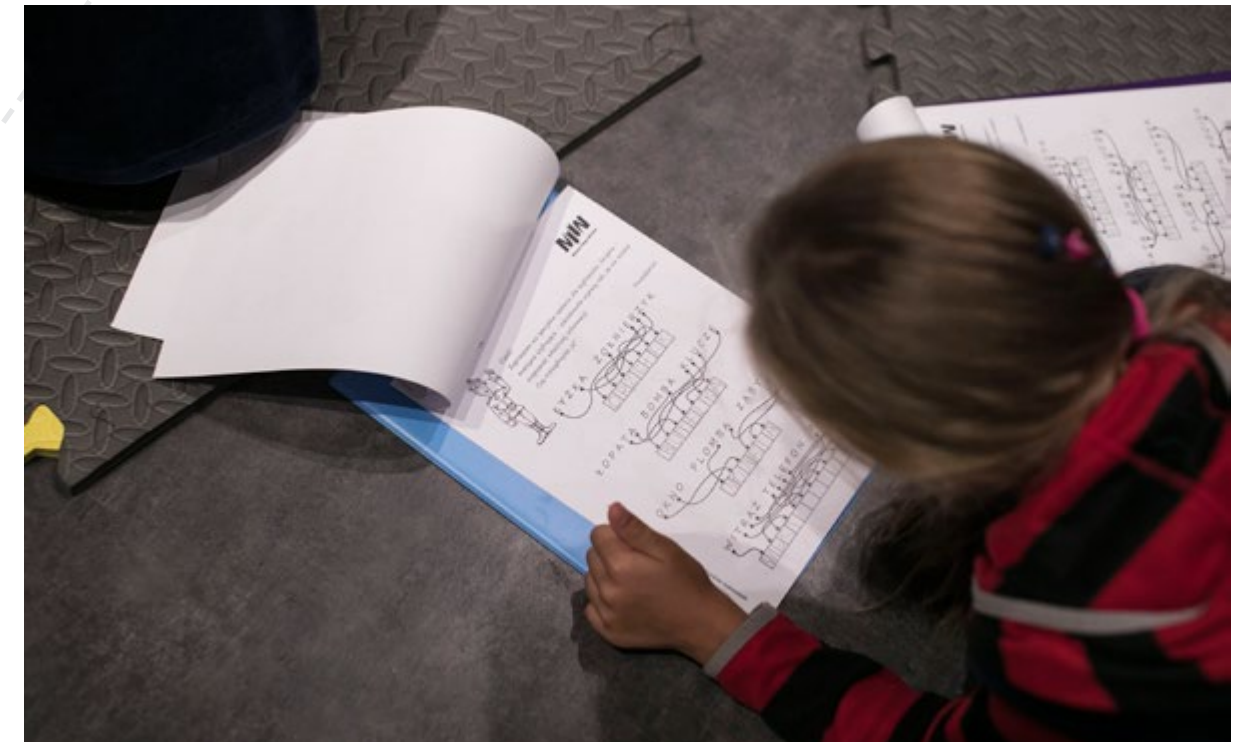
Another classes discussing the issue of resistance are *Bunt przeciw złu. Różne formy oporu wobec Niemców w okupowanej Europie (Rebellion Against Evil. Various Forms of Resistance to Germans in the Occupied Europe)*. Besides prominent Poles such as Jan Karski, Elżbieta Zawacka, Maciej Aleksy Dawidowski and Irena Sendler, the children learn also about heroes from other European states: Rudolph Cleveringa, Sophie Scholl and Etty Hillesum. These figures decided, due to various reasons, to oppose the evil, violence and terror in different locations across Europe. Pupils work in groups, learning about a particular hero, and then present them to other participants of the workshops. These classes are for pupils from 7th and 8th grades of the primary school.

Educational activity of the Museum of Westerplatte and the War of 1939

In 2018, the Museum of Westerplatte and the War of 1939, Branch of the Museum of the Second World War in Gdańsk, carried out classes entitled *Westerplatte w 7 odsłonach [Westerplatte in 7 Acts]* at a temporary exhibition, which enjoyed great popularity amongst

young participants. Moreover, away-from-home classes were prepared for pupils from Tri-City and its region. Employees of the Museum of Westerplatte and the War of 1939 conduct classes also in the educational room on Westerplatte and show groups round the former Military Transit Depot. In 2018, preparations started to launch an educational offer, which can be carried out entirely in the branch's building. Moreover, works were initiated on the creation of educational gadgets connected with the history of the defence of Westerplatte and the Polish Armed Forces from the times of the Second Polish Republic.

MiW

Muzeum II Wojny Światowej

Dział Wydarzeń Kulturalnych

Dział Wydarzeń Kulturalnych zajmuje się organizacją wszelkich przedsięwzięć związanych z kulturą. Jego praca skupia się na przygotowywaniu koncertów, spektakli, wystaw, wieczorów autorskich oraz wydarzeń specjalnych. Prowadzi szeroką współpracę z wieloma instytucjami kultury, a także bezpośrednio z artystami, która owocuje licznymi projektami nawiązującymi do kultury przedwojennej Polski oraz upamiętniającymi ważne daty związane z wydarzeniami z czasów II wojny światowej.

W 2018 r. zorganizowano następujące wydarzenia:

Koncerty:

- 26 stycznia 2018 r. – koncert *Na całej potaci śnieg*. Było to wydarzenie o charakterze charytatywnym, w ramach którego chór Music Everywhere zaprezentował repertuar świąteczno-noworoczny. Zebrane fundusze przekazano na dofinansowanie Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku;
- 25 lutego 2018 r. – koncert premierowy *Panny Wyklęte – Panny Sprawiedliwe Wśród Narodów Świata*. Na scenie wystąpiły Renata Przemyk, Halina Mlynkova, Olga Szomańska, Marika, Kasia Malejonek, Lilu, Mona, Zespół Dziewczyny, a także Darek Malejonek & Maleo Reggae Rockers. Podczas wydarzenia zaprezentowano utwory znane zarówno z projektu *Panny Wyklęte*, jak

i kompozycje z albumu *Panny Sprawiedliwe*. W trakcie koncertu przybliżono mroczną rzeczywistość niemieckiego ludobójstwa na narodzie żydowskim oraz niezwykłą odwagę Polaków, którzy narażając swoje życie i swoich najbliższych, ratowali żydowskich współobywateli;

- 24 marca 2018 r. – *Wielkanocny Koncert Dobroczynny na rzecz Hospicjum bł. ks. Michała Sopočki w Wilnie*. Głównymi bohaterami wydarzenia był Zespół Tańca Ludowego Perta oraz Zespół Wokalny Mejszagolanki;
- 7 kwietnia 2018 r. – koncert z okazji pierwszych urodzin Muzeum *Nasza jest noc*. Na scenie wystąpił zespół Bellcanti oraz kwartet Opera. Artyści zaprezentowali repertuar oparty na polskich utworach z dwudziestolecia międzywojennego;

- 1 września 2018. – koncert jazzowy *W hotdzie wolności*. Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach obchodów 79. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Była to wyjątkowa okazja, by wysłuchać utworów przepętnionych siłą, niezłomnością i marzeniami narodu w oryginalnych, jazzowych aranżacjach autorstwa znanego na całym świecie pianisty, aranżera i kompozytora Andrzeja Jagodzińskiego;
- 15 grudnia 2018 r. – koncert rockowy *Piękna Nasza*

fot. Grzegorz Laskowski

Polska Cała. Andrzej Nowak & Złe Psy oraz dzieci z grupy teatralnej działającej przy Muzeum przedstawili utwory, które swoją tematyką i wymową niosły patriotycznego ducha daleko poza mury Muzeum.

Spektakle:

- 3 marca 2018 r. – premiera spektaklu *Zło dobrem zwyciężali...* Przedstawienie było zwieńczeniem projektu teatralno-edukacyjnego *Zmieniając perspektywę*. Spektakl w reż. Magdaleny Gajewskiej został przygotowany przez grupę dziecięcą. Scenariusz sztuki opowiada o grozie II wojny światowej ukazanej z perspektywy najmłodszych. Oprócz tego ukazuje również wątki z życiorysów postaci historycznych, które swoją postawą podjęły walkę przeciwko tytułowemu złu. Są to Janusz Korczak, św. o. Maksymilian Kolbe i Irena Sendlerowa. W maju spektakl został przedstawiony uczniom szkół podstawowych. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Anny Zalewskiej – Minister Edukacji Narodowej, Jarosława Sellina – Sekretarza Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Dariusza Drelichy – Wojewody Pomorskiego;

- 27–28 marca 2018 r. – spektakl gościnny *Blizny pamięci – rzecz o Janie Karskim*. Sztuka została przygotowana na podstawie dramatu *Blizny wolności* Jacka Rysia oraz słuchowiska radiowego *Plamy w pamięci Antoniego Wincha*. Na scenie wystąpili Jerzy Zelnik oraz Sebastian Ryś;

- 29 czerwca–2 lipca 2018 r. – spektakle gościnne wystawiane przy okazji XVIII Edycji Teatru Polskiego Radia i Teatru Telewizji Polskiej „Dwa Teatry”. W ramach wydarzenia na scenie Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku zaprezentowano spektakle *Zofia* w reż. Anny Wakulik oraz *Melduję Tobie Polsko. Rotmistrz Pilecki* w reż. Sławomira Gaudyna.

Inne wydarzenia:

- 7–8 kwietnia 2018 r. – pokaz komedii muzycznych II Rzeczypospolitej *Ach, jak przyjemnie kotysać się wśród fal...* Oprócz projekcji filmów odbyły się prelekcje

i debaty z udziałem filmoznawców – profesorów UG: dr. hab. Pawła Sitkiewicza i dr. hab. Krzysztofa Kornackiego, a także dr. Łukasza Biskupskiego i dr. Piotra Kurpiewskiego. W Kinie Muzeum zaprezentowano produkcje z dwudziestolecia międzywojennego takie jak:

Jadzia (1936), reż. Mieczysław Krawicz;

Piętro wyżej (1937), reż. Leon Trystan;

Będzie lepiej (1936), reż. Michał Waszyński;

Paweł i Gawęł (1938), reż. Mieczysław Krawicz;

Zapomniana melodia (1938), reż. Jan Fethke, Konrad Tom.

- 17–22 września 2018 r. – projekcja filmu *Popietusko. Wolność jest w nas* w reż. Rafała Wieczyńskiego oraz *Wołyń* w reż. Wojciecha Smarzowskiego. Oprócz projekcji odbył się również spotkanie z Arkadiuszem Jakubikiem zorganizowane w ramach 43. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych.

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

Department
of Cultural Events

The Department of Cultural Events organises all sorts of culture-related enterprises. Its work focuses on preparing concerts, shows, exhibitions, meetings with authors and special events. It is involved in a large-scale cooperation with numerous cultural institutions, as well as directly with artists leading to many projects referring to the culture of prewar Poland and commemorating important dates connected with the WW2 events.

In 2018, the following events were organised:

Concerts:

- **26 January 2018** - concert *Na całej potaci śnieg (Snow on the Entire Stretch of Land)*. It was a charity event with Music Everywhere choir presenting Christmas/New Year repertoire. The funds collected were allocated to co-finance the Paediatrics, Haematology and Oncology Clinic of the University Clinical Centre in Gdańsk;
- **25 February 2018** - premiere concert *Panny Wykłęte – Panny Sprawiedliwe wśród Narodów Świata (Maidens Cursed - Maidens Righteous Among the Nations)*. Renata Przemyska, Halina Mlynkova, Olga Szomańska, Marika, Kasia Malejonek, Lilu, Mona, Zespół Dziewczyny and Darek Malejonek & Maleo Reggae Rockers performed on stage. Both pieces from the *Panny Wykłęte (Maidens Cursed)* project and compositions from the *Pan-*

ny Sprawiedliwe (Maidens Righteous) album were presented during the event. The concert depicted the dark reality of the German genocide against the Jewish nation and the extraordinary heroism of the Poles who, risking their own and their families' lives, saved their Jewish compatriots;

- **24 March 2018** - *Wielkanocny Koncert Dobroczynny na rzecz Hospicjum bł. ks. Michała Sopočki w Wilnie (Easter Charity Concert for the Blessed Father Michał Sopocho Hospice in Vilnius)*. Main performers: Zespół Tańca Ludowego Perła ("Pearl" Folk Dance Group) and Zespół Wokalny Mejszagolanki (Mejszagolanki Vocal Group);
- **7 April 2018** - concert on the 1st anniversary of the establishment of the Museum *Nasza jest noc (Ours Is the Night)* with Bellcanti group and Opera quartet performing on stage. The artists presented a repertoire based on the Polish songs from the interwar period;
- **1 September 2018** - jazz concert *W hołdzie wolności (Tribute to Freedom)*. The event was organised as part of the commemoration of the 79th anniversary of the outbreak of World War II. It was an extraordinary occasion to listen to songs filled with power, indomitability and dreams of the nation in original, jazz arrangements prepared by a world-famous pianist, arranger and composer Andrzej Jagodziński;
- **15 December 2018** - rock concert *Piękna Nasza Polska Cała (Beautiful our Whole Poland)*. Andrzej Nowak & Złe Psy and children from the Museum's theatre group presented songs the themes and significance of which spread the patriotic spirit far beyond the Museum walls.

Shows:

- **3 March 2018** - premiere of a show *Zło dobrem zwyciężali... (They Defeated the Evil with the Good...)* crowned the theatre/educational project *Zmieniając perspektywę (Changing the Perspective)*. The show directed by Magdalena Gajewska was prepared by a children group. The script of the play talks about the menace of WW2

showed from the point of view of the youngest. It also presents some stories from the lives of historical figures who fought the eponymous evil. They are Janusz Korczak, Saint Father Maksymilian Kolbe and Irena Sendler. In May, the play was presented to the pupils from primary schools. The event was held under the honorary patronage of Anna Zalewska, Minister of National Education, Jarosław Sellin, Secretary of State at the Ministry of Culture and National Heritage and Dariusz Drelich, Pomeranian Voivod;

- **27-28 March 2018** - guest show *Blizny pamięci – rzecz o Janie Karskim (Scars of Memory - A Thing about Jan Karski)*. The show was based on Jacek Ryś's drama *Blizny pamięci (Scars of Memory)* and Antoni Winch's radio play *Plamy w pamięci (Stains in Memory)*. Jerzy Zelnik and Sebastian Ryś performed on stage.

- **29 June-2nd of July 2018** - guest theatre shows within the 18th Festival of the Polish Radio Theatre and the Po-

lish Television Theatre "Two Theatres". The event held on the stage of the Museum of the Second World War in Gdańsk included shows *Zofia* directed by Anna Wakulik and *Melduję Tobie Polsko. Rotmistrz Pilecki (I Report to You, Poland. Cavalry Captain Pilecki)* directed by Sławomir Gaudyn.

Other events:

- **7-8 April 2018** - screening of musical comedies from the times of the Second Polish Republic *Ach, jak przyjemnie kotysać się wśród fal... (Oh, How Pleasant It Is to Roll on the Waves)*. Besides the screenings of the films, lectures and debates were held; the participants included film experts - professors from the University of Gdańsk: Professor Paweł Sitkiewicz, PhD and Professor Krzysztof Kornacki, PhD, as well as Łukasz Biskupski, PhD and Piotr Kurpiewski, PhD. The Museum Cinema presented such productions from the interwar period as:

Jadzia (1936), directed by Mieczysław Krawicz;

Piętro wyżej (1937), directed by Leon Trystan;

Będzie lepiej (1936), directed by Michał Waszyński;

Paweł i Gaweł (1938), directed by Mieczysław Krawicz;

Zapomniana melodia (1938), directed by Jan Fethke, Konrad Tom.

- **17-22 September 2018** - screening of the film *Popiełuszko. Wolność jest w nas* directed by Rafał Wieczyński and *Wołyń* directed by Wojciech Smarzowski. Additionally, a meeting with Arkadiusz Jakubik was held within the 43rd Polish Film Festival.

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

Dział Dokumentacji
Filmowej

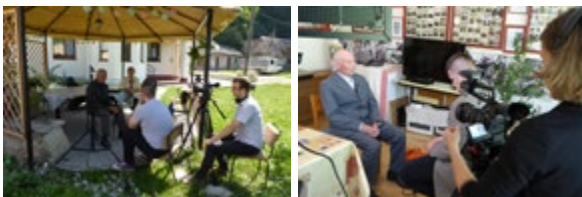
Film Documentation
Department

Dział Dokumentacji Filmowej zajmuje się tworzeniem zbioru dokumentacji audiowizualnej, jego archiwizacją, opracowaniem i udostępnianiem. Koordynuje również działalność Kina Muzeum. Ze względu na specyfikację działu zostały wyodrębnione dwa pionierzy – filmowy, w którym zatrudnione są trzy osoby, oraz kino, którym na co dzień zajmują się dwie osoby.

W 2018 r. Dział zrealizował 100 notacji filmowych ze świadkami historii. Było to jednocześnie symboliczne upamiętnienie 100. rocznicy odzyskania niepodległości. Notacje realizowano w Polsce – 36, Białorusi – 28, na Ukrainie – 19, na Litwie – 11 i w Stanach Zjednoczonych – 6. Ich pozyskiwanie jest projektem priorytetowym Działu ze względu na coraz mniejszą liczbę żyjących świadków historii. Spora część notacji jest umieszczona na wystawie głównej, dzięki czemu wielu zwiedzających ma okazję się z nimi zapoznać. Ponadto zebrane materiały są udostępniane zewnętrznym podmiotom przy realizacji filmów, audycji radiowych i programów telewizyjnych poruszających tematykę historyczną.

W 2018 roku zrealizowano również 16 dokumentacji filmowych w miejscach ważnych dla historii Polski. Udokumentowano miejsca zbrodni masowych, mordów przeprowadzonych przez NKWD na więźniach w Krzemieńcu i Drohobyczu. W ramach rozwijanego projektu upamiętniania polskich cmentarzy zbior poszerzono o nagrania z Rossy, Doylestown oraz Nowogródka. Notacje zrealizowano również na terenie Westerplatte oraz Muzeum Stutthof.

Przygotowano także kilkadziesiąt krótkich form filmowych dokumentujących i archiwizujących działalność Muzeum. Najliczniejszą grupę stanowiły realizacje związane z wernisażami wystaw, spotkaniami autorskimi, promocją wydawnictw, koncertami, przedstawieniami teatralnymi, warsztatami edukacyjnymi oraz działalnością wolontariatu.

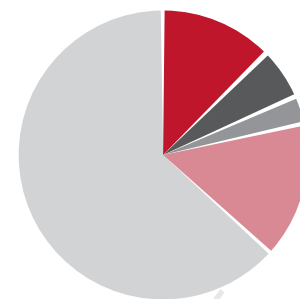
Przygotowane materiały były używane w ramach akcji promocyjnych Muzeum. Kolejnym cyklem są felietony i reportaże okolicznościowe, w których jako tło historyczne wykorzystuje się zrealizowane wcześniej notacje ze świadkami historii oraz zbiory muzealne. Wśród najważniejszych tytułów należy wymienić: *Marsz śmierci* – rocznica marszu śmierci z KL Stutthof, *Ps. Różyczka* – portret Weroniki Sebastianowicz czy *Więźniowie specjalni* – *Józef Piłsudski w areszcie w Gdańsku*.

Kino Muzeum

Odrębnym pionierem działu jest kameralne Kino Muzeum, które nawiązuje do tradycji kin studyjnych. Oprócz regularnych projekcji organizowane są w nim przeglądy filmowe oraz spotkania z twórcami. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. w Kinie Muzeum zaprezentowano 73 tytuły w ramach 363 projekcji. Oprócz filmowych nowości wyświetlano klasykę kina w cyklach *Kinohistoria* – filmy wojenne i historyczne (13 pokazów) oraz *W starym kinie* – filmy z okresu dwudziestolecia międzywojennego. Wybranym projekcjom towarzyszyła dyskusja z udziałem filmoznawców, historyków oraz gości specjalnych (aktorów, twórców filmów). Ponadto w 2018 r. kontynuowano cykl *Obrazy wojny. Ze zbiorów Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku*, w ramach którego we współpracy z Radiem Gdańsk zrealizowano 17 audycji. Ze względu na duże zainteresowanie audycją zmieniono godziny jej emisji na czas większej słuchalności.

Zadania o charakterze filmowym / Film-related activities

- relacje ze zdarzeń / Accounts of events
- zwiastuny promujące wydarzenia / Trailers promoting events
- notacje filmowe / Film notations
- materiały rocznicowe i okolicznościowe / Anniversary and occasional materials
- archiwizacje filmowe / Film archiving

Film Documentation Department collects audiovisual documentation, archives, analyses and shares the collection. It also coordinates the work of the Museum Cinema. Due to the specificity of the department, it has been divided into two sections: film, employing 3 people, and cinema, where 2 people work on a daily basis.

In 2018, the Department organised 100 film notations with witnesses to history. It provided also a symbolic commemoration of 100 years of independence. The notations were carried out in Poland: 36, Belarus: 28, Ukraine: 19, Lithuania: 11 and the USA: 6. Their acquisition is the Department's priority due to the diminishing number of living witnesses to history. Great amount of the notations are placed at the Main Exhibition making it thus available to the visitors. Moreover, gathered materials are shared with external entities for the production of films, radio broadcasts and TV programmes devoted to history.

16 film documentaries were also made in 2018 in locations important from the point of view of Polish history. Sites of mass killings, massacres of the Kremenets and Drohobych prisoners by NKVD were documented. Within the expansion of the project commemorating Polish graveyards, the collection was enriched with recordings from Rasos Cemetery, Doylestown and Navahrudak. The notations were also carried out on Westerplatte and at Stutthof Museum.

Moreover, few dozen short film forms were prepared, documenting and archiving the Museum's activities. The largest group included productions connected with previews of exhibitions, meetings with authors, promotions of publications, concerts, theatre shows, edu-

cational workshops and voluntary work. The materials prepared were used during the Museum's promotional activities. Editorials and occasional reportages accounted for another cycle. They use previous film notations with the witnesses to history and the museum collections as a historical background. The most significant titles include: *Marsz śmierci* (*The March of Death*) - anniversary of the march of death from the Stutthof concentration camp, *Ps. Różyczka* (*Alias Rosie*) - portrait of Weronika Sebastianowicz and *Więźniowie specjalni* – *Józef Piłsudski w areszcie w Gdańsku* (*Special Prisoners: Józef Piłsudski in the Custody in Gdańsk*).

Museum Cinema

Small Museum Cinema, which refers to the tradition of studio cinemas, constitutes a separate section of the Department. Besides regular screenings, the cinema holds film festivals and meetings with film makers. Between 1 January and 31 December 2018, 73 titles were presented in the Museum Cinema within 363 screenings. Besides film novelties, classical films were also screened in cycles *Kinohistoria* (*Cinemahistory*): war and historical films (13 screenings) and *W starym kinie* (*In the Old Cinema*): films from the interwar period. Selected screenings were accompanied by discussion with film experts, historians and special guests (actors, film makers). Moreover, 2018 brought the continuation of the cycle *Obrazy wojny. Ze zbiorów Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku* (*Images of War – from the Museum of Second World War Collection in Gdańsk*) with 17 broadcasts carried out in cooperation with Radio Gdańsk. Due to the great popularity of the programme, the air time was changed to that with higher listening figures.

MIIW

Muzeum II Wojny Światowej

Współpraca zagraniczna
International cooperation

W 2018 r. Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku nawiązało wiele znaczących kontaktów i współpracę z instytucjami na całym świecie. Zaowocowało to spotkaniami z przedstawicielami kultury i nauki pochodzącymi z niemal wszystkich kontynentów.

Dzięki rozbudowanej sieci kontaktów w 2018 r. Muzeum odwiedzili przedstawiciele zagranicznych placówek dyplomatycznych z ponad 30 krajów. Najliczniejszą spośród wspomnianych grup stanowiła delegacja szefów misji dyplomatycznych wraz z dyrektorem protokołu dyplomatycznego Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Krzysztofem Krajewskim, która złożyła wizytę 24 listopada 2018 r. W jej skład weszli ambasadorowie Afganistanu, Algierii, Argentyny, Bangladeszu, Cypru, Holandii, Iraku, Irlandii, Izraela, Kolumbii, Libii, Maroka, Mołdawii, Nigerii, Nowej Zelandii, Panamy, Serbii, Słowenii, Sri Lanki, Szwajcarii, Tajlandii, Turcji i Wietnamu.

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku w minionym roku podjęło współpracę z muzeami, instytucjami naukowymi, organizacjami międzynarodowymi oraz uniwersytetami z zagranicy. W 2018 r. podpisano umowy z:

- Uniwersytetem Narodowym w Astanie;

Współpraca zagraniczna

- Archiwum Prezydenckim w Kazachstanie;
- Muzeum Wojny i Oporu Narodu Chińskiego przeciwko Japońskiej Agresji w Pekinie;
- Ch. Valkhanov Institute of History and Ethnology of the Committee of Science of the Ministry of Education and Science of The Republic of Kazakhstan;
- The National WWII Museum w Nowym Orleanie.

Ponadto Muzeum należy do:

- Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność – organizacji, która wspiera badania naukowe, a także przygotowuje spotkania oraz konferencje międzynarodowe;
- Liberation Route Europe – międzynarodowego projektu historyczno-turystycznego stanowiącego szeroko zakrojoną inicjatywę popularyzującą tematyki związanej z wyzwoleniem;
- International Council of Museums – organizacji wspierającej środowisko muzealników w ich wysiłkach o ochronę dziedzictwa narodowego i kulturowego.

Wyjątkowym wydarzeniem, w ramach którego referaty wygłosili prelegenci z instytucji zagranicznych związanych z tematyką pól bitewnych, była *konferencja Światowe Forum Muzeów Pól Bitewnych* zorganizowana w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku w dniach 4–6 września 2018 r. Wzięli w niej udział pracownicy placówek współpracujących z Muzeum, wśród których wymienić można: Pearl Harbor Pacific Historic Parks (USA), Muzeum Powstania Narodowego w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Muzeum Archeologiczne w Maratonie (Grecja), Mémorial 1815 w Waterloo (Belgia), Muzeum Husyckie w Taborze (Czechy), Narodowe Muzeum Historii Wojskowości w Sofii (Bułgaria), Muzeum Wojny i Oporu Narodu Chińskiego przeciwko Japońskiej Agresji (Chiny) oraz Mémorial de Verdun (Francja).

Współpraca międzynarodowa na wielu płaszczyznach zaowocowała współorganizacją wystaw czasowych:

- Pancerne skrzydła – współpraca z Przedstawicielstwem Rządu Flandrii w Polsce, ze Stowarzyszeniem Pierwszej Polskiej Dywizji Pancernej (wraz z IPN), Muzeum Wojska Polskiego oraz Narodowym Instytutem Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą;
- *Milion zza oceanu/A Million overseas* – współpraca z Konsulatem Generalnym RP w Nowym Jorku oraz Komitetem Obchodów Rocznicy Katastrofy Smoleńskiej i Ludobójstwa Katyńskiego.

W 2018 r. w Muzeum staże naukowe odbyło 13 naukowców, którzy na co dzień pracują w Narodowym Muzeum Historycznym w Mińsku (Białoruś), Muzeum Krajoznawczym w Krzemieńcu (Ukraina), Muzeum Historycznym w Iwano-Frankiwsku (Ukraina) oraz Muzeum Krajoznawczym w Brzeżanach (Ukraina).

Współpraca zagraniczna

In 2018, the Museum of the Second World War in Gdańsk established many significant contacts and partnerships with institutions around the world. It resulted in meetings with representatives of culture and science from almost all continents.

Thanks to extended network of contacts, the Museum was visited in 2018 by representatives of foreign diplomatic missions from over 30 countries. The largest of the above mentioned groups was a delegation of the heads of diplomatic missions and the Director of State Protocols of the Ministry of Foreign Affairs, Krzysztof Krajewski, who visited the Museum on 24 November 2018. The group was composed of the ambassadors of Afghanistan, Algeria, Argentina, Bangladesh, Colombia, Cyprus, Iraq, Ireland, Israel, Libya, Moldavia, Morocco, the Netherlands, Nigeria, New Zealand, Panama, Serbia, Slovenia, Sri Lanka, Switzerland, Thailand, Turkey and Vietnam.

Last year, the Museum of the Second World War in Gdańsk undertook cooperation with museums, scientific institutions, international organisations and universities from abroad. In 2018, agreements were signed with:

- National University in Astana;
- Archive of the President of the Republic of Kazakhstan;
- Museum of the War of Chinese People's Resistance Against Japanese Aggression in Beijing;
- Ch. Valkhanov Institute of History and Ethnology of the Committee of Science of the Ministry of Education and Science of The Republic of Kazakhstan;
- The National WWII Museum in New Orleans;
- Furthermore the Museum is a member of:
 - The European Network Remembrance and Solidarity - organisation supporting scientific research and preparing international meetings and conferences;
 - Liberation Route Europe – international historical and tourism project - an extended initiative popularising the thematic scope connected with liberation;

- International Council of Museums – organisation supporting museum experts in their efforts to protect the national and cultural heritage.

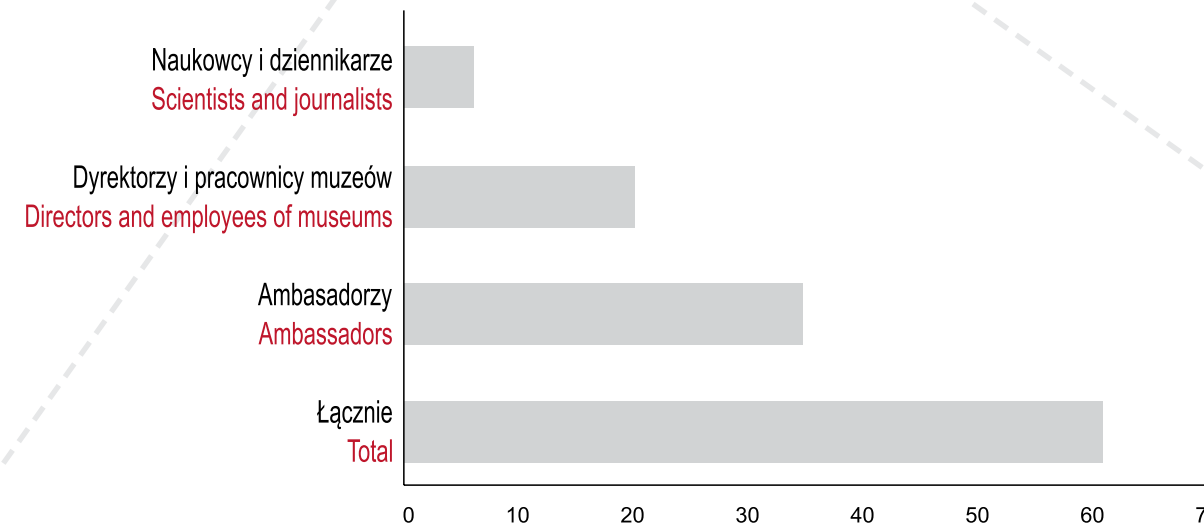
The World Battlefield Museums Forum was a unique event, where speakers from battlefields-related foreign institutions delivered speeches. The conference was organised by the Museum of the Second World War in Gdańsk between the 4th and the 6th of September 2018. It was attended by employees of institutions cooperating with the Museum, including: Pearl Harbor Pacific Historic Parks (USA), Museum of the Slovak National Uprising in Banská Bystrica (Slovakia), Archeological Museum of Marathon (Greece), Mémorial 1815 in Waterloo (Belgium), Hussite Museum in Tábor (Czech Republic), National Museum of Military History in Sofia (Bulgaria), Museum of the War of Chinese People's Resistance Against Japanese Aggression (China) and Mémorial de Verdun (France).

Extended international cooperation resulted in co-organisation of temporary exhibitions:

- *Pancerne skrzydła (Armoured Wings)* - cooperation with the General Representation of the Government of Flanders in Poland, Association of the 1st Polish Armoured Division (together with the Institute of National Remembrance), the Polish Army Museum and The National Institute of Polish Cultural Heritage Abroad;
- *Milion zza oceanu/A Million Overseas* - cooperation with the Consulate General of the Republic of Poland in New York and Komitet Obchodów Rocznicy Katastrofy Smoleńskiej i Ludobójstwa Katyńskiego (Committee for the Commemoration of the Anniversary of the Smolensk Disaster and the Katyn Genocide).

In 2018, 13 scientists conducted internships at the Museum. They work on a daily basis at the Belarusian National History Museum in Minsk (Belarus), Museum of Local History in Kremenets (Ukraine), History Museum in Ivano-Frankivsk (Ukraine) and Museum of Local History in Berezhany (Ukraine).

Delegacje zagraniczne w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
Foreign delegations at the Museum of the Second World War in Gdańsk

MIMW

Muzeum II Wojny Światowej

Biuro
Rzecznika Prasowego

Biuro Rzecznika Prasowego odpowiada za komunikację Muzeum ze światem zewnętrznym obejmującą również promocję działalności instytucji za pośrednictwem mediów elektronicznych. Oprócz informacji o bieżących wydarzeniach organizowanych przez Muzeum, Biuro jest także odpowiedzialne za strategię współpracy z mediami. Ośmioosobowy zespół składa się ze specjalistów zajmujących się promocją i komunikacją oraz z dwóch koordynatorów – wolontariatu i przewodnictwa. Pracownicy Biura aktywnie włączają się we wszystkie projekty realizowane w Muzeum poprzez realizację projektów graficznych, promocję w mediach społecznościowych, wysyłkę zaproszeń, a także przygotowywanie relacji fotograficznej.

Do statycznych zadań Biura Rzecznika Prasowego należą:

- organizacja konferencji prasowych i bieżąca współpraca z mediami;
- przygotowywanie fotorelacji ze wszystkich wydarzeń realizowanych w Muzeum na potrzeby promocji oraz poszczególnych Działów;
- prowadzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej Muzeum w polskiej i angielskiej wersji językowej oraz jego profilu na portalach społecznościowych: Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, Google+;
- opracowywanie, prowadzenie i koordynacja prac nad projektami graficznymi reklam, zaproszeń, ulotek i plakatów tworzonych na potrzeby wydarzeń organizowanych przez Muzeum;
- kolportaż materiałów promocyjnych – ulotek, katalogów wystaw, zaproszeń, kalendarzy i innych;
- przygotowywanie i kolportowanie muzealnego newslettera;
- czuwanie nad spójnością identyfikacji wizualnej Muzeum oraz promocją materiałów filmowych tworzonych przez Dział Dokumentacji Filmowej, bieżące informowanie (we współpracy z Działem Naukowym oraz Działem Zbiorów) o najważniejszych wydarzeniach historycznych,

ciekawych faktach związanych z historią II wojny światowej oraz bohaterach wydarzeń tego okresu, a przede wszystkim polskich żołnierzach i ich losach;

- opracowanie graficzne reklam trafiających do prasy, radia i telewizji;
- współpraca z trójmiejskimi szkołami, punktami informacji turystycznej i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi;
- tworzenie sprofilowanej bazy adresowej i e-mailowej instytucji, dostosowanej do różnorodnego zakresu działań Muzeum.

Wybrane ważniejsze działania

Do ważniejszych działań Biura Rzecznika Prasowego w 2018 r. należało zorganizowanie koncertu Andrzeja Kotłakowskiego pt. *Pieśni z ziemi nieludzkiej. Koncert w 78. rocznicę wielkich deportacji*. Wydarzenie zostało przygotowane w celu przybliżenia szerszej publiczności problematyki deportacji Polaków z zajętych przez Związek Sowiecki terenów polskich Kresów Wschodnich.

Ważnym zadaniem Biura Rzecznika Prasowego była dalsza rozbudowa i udostępnienie zwiedzającym *Wirtualnego spaceru po Westerplatte*. *Strefę wirtualnej rzeczywistości* uruchomiono 30 marca tuż przy wejściu na wystawę główną. Jest to pierwsze w Polsce wykorzystanie tej technologii w placówce muzealnej. Strefa VR oparta jest o przygotowaną przez Muzeum wirtualną wycieczkę

po Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, gmachu Muzeum i jego okolicach. Zwiedzający za pomocą specjalnych gogli ma możliwość przeniesić się w historyczne otoczenie, mając jednocześnie wrażenie fizycznego przebywania w tamtej rzeczywistości. Widzi on obraz

w pełnej perspektywie 360 stopni dookoła własnej osi oraz 180 stopni w płaszczyźnie góra–dół. *Wirtualny spacer po Westerplatte* zawiera ponadto 100 oryginalnych panoram półwyspu (także z lotu ptaka) oraz 40 skrupulatnie wkomponowanych w nie archiwalnych fotografii. Ponad 30 historycznych nagrań i ścieżka dźwiękowa pozwalają rozwijać zainteresowanie historią II wojny światowej. Muzealna strefa VR daje możliwość nauki poprzez zabawę technologią i stanowi pomysłową formę promocji instytucji kultury.

W związku z pierwszymi urodzinami Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku Biuro Rzecznika Prasowego przeprowadziło szeroką kampanię informacyjną na portalach społecznościowych dotyczącą dotychczasowych osiągnięć Muzeum.

W celu wsparcia informacji o *Światowym Forum Muzeów Pól Bitewnych* została przygotowana specjalna internetowa platforma komunikacyjna. Dzięki niej udało się usprawnić koordynację identyfikacji uczestników konferencji, bezpośrednią transmisję wystąpień konferencyjnych, a następnie prezentację nagrań. Trzydniowa konferencja była doskonałą okazją do wymiany doświadczeń, a w konsekwencji nawiązania współpracy między instytucjami.

MiW

Muzeum II Wojny Światowej

Spokesperson's Office

The Spokesperson's Office is responsible for the Museum's communication with the external world, including the promotion of its activities via electronic media. Not only does the Office provide information about the latest events organised by the Museum, but it is also responsible for the strategy of cooperation with the media. The team of 8 comprises experts in the fields of promotion and communication as well as 2 coordinators of voluntary work and touring. The Office's employees are actively involved in all projects implemented at the Museum by carrying out graphic projects, promotion in social media, sending invitations and preparing photo documentation.

Permanent tasks of the Spokesperson's Office include:

- organisation of press conferences and daily cooperation with the media;
- preparing photo documentations from all events held at the Museum for the purposes of promotion and to meet the needs of individual Departments;
- maintaining and updating the Museum's website (Polish and English language version) as well as the Museum's profile on social media: Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, Google+;
- preparing, carrying out and coordinating works on graphic designs of advertisements, invitations, leaflets and posters created for the purposes of events organised by the Museum;
- distributing promotional materials: leaflets, exhibition catalogues, invitations, calendars, etc.;
- preparing and distributing the Museum's newsletter;
- supervising the coherence of the Museum's visual identification and the promotion of film materials created by the Film Documentation Department, informing (in cooperation with the Scientific Department and the Department of Collections) about the most important historical events, interesting facts related to the history of World War II, the most important cha-

racters of that period, and, above all, Polish soldiers and their fate;

- preparing graphic designs of advertisements for the press, radio and television;
- cooperating with Tri-City schools, tourist information points and school youth hostels;
- creating a profiled address and e-mail database of institutions adapted to the Museum's diversified activities;

Selected most important activities

One of the more important activities of the Spokesperson's Office in 2018 was the organisation of Andrzej Kotakowski's concert *Pieśni z ziemi nieludzkiej. Koncert w 78. rocznicę wielkich deportacji (Songs from the Inhuman Land. Concert on the 78th Anniversary of the Great Deportations)*. The event was held to present to a wider audience the issue of the deportation of Poles from the territories of the Polish Eastern Borderlands (Kresy) seized by the Soviet Union.

One of the important tasks of the Spokesperson's Office consisted in further development and sharing the *Virtual Walk of Westerplatte* with the visitors.

The virtual reality zone was launched on 30 March right next to the entrance to the Main Exhibition. The institution is the very first museum in Poland to use this technology. The VR zone was prepared by the Museum on the basis of a virtual tour of the Military Transit Depot on Westerplatte, the Museum's building and its surrounding area. Thanks to special goggles, the visitor can move to historical scenery and have an impression that they are really there. They can see the image in the 360 degrees perspective around themselves as well as 180 degrees top-down. Moreover, the *Virtual Walk of Westerplatte* includes 100 original panoramas of the peninsula (also from the air) and 40 meticulously integrated archival photos. Over 30 historical recordings and a soundtrack enable the visitor to develop an interest in the history of WW2. The Museum's VR zone provides an opportunity

to learn by playing with technology and is a clever form of promoting a cultural institution.

On the occasion of the 1st anniversary of the Museum of the Second World War in Gdańsk, the Spokesperson's Office carried out a wide information campaign in social media about the achievements of the Museum so far.

A special online communication platform was prepared to support the communication of the *World Battlefield Museums Forum*. It allowed the improvement of coordination of the identification process for the conference attendees, direct broadcast of the conference speeches, and then presentations of the recordings. The 3-day conference provided a perfect opportunity for sharing experiences, and as a result - establishing a cooperation between institutions.

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

Wolontariat
Volunteer work

Wolontariat jest stałym elementem funkcjonowania Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku od 2017 r. Z każdym miesiącem grono osób chętnych do współpracy z naszą instytucją powiększa się. Wolontariusze wspomagają działania Muzeum na zasadzie:

- wolontariatu regularnego, czyli codziennej współpracy z działami Muzeum;
- wolontariatu akcyjnego jako pomoc w organizacji i przebiegu wydarzeń mających miejsce w Muzeum;
- e-wolontariatu polegającego na wykonywaniu zadań za pośrednictwem Internetu.

Wolontariusze mają swój udział w funkcjonowaniu Muzeum II Wojny Światowej od drobnych prac biurowych, aż po istotne wsparcie działań związanych z różnego rodzaju wydarzeniami. W 2018 r. wspierali je łącznie przez ponad 2050 godzin.

Na konferencji Wolontariat w kulturze, która odbyła się 26 listopada 2018 r. w Warszawie, przedstawiono wyniki badań dotyczące udziału kobiet i mężczyzn jako wolontariuszy współpracujących z instytucjami kultury. Zaprezentowane dane wskazały, że prawie 80% z nich to panie. Zupełnie inne proporcje możemy jednak dostrzec, analizując przykład naszej placówki. Muzeum podjęło współpracę z 88 osobami, w tym z 45 kobietami i 43 mężczyznami. Ten wyjątkowy na tle innych instytucji

wynik zawdzięczamy dużej różnorodności zadań, które oferujemy wolontariuszom oraz tematyką mogącą interesować zarówno kobiety, jak i mężczyzn.

Do wykonania powierzonych zadań zgłaszają się osoby w każdym wieku. Najmłodsza z nich ma 13 lat, najstarsza – 69. Dzięki tej różnorodności możemy wspólnie realizować działania, spoglądając na nie z różnych perspektyw i znajdując jak najlepsze rozwiązania oparte na kreatywności, wiedzy oraz życzliwej i przyjacielskiej relacji.

Zadania realizowane przez wolontariuszy:

- transkrypcja i opracowanie notacji filmowych ze świadkami historii;
- zadania bieżące związane z archiwizacją, tworzeniem, obróbką i kolportażem materiałów informacyjno-promocyjnych;
- wsparcie fotograficzne i graficzne;
- działania promocyjno-organizacyjne wydarzeń artystycznych i naukowych.

Ponadto wolontariusze współpracują z Muzeum przy okazji wydarzeń cyklicznych, takich jak: *Noc Muzeów*, obchody rocznic wydarzeń historycznych (m.in. Powstania Warszawskiego, wybuchu II wojny światowej) i wielu innych. Reprezentacja Muzeum wzięła udział w Międzynarodowym Dniu Wolontariusza, który odbył się 5 grudnia 2018 r.

Volunteer work has been a permanent element of the operations of the Museum of the Second World War in Gdańsk since 2017. The group of people wishing to cooperate with our institution has been growing each month. The volunteers support the Museum through:

- regular volunteer work, i.e. daily cooperation with the Museum's departments;
- events volunteering which provides support in the organisation of and throughout the events held at the Museum;
- e-volunteer work, i.e. performing tasks via the Internet.

Volunteers participate in all sorts of works at the Museum of the Second World War: from minor office work to important support of activities connected with various events. In 2018, they supported the Museum for a total of 2,050+ hours.

Results of research concerning the share of female and male volunteers cooperating with the cultural institutions were presented during the conference Wolontariat w kulturze (Volunteer Work in Culture) held on 26 November 2018 in Warsaw. Presented data revealed that women account for nearly 80% of them. However, our institution provides completely different data. The Museum established a cooperation with 88 people: 45 women and 43 men. These unique proportions (compared to other institutions) result from great diversification of tasks offered to the volunteers and a thematic scope which may interest women as well as men.

People of all ages volunteer to perform the tasks. The youngest was 13, the oldest - 69. This diversification allows us to perform the tasks together, looking at them from different perspectives and finding the best solutions possible based on creativity, knowledge and friendly relations.

Tasks performed by volunteers:

- transcription and elaboration of film notations with witnesses to history;
- current tasks connected with archiving, creating, editing and distributing information and promotional materials;
- photographic and graphic support;
- promotional and organisational activities connected with artistic and scientific events.

Additionally, the volunteers cooperate with the Museum during recurring events, such as: *Night of Museums*, commemorations of the anniversaries of historical events (inter alia the Warsaw Uprising, the outbreak of WW2) and many others. The Museum's representation participated in the International Volunteer Day on 5 December 2018.

SKLEP MUZEALNY

MiW

Muzeum II Wojny Światowej

Dział Marketingu i Sprzedaży

Dział Marketingu i Sprzedaży zajmuje się działalnością komercyjną, a także obsługą zwiedzających Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Do codziennych zadań jego pracowników należy wynajem sal centrum konferencyjnego, sprzedaż biletów i powierzchni reklamowych, prowadzenie sklepu muzealnego oraz części hotelowej Muzeum, a także wynajmowanie powierzchni komercyjnych. Ze względu na różnorodny charakter obowiązków struktura zatrudnienia w Dziale jest złożona. Częścią komercyjną zajmuje się 5 pracowników, a zadaniami związanymi z obsługą zwiedzających 13 osób, w tym 3 koordynatorów.

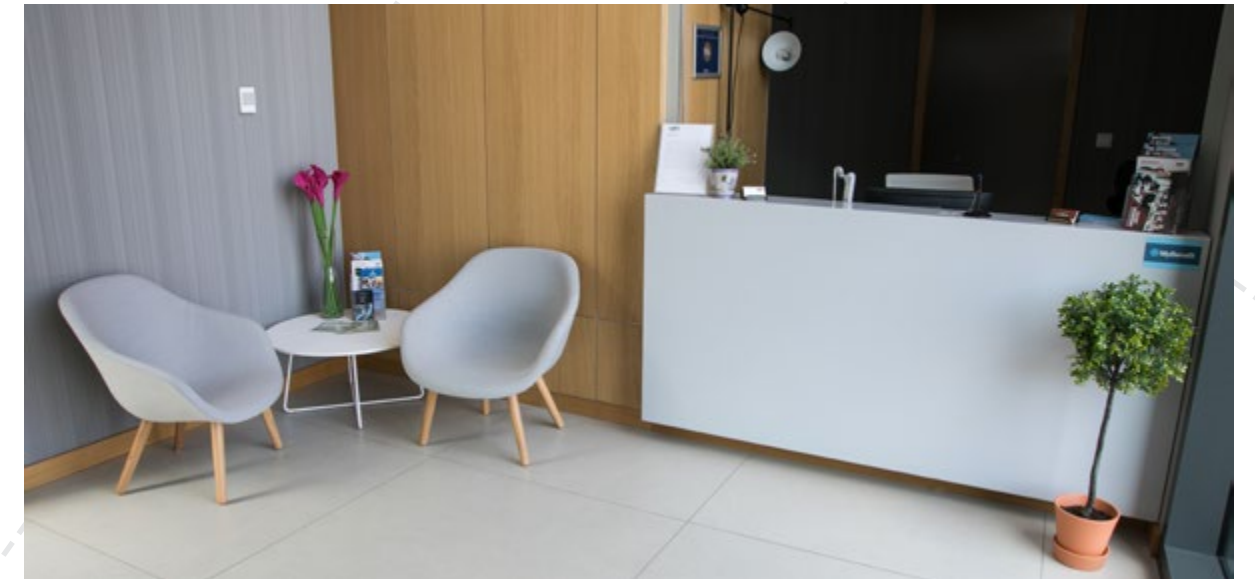
W 2018 r. Muzeum odwiedziło 570 000 gości, z których 519 200 zwiedziło wystawę główną. Cieszy się ona dużą popularnością wśród turystów zagranicznych, którzy przybyli z blisko stu krajów. Pokazuje to, że tematyka związana z II wojną światową jest uniwersalna, a dzięki działalności Muzeum wielu obcokrajowców ma możliwość poznać polskie doświadczenie w trakcie tegoż konfliktu.

Apartamenty Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

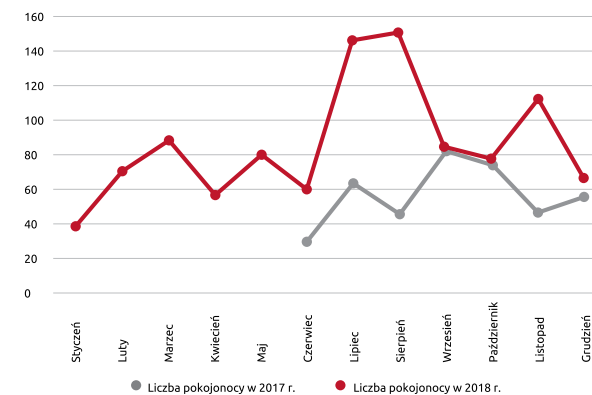
Apartamenty dzięki bardzo dobrym opiniom gości zyskują na popularności. O wysokim standardzie wyposażenia i usług świadczy ocena 9,3/10 uzyskana za 2018 r. na portalu rezerwacyjnym Booking.com.

Aby spełnić wymagania gości, obiekt poddano modernizacji, która podwyższyła jego standard. Strona internetowa oraz media społecznościowe zostały wzbogacone o spacer 3D, który daje możliwość zobaczenia wnętrza pokoi i apartamentów przed wynajęciem. Ponadto miejsca noclegowe można zarezerwować poprzez branżowe portale internetowe oraz bezpośrednio w recepcji.

Centrum konferencyjne

Centrum konferencyjne w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku składa się z sali konferencyjnej, kinowej, foyer oraz sal warsztatowych. W 2018 r. odbyły się w nim

44 wydarzenia, co stanowi wzrost o 90% względem poprzedniego roku. Za najważniejsze wydarzenia komercyjne zorganizowane w 2018 r. można uznać:

- konferencję *Stormwater*;
- seminarium technologiczne *Astor Tour*;
- dwudziestopięciolecie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska;
- galę zastużonych pracowników *Energa Operator*;
- konferencję *Studia na Horyzoncie*;
- konferencję *Konstrukcje Budowlane*.

W celu wypromowania centrum konferencyjnego zorganizowano:

- spotkanie branżowe dla klientów i partnerów *Odkryj Nasze Wnętra* – luty 2018 r.;
- trójmiejskie spotkanie *THINK MICE Mashup Meetings* – maj 2018 r.

Działalność marketingowa

Od września 2018 r. do kompetencji Działu Sprzedaży dołączono działalność marketingową. W tym czasie rozpoczęto wprowadzanie strategii polegającej na stworzeniu wizerunku Muzeum jako instytucji angażującej się w zarówno lokalne, jak i ogólnopolskie akcje. Podjęto również decyzję o objęciu patronatem wydarzeń sportowych. Muzeum jako partner dołączyło do następujących projektów:

- IV Ogólnopolski Konkurs Tańców Polskich o Bursztyn

nowy Żagiel,

- *Polska zobacz więcej. Weekend za pół ceny;*
- *60+ Kultura.*

Rozpoczęto również kampanię marketingową z branży Meeting Incentive Conference Event (MICE), której celem było przedstawienie Muzeum nie tylko jako obiektu pamięci historycznej, ale również nowoczesną placówkę o charakterze lifestylowym, w myśl hasła „Kultura wielu wymiarów”. Priorytetem tej akcji jest uzyskanie pozycji lidera na terenie Polski w kategorii obiektów konferencyjnych.

Dział Marketingu i Sprzedaży

Skupiono się również na współpracy z mediami oraz na formach reklamy, które w przyszłości mogą mieć znaczący wpływ na frekwencję, np. reklama w czasopiśmie „Think MICE”, a także w piśmie dystrybuowanym na promach kursujących między Polską a Szwecją. Dużo pracy włożono także w poszukiwanie partnerów oraz promocję wydarzeń związanych z wizytą milionowego gościa Muzeum. Wydarzenie to przyczyniło się do większego zainteresowania w wśród internautów. W okresie 23–26 listopada 2018 r. odnotowano wzrost zasięgu dotarcia do naszych obserwatorów w social mediach.

Dział Marketingu i Sprzedaży

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

Sales Department

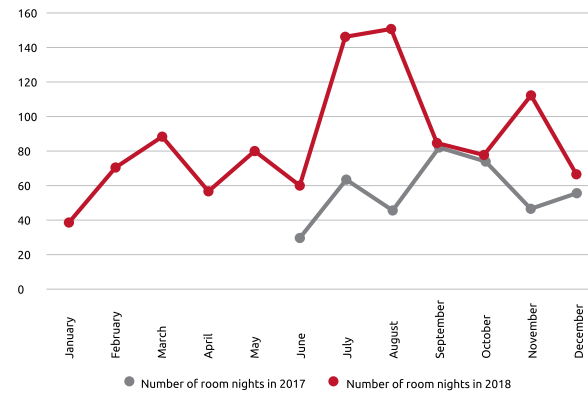
Sales Department is responsible for the commercial activity as well as providing services to the visitors of the Museum of the Second World War in Gdańsk. Daily obligations of its employees include renting out rooms in the conference centre, selling tickets and advertising space, running the museum shop and the hotel part, as well as renting out commercial surfaces. Due to the diversified character of tasks, the employment structure in the Department is complex. 5 employees are responsible for the commercial part, 13 people are responsible for providing services for the visitors, including 3 coordinators.

In 2018, the Museum was visited by 570,000 guests, with 519,200 attending the Main Exhibition. It was hugely popular among foreign tourists who came from nearly 100 countries. It shows that the WW2 thematic scope is universal, and thanks to the activity of the Museum, many foreigners can learn about the Polish experiences during this conflict.

Apartments of the Museum of the Second World War in Gdańsk

Thanks to great opinions provided by their guests, the apartments are gaining popularity. 9.3/10 review gained in 2018 on Booking.com testifies to the high standard of furnishings and services.

In order to meet the guests' expectations, the facility has been modernised to raise its profile. The website and social media now include a 3D walk, which allows the users to see the interiors of the rooms and apartments before they are rented. Moreover, accommodation can be booked on hospitality industry websites as well as directly at the reception.

Conference centre

The conference centre at the Museum of the Second World War in Gdańsk includes a conference room, cinema, foyer and workshop rooms. 44 events were held there in 2018 - 90% more than in 2017. The most important commercial events organised in 2018 include:

- the *Stormwater* conference;
- technological seminar Astor Tour;
- 25th anniversary of the Voivodship Fund for Environmental Protection;
- gala of Energa Operator's distinguished employees;
- conference *Studia na Horyzoncie (Studies on the Horizon)*;
- conference *Konstrukcje Budowlane (Building Structures)*.

In order to promote the conference centre, the following events were organised:

- trade meeting for the clients and partners *Odkryj Nasze Wnętrza (Discover Our Interiors)* – February 2018;
- Tri-City meeting *THINK MICE Mashup Meetings* – May 2018.

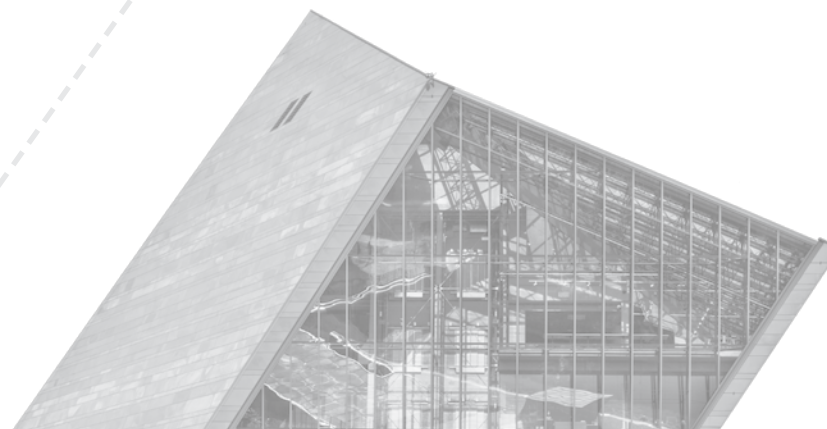
Marketing activity

Since September 2018, the Sales Department has been responsible also for marketing activities. At that time, a strategy was launched, aimed at establishing the Museum's image as an institution engaging in both local and nationwide activities. It was also decided that patronage would be provided for sports events. The Museum partnered the following projects:

- IV Ogólnopolski Konkurs Tańców Polskich o Bursztynowy Żagiel (4th Nationwide Polish Dances Competition for the Amber Sail);
- Poland - See More. Half-Price Weekend;
- *60+ Kultura (60+ Culture)*.

A marketing campaign was also initiated for the Meeting Incentive Conference Event (MICE) industry the aim of which was to present the Museum not only as an object of historical memory, but also as a modern lifestyle institution following the motto of "Culture of Many Dimensions". The priority of this campaign is to become the Polish leader in the conference facility category.

The activities were also focused on the cooperation with media and on those advertisement forms, which may have a significant impact of the future turnout, e.g. advertisement in the "Think MICE" magazine, as well as in a magazine distributed on the ferries sailing between Poland and Sweden. Great effort was also made to search for partners and promote events connected with the visit of the one millionth guest at the Museum. This event contributed to a greater interest among the Internet users. Between 23 and 26 November 2018, the social media reach increased.

MiM

Muzeum II Wojny Światowej

Muzeum Westerplatte i Wojny 1939,
Oddział Muzeum II Wojny Światowej
w Gdańsku

Museum of Westerplatte
and the War of 1939,
Branch of the Museum
of the Second World War in Gdańsk

Półwysep Westerplatte niezaprzeczalnie kojarzy się z heroiczną postawą polskich obrońców i niezłomnym oporem stawianym Niemcom w pierwszych dniach II wojny światowej. Pole Bitwy z 1939 r. jest miejscem głęboko zakorzenionym w pamięci Polaków jako symbol bohaterstwa żołnierzy Wojska Polskiego.

Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 jest oddziałem Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Do jego priorytetowych zadań należy przygotowanie wystawy stałej dotyczącej obrony Westerplatte i wojny 1939, która ma być zorganizowana w zabytkowym budynku Elektrowni oraz w innych obiektach wchodzących w skład byłej Wojskowej Składnicy Tranzytowej. Równie ważne jest prowadzenie badań archeologicznych na półwyspie i terenach innych pól bitewnych wojny 1939.

Muzeum Westerplatte prowadzi również działania popularyzatorskie. W celu propagowania wiedzy o Wojskowej Składnicy Tranzytowej zarówno w kraju, jak i zagranicą są organizowane wystawy czasowe i wydarzenia edukacyjne, w szczególności o charakterze rekonstrukcji historycznej.

Pracownicy Muzeum prowadzą działalność wydawniczą, publicystyczną oraz edukacyjną. W 2018 r. opublikowano poniższe tytuły:

- „Zeszyty Archeologiczne” nr 1 – zaprezentowano

w nich zabytki pozyskane w trakcie pierwszego i drugiego etapu badań archeologicznych na Westerplatte. Publikację przygotowano w formie cyklicznych zeszytów graficzno-merytorycznych;

- *Westerplatte. Załoga śmierci* – w ubiegłym odbyła się premiera trzeciego wydania paradokumentalnego komiksu historycznego autorstwa Mariusza Wójtowicza-Podhorskiego oraz Krzysztofa Wyrzykowskiego. Zostało ono poszerzone, uzupełnione i poprawione. W dużym stopniu zmieniono część dokumentalno-opisową, która przedstawia najnowszy stan badań nad zagadnieniem obrony Westerplatte, a także pokazuje zabytki odnalezione w trakcie badań archeologicznych prowadzonych przez Muzeum Westerplatte i Wojny 1939. Na kartach komiksu znalazło się również wiele niepublikowanych wcześniej archiwalnych fotografii;

- *Historia Westerplatte. Poznajemy całą rodzinę* – publikacja jest broszurą edukacyjną dla dzieci przygotowaną przez Sylwii Paszko oraz Jakuba Maliszewskiego;

Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 prowadzi działania na rzecz zachowania substancji historycznej o charakterze zabytkowym oraz rewitalizacji obiektów na terenie byłej Wojskowej Składnicy Tranzytowej. Plany dotyczące rewaloryzacji Pola Bitwy na Westerplatte oraz zagospodarowania terenu wchodzącego w skład byłej Składnicy

zaprezentowano w trakcie konferencji prasowej, która odbyła się 18 kwietnia 2018 r. Udział w niej wzięli m.in. wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Jarosław Sellin.

Trzeci etap badań archeologicznych

W maju 2018 r. rozpoczęto trzeci etap badań archeologicznych na Westerplatte. Wykopiska prowadzone przez Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 są pierwszymi od 2016 r. tak dużymi badaniami na półwyspie od momentu zakończenia II wojny światowej. Prace tego etapu, obejmujące południową część kasyna podoficerskiego, zakończyły się 7 grudnia 2018 r. Obszar badań georadarowych wynosił 21 660 m², a archeologicznych 5573 m². W ciągu 7 miesięcy znaleziono ponad 18 592 zabytków ruchomych, z czego za szczególnie cenne ze względów historycznych i ekspozycyjnych uznano 2822 obiekty. Znaczną ich część jest związana kontekstowo z Wojskową Składnicą Tranzytową oraz jej obroną we wrześniu 1939 r. Niektóre z odnalezionych zabytków to przedmioty osobiste mogące pochodzić z czasów funkcjonowania niemieckiego obozu karnego dla jeńców cywilnych, późniejszej filii KL Stutthof działającej od momentu kapitulacji polskiej załogi do 1941 r.

Konferencje naukowe

W 2018 r. przedstawiciele Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 wzięli udział w konferencjach:

- 14–15 czerwca 2018 r. – *Materialne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych*. Konferencja naukowa zorganizowana w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Swoje prelekcje wygłosili Filip Kuczma, Adam Dziewanowski, Wojciech Samół, Andrzej Ditrich;
- 4–6 września 2018 r. – *Światowe Forum Pól Bitewnych* – konferencja naukowa zorganizowana w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Prelekcję w języku angielskim, dotyczącą Westerplatte i planu rewitalizacji terenów byłej Wojskowej Składnicy Tranzytowej, wygłosił Karol Szejko;
- 23 listopada 2018 r. – *V Pomorska Sesja Sprawozdawcza za rok 2018* – konferencja naukowa zorganizowana w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku. Odczyt *Pierwszy i drugi sezon badań archeologicznych (2016, 2017) prowadzonych na terenie Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte* przez Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddział Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku wygłosili Filip Kuczma, Adam Dziewanowski oraz Wojciech Samół.

Inna działalność

Pracownicy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 byli współorganizatorami VII rekonstrukcji historycznej pt. *Bitwa pod Łomiankami 1939*, która jest inscenizacją ostatniej szarży kawalerii II Rzeczypospolitej – 14. Lwowskiego Pułku Ułanów Jazłowieckich mającej miejsce 19 września 1939 r. Zorganizowali również Pasowanie na ucznia dla uczniów klas pierwszych z gdańskich szkół podstawowych.

Westerplatte Peninsula is undoubtedly associated with the heroic Polish defenders and the unshaken resistance to the Germans in the first days of WW2. The 1939 battlefield is a place deeply ingrained in the memory of Poles as a symbol of the heroism of the soldiers from the Polish Armed Forces.

Museum of Westerplatte and the War of 1939, is a branch of the Museum of the Second World War in Gdańsk. Its priority activities include preparation of the Main Exhibition devoted to the defence of Westerplatte and the war of 1939, which is about to be located in the historic building of the Power Plant as well as other objects within the former Military Transit Depot. Archaeological research on the peninsula and the territories of other battlefields of the war of 1939 is equally important.

The Westerplatte Museum is also spreading knowledge. Temporary exhibitions and educational events (particularly of historical re-enactments) are organised in order to popularise the knowledge of the Military Transit Depot both in Poland and abroad.

The Museum's employees run publishing, journalistic and educational activities. In 2018, the following works were published:

- *Zeszyty Archeologiczne (Archaeological Notebooks)*, issue 1, presenting relics acquired during the 1st and the 2nd stage of the archaeological research on Westerplatte. The publication was prepared in the form of cyclic graphic-substantive notebooks;
- *Westerplatte. Załoga śmierci (Westerplatte. The Crew of Death)*: the third edition of Mariusz Wójtowicz-Podhorski and Krzysztof Wyrzykowski's quasi-documentary historical comic book premiered last year. It was extended, complemented and corrected. The documentary and description part presenting the latest status of research on the defence of Westerplatte was changed significantly. It also presents the relics found during the archaeological research carried out by the Museum of Westerplatte

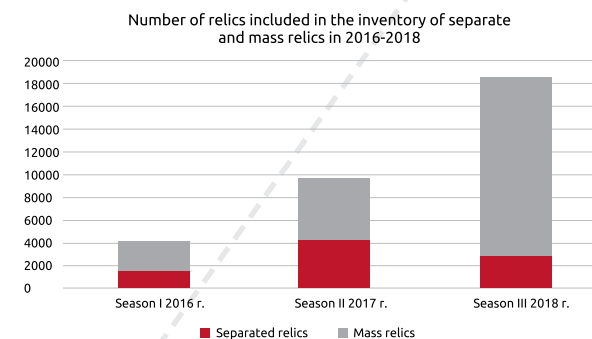
and the War of 1939. The comic book includes also many archival photographs, which hadn't been published before;

- *Historia Westerplatte. Poznajemy całą rodzinę (History of Westerplatte. Our Entire Family is Learning it)*: an educational brochure for children prepared by Sylwia Paszko and Jakub Maliszewski.

The Museum of Westerplatte and the War of 1939 is carrying out activities aimed at maintaining historical substance as well as revitalising the objects located at the premises of the former Military Transit Depot. Plans concerning the restoration of the Westerplatte Battlefield as well as the development of the grounds of the former Depot were presented during a press conference held on 18 April 2018. It was attended by, inter alia, Jarosław Sellin, Secretary of State at the Ministry of Culture and National Heritage.

3rd stage of archaeological research

The 3rd stage of archaeological research in Westerplatte started in May 2018. Archaeological excavations carried out by the Museum of Westerplatte and the War of 1939 have been first such extended works

since 2016 carried out on the peninsula since WW2 had ended. The works covering the southern part of the petty officers mess ended on 7 December 2018. Geo-radar works covered the area of 21,660 m², while archaeological works - 5,573 m². Over 7 months, more than 18,592 movable relics were found, out of which 2,822 objects were recognised as particularly valuable for historical and display reasons. Their great part is connected with the Military Transit Depot and its defence in September 1939. Some of the relics found are personal possessions which might come from the times of the German war camp for civilian prisoners, later a branch of the Stutthof camp that had been operating from the moment the Polish crew surrendered until 1941.

Academic conferences

In 2018, the Museum of Westerplatte and the War of 1939 representatives attended the following conferences:

- 14–15 June 2018: *Materiałne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych (Material Remains of the 20th Century Conflicts and Crimes in the Light of Latest Archaeological Research)*. Academic conference organised at the Museum of the Second World War in Gdańsk. Filip Kuczma, Adam

Dziewanowski, Wojciech Samól, Andrzej Ditrich delivered speeches;

- 4–6 September 2018: *The World Battlefield Museums Forum* - academic conference organised at the Museum of the Second World War in Gdańsk. Karol Szejko delivered a speech in English, devoted to Westerplatte and the revitalisation plans concerning the grounds of the former Military Transit Depot;
- 23 November 2018: *V Pomorska Sesja Sprawozdawcza za rok 2018 (5th Pomeranian Reporting Session for 2018)* - academic conference held at the Archaeological Museum in Gdańsk. Filip Kuczma, Adam Dziewanowski and Wojciech Samól delivered lecture *Pierwszy i drugi sezon badań archeologicznych (2016, 2017) prowadzonych na terenie Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte przez Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddział Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku [First and Second Season of the Archaeological Research (2016, 2017) Carried out at the Premises of the Military Transit Depot on Westerplatte by the Museum of Westerplatte and the War of 1939 - Branch of the Museum of the Second World War in Gdańsk]*.

Other activities

Employees of the Museum of Westerplatte and the War of 1939 co-organised the 7th historical re-enactment entitled *Bitwa pod Łomiankami 1939 (The Battle of Łomianki 1939)*, which provided a re-enactment of the last charge of the Second Polish Republic cavalry - 14th Jazłowiec Uhlan Regiment, which happened on the 19th of September 1939. They also organised a ceremony for the 1st-grade primary school pupils from Gdańsk, during which the children officially became pupils.

MIW

Muzeum II Wojny Światowej

Dział Techniczno-Inwestycyjny

Technical and Investment
Department

Zadania Działu Techniczno-Inwestycyjnego dzielą się na dwie części:

- zadania inwestycyjne – przygotowywanie, przeprowadzanie i nadzorowanie inwestycji budowlanych związanych z rozbudową i modernizacją budynku, a także jego otoczenia oraz terenu Westerplatte;
- zadania techniczne, polegające na bieżącym utrzymaniu technicznym budynku.

Ponadto pracownicy działu dbają o utrzymywanie prawidłowych parametrów temperaturowo-wilgotnościowych w celu zapewnienia właściwej ochrony zbiorów muzeum. Prowadzona jest również współpraca przy przygotowywaniu nowych wystaw czasowych, wydarzeń kulturalnych oraz innych przedsięwzięć.

Do najważniejszych projektów prowadzonych przez Dział Techniczno-Inwestycyjny należy rozbudowa skweru u południowego krańca działki Muzeum wraz z montażem masztu flagowego, dosadzenie zieleni w otoczeniu placu, montaż neonu Kino Muzeum, a także rozbudowa systemów informacji wizualnej i wewnętrznej telefonii bezprzewodowej DECT.

The activities of the Technical and Investment Department are twofold:

- investment activities: preparing, carrying out and supervising construction investments connected with the development and modernisation of the building as well as its surrounding area and Westerplatte grounds;
- technical tasks: ongoing technical management of the building.

Moreover, the Department's employees make sure that the temperature and humidity parameters are right in order to ensure that the Museum's collections are properly protected. They are also involved in preparing new temporary exhibitions, cultural events and other enterprises.

The following should be listed among the most important projects carried out by the Technical and Investment Department: development of the square on the southern end of the Museum's plot along with the assembly of the flag pole, planting greenery around the square, assembly of the Museum Cinema neon light, as well as development of the visual information system and the internal wireless telephony system (DECT).

Liczba prac serwisowych w 2018 r. / Number of service works in 2018

Członkowie Rady Muzeum przy Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku na kadencję w latach 2018–2022:

dr hab. Sławomir Cenckiewicz, prof. ASW;
 prof. dr Marek Jan Chodakiewicz;
 dr Jacek Friedrich;
 prof. Jerzy Grzywacz;
 prof. dr hab. Mirosław Golon;
 dr hab. Piotr Majewski, prof. UKSW;
 dr hab. Bogdan Musiał, prof. UKSW;
 dr hab. Piotr Niwiński, prof. UG;
 prof. dr hab. Andrzej Nowak;
 Piotr Semka;
 dr hab. Zbigniew Wawer, prof. PK;
 ks. dr Jarosław Wąsowicz;
 prof. dr hab. Tadeusz Wojciech Wolsza;
 prof. dr hab. Jan Krzysztof Żaryn.

Members of the Museum of the Second World War in Gdańsk Council for the years 2018-2022:

Professor Sławomir Cenckiewicz, PhD, ASW Professor;
 Professor Marek Jan Chodakiewicz, PhD;
 Jacek Friedrich, PhD;
 Professor Jerzy Grzywacz;
 Professor Mirosław Golon, PhD;
 Professor Piotr Majewski, PhD, UKSW Professor;
 Professor Bogdan Musiał, PhD, UKSW Professor;
 Professor Piotr Niwiński, PhD, UG Professor;
 Professor Andrzej Nowak, PhD;
 Piotr Semka;
 Professor Zbigniew Wawer, PhD, PK Professor;
 Priest Jarosław Wąsowicz, PhD;
 Professor Tadeusz Wojciech Wolsza, PhD;
 Professor Jan Krzysztof Żaryn, PhD.

Wydawca

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
pl. W. Bartoszewskiego 1, 80-862 Gdańsk
tel. +48 58 323-75-20, fax +48 58 323-75-30
sekretariat@muzeum1939.pl www.muzeum1939.pl

Opracowanie i redakcja

Zespół Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

Redakcja i korekta

Natalia Maliszewska

Tłumaczenie

Lidex

Fotografie

Mikołaj Bujak, Wojciech Kietpiński

Projekt graficzny

Wojciech Patro

ISBN 978-83-65957-27-6

Publisher

Museum of the Second World War in Gdańsk
pl. W. Bartoszewskiego 1, 80-862 Gdańsk
tel. +48 58 323-75-20, fax +48 58 323-75-30
sekretariat@muzeum1939.pl www.muzeum1939.pl

Elaboration and editing

The team of the Museum of the Second World War in Gdańsk

Editing and proof-reading

Natalia Maliszewska

Translation

Lidex

Photo images

Mikołaj Bujak, Wojciech Kietpiński

Graphic design

Wojciech Patro

ISBN 978-83-65957-27-6

